

Země živitelka

oslaví svůj 50. ročník, co k tomuto výročí chystá, prozradil Mojmir Severin, ředitel Výstaviště České Budějovice

▶ STR. 12-13

Agrární komora ČR

hostila jednání zemí V4 a jedním z hlavních pro-jednaných témat byly také výsledky evropských voleb

▶ STR. 20-24

Jarní část

houbařské sezóny právě vrcholí, jaká je zátěž hub v ohledu na obsah rizikových látek a jejich rezidua, naleznete na

▶ STR. 36

NOVĚ JDEME K NAŠIM ČTENÁŘŮM POUZE JAKO e-VERZE, objednávky na www.akcr.cz

24. ČERVNA
2024

AGRObase ZPRAVODAJ

**INFORMAČNÍ NOVINY AGRÁRNÍ
KOMORY ČESKÉ REPUBLIKY**

VYCHÁZÍ JAKO MĚSÍČNÍK

www.akcr.cz

Sledujte nás i online

Politici musí změnit, jak o zemědělství uvažují

Evropský parlament má po volbách nové obsazení. Co to bude znamenat pro zemědělce a přibrzdí se už konečně zelený aktivismus, aby environmentální opatření nebyla pro zemědělce likvidační? O tom mluví v rozhovoru pro AGRObase prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal. Dále popisuje, jak to vypadá s vyjednáváním s vládou a plněním zemědělských priorit a jaké akce budou do konce léta.

Jak hodnotíte výsledky eurovoleb, považujete je za dobrou zprávu pro zemědělce?
Rozhodně lze považovat za pozitivní, že země-

dělství je věnováno stále více prostoru, což se ostatně projevilo i během volební kampaně u nás. Je to logické, protože Společná země-

dělská politika Evropské unie představuje největší část unijního rozpočtu. Přesto agrární politika nebyla vždy středem zájmu evrop-

ských politiků. Je to dobře i z toho pohledu, že v nadcházejícím období budeme mít s Evropskou komisí i našimi zástupci v Evropském parlamentu řadu věcí k řešení a je nezbytné, abychom měli jejich plnou pozornost. Stojíme před plněním mnoha ambiciózních plánů, jako je Zelená dohoda pro Evropu, ale i Společná zemědělská politika EU je mnohem ambicióznější než dřív. Problém je v tom, že vznikaly v úplně jiné době, než ve které nyní žijeme, a musíme je upravit tak, aby tyto cíle byly pro zemědělce splnitelné. V opačném případě bude pokračovat snižování rozměru evropského agrárního sektoru, ostatně v Česku pozorujeme tento trend už několik let. Následkem našich ambiciózních plánů, které samozřejmě stojí evropské zemědělce peníze, se prodražuje zemědělská produkce a je snaha nahradit ji levnějšími dovozy ze třetích zemí. Tamní zemědělci ale nemusí dodržovat ten obrovský objem různých regulací, které musíme plnit my. To je přece úplně nesmyslné, ale ta rovnice bohužel takhle funguje. Politici musí změnit, jak o zemědělství přemýšlejí, a hlavně definovat, co od něj ve střednědobém a dlouhodobém horizontu vlastně chtějí.

Co tedy chcete vy, jako zemědělci, od evropských politiků?

Je nezbytné obnovit konkurenceschopnost našich zemědělců, kteří musí být součástí dialogu o vzniku nové zemědělské legislativy

a úpravách té staré. To se začíná dít a jsme za to rádi. K tomu, jak jsem již zmínil, bude nezbytné přenastavit Společnou zemědělskou politiku EU a Zelenou dohodu pro Evropu a z ní vyplývající strategie. Dále bude nezbytné řešit zmíněné dovozy zemědělských komodit i zpracovaných potravin ze třetích zemí. Je jasné, že dovozy není možné zakázat a srazit je na nulu, z toho by neprofitoval nikdo a nejméně pak zákazníci. Je tedy otázkou, jak přimět a hlavně jak kontrolovat producenty ve třetích zemích, že dodržují stejné standardy jako my. Pak je třeba se podívat i na dílčí kroky, jako je systém povolování přípravků na ochranu rostlin, kde chybí adekvátní náhrady účinných látek či průmyslových hnojiv s tlakem na jejich další omezování, které však popírá agrotechnické potřeby, a další. V neposlední řadě bychom měli společně bojovat proti negativní kampani založené na falešných pravdách a nedostatku znalostí, které kazí obraz zemědělství u veřejnosti.

Tyto a další priority bude obsahovat maďarská výzva, která vzniká z podnětu maďarské Agrární komory pro jejich předsednictví radě EU ve druhé polovině roku a která bude představena na mezinárodní konferenci v Budapešti v září. Měli jsme možnost se seznámit s jejím návrhem a předběžně jsme ji po společné diskusi podpořili nejen my jako Agrární komora České republiky, ale stejně

tak polská Národní rada agrárních komor a Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora. Všem tato výzva dává smysl, protože se pohybujeme ve stejném geografickém regionu a máme podobné problémy. Jednali jsme o tom na nedávném setkání agrárních komor Visegrádské skupiny 17. a 18. června 2024, které jsme tentokrát hostili my v Česku. Máme s ostatními státy i řadu odlišností, třeba co se týká národních podpor, ale i to je potřeba si říct.

Když se podíváte na nové složení Evropského parlamentu, myslíte si, že noví europoslanci budou nakloněni vašim požadavkům?

Musíme si počkat, jak budou rozloženy síly jednotlivých frakcí, jak se nastaví koalice a kdo skončí v opozici, s tím také souvisí budoucí složení výborů a jejich síla. Každopádně už nyní jsme zaznamenali tendence k rozdělení výboru Evropského parlamentu COMENVI na dvě samostatné části, z nichž jedna se zaměří na zdravotnictví a druhá na životní prostředí. Podle nás to není dobrý nápad, protože většina problematiky se prolíná oběma oblastmi a jejich členové by tak přišli o možnost zahrnout do rozhodování jiný úhel pohledu. Tak třeba konzumaci masa někteří spojují se vznikem rakoviny, produkce masa a masných výrobků by tak mohla spadat pod zdravotnictví, ale chov hospodářských zvířat hraje významnou roli i co se týká životního prostředí. Kam jej tedy zařadit? Ale je tu i vinnohradnictví a výroba vína, tradiční evropské odvětví a dědictví, kterému jsou přičítána ohrožení zdraví konzumací alkoholu a jako takové bychom jej měli omezovat? Vyzvali jsme proto společně s dalšími organizacemi sdružujícími zemědělce v Česku, Maďarsku, Polsku a na Slovensku, aby Evropský parlament od těchto úvah upustil. Otázkou samozřejmě je i výběr nového eurokomisaře či eurokomisařky pro zemědělství. Chceme do čela silnou osobnost, která bude zvládat politické diskuse i odbornou stránku věci a zároveň bude schopna zemědělská témata obhájit.

Jaké byly další závěry z jednání s komorami z ostatních zemí?

Shodli jsme se, že stále trvá situace, kdy se zemědělci potýkají s nízkými výkupními cenami, vysokými náklady a stále novými a novými regulacemi, které tyto náklady ještě zvyšují a prodražují zemědělskou produkci. Ve společném komuniké jsme proto vyzvali budoucí nové složení Evropské komise, aby uvolnila na pomoc zemědělcům finanční prostředky z krizové rezervy. Dále jsme jednali o možném pokračování zemědělských protestů na podzim, opakovaně zmíněné nutné aktualizaci Zelené dohody pro Evropu, problematice ochrany názvů potravin živočišného původu či nadcházejících oslavách výročí rozšíření Evropské unie v roce 2004, kde se budou země prezentovat na společném galavečeru. Mluvili jsme také o škodách způsobených

vlnou silných jarních mrazů v dubnu a jak se jednotlivé státy postavily k této situaci. Řešili jsme ale také povinnosti například u ekologických opatření, kde jsme především my lídrem v zavádění nesmyslných zpříšňování.

Narazili jste na odlišnosti, jaké?

Shodli jsme se na tom, že ve všech zemích je stále větší problém pojistit se proti událostem, jako byly nedávné mrazy a další neočekávatelné události typu sucho, kroupy, šíření škůdců a podobně. Narazili jsme ale na místy velké odlišnosti, co se týká přístupu národních států. Polským zemědělcům stát přispívá 65 % jako příspěvek ke komerčnímu pojištění, ale již požádali Evropskou komisi o zvýšení tohoto stropu až na 70 %. Na Slovensku funguje program státní pomoci na refundaci části nákladů na pojištění, kde je strop 70 %. Jenomže možnosti tohoto programu jsou omezené a o jeho využití je stále větší zájem, takže v praxi se tento strop rok od roku snižuje. Něco podobného by samozřejmě uvítali i čeští zemědělci. Ovocnáři odhadli škody po dubnových mrazech na více než 1 mld. Kč a úroda dosáhne maximálně 30 % minulých let a vinaři mají vinohrady poničené ještě více s tím, že poškození porostů bylo tak silné, že se v mnoha případech přenesou i do příštího roku. Přitom stále nemáme od ministra zemědělství zásadní a konečnou informaci, jaké výše kompenzace dosáhne, mluví se stále o 200 mil. Kč, což je vzhledem k objemu škod málo. Málokdo si uvědomuje, že i do sadů nebo vinic se musí i v případě, že se nebude sklízet, a i tuto péči je potřeba zaplatit.

Co nyní řešíte s Ministerstvem zemědělství? Jak to vypadá s plněním požadavků, které jste vznesli?

Poslední schůzka s ministrem zemědělství Markem Výborným a ministrem financí Zbyňkem Stanjurosem se uskutečnila začátkem června s tím, že se znovu sejdem za měsíc. Na stanovených požadavcích trváme a chceme jich obhájit co nejvíce. S výsledky jednání seznamujeme členskou základnu prakticky okamžitě. Na základě špatných zkušeností však již také chceme vyjádření ministrů v písemné podobě jako garanci toho, že sliby nezůstanou jen vyřčenými slovy a po nich zůstane pusto a prázdno.

Cílem je, aby se k zemědělcům dostalo ještě nyní co nejvíce finančních prostředků tak, aby to zlepšilo cash flow jejich podniků. Takže proto už nyní jednáme o výplatě záloh na letošní dotace v co nejkratším termínu a v co největším objemu. A tam, kde to nejde, tak posunout platby co nejdříve k začátku kalendářního roku.

Aktuálně již běží výplaty záloh z dotačních programů zaměřených na welfare drůbeže, prasat a masného či dojeného skotu, to jsou ty, které byly v loňském roce politickým pokynem nesmyslně pozastaveny a které

mimo jiné také způsobily nejenom zlou krev, ale i potíže s propadem příjmů. Chovatelé více než půl roku vynakládali peníze do nadstavby opatření, aby se v srpnu dozvěděli, že se mají dobře, a tak nic od ministerstva nedostanou.

V letošním roce se s nimi počítá, jenomže jsou jaksí paradoxně vypláceny také subjektům, které kvůli loňskému zrušení alokací podmínek těchto titulů již neplní. Požádali jsme proto ministerstvo o zohlednění také jiných parametrů, aby platba mohla být přiznána.

Evergreenem zůstávají úlevy na sociálním pojištění ve výši 2 až 3 mld. Kč ročně, které nám byly slíbeny před dvěma lety ministrem Jurečkou. Ministerstvu zemědělství se tento program podpory ale nepodařilo notifikovat. Jako určitou kompenzaci jsme následně u ministra financí vyjednali zajištění 2 mld. Kč do rozpočtu kapitoly pro rok 2025 a snad i dalších, ale zároveň se musí vyřešit, jakými způsoby tyto prostředky dostat k zemědělcům. Chceme také znát odpověď na otázku, jak se podařilo vyřešit výplatu zelené nafty z ročního vyúčtování na 2krát ročně. Zklamáním pro nás rozhodně je, že ministr zemědělství nedodržel opakovaně daný veřejný slib, že česká pravidla pro zemědělskou politiku nepůjdou nad evropský rámec. Jak jinak si vysvětlit, že v polovině června na jednání Monitorovacího výboru je předložen návrh MZe na vyjmutí 2 % orné půdy mimo produkci v rámci ekoschémat, které jsou, ačkoliv se jinde jedná o nadstavbu, pro naše zemědělce vzhledem k nízké základní platbě prakticky nutností.

Nechápeme také, proč byla na jednání vlády neočekávaně zařazena a obratem schválena novela zákona o myslivosti, ke které je od profesních svazů a spolků, ale i od krajů celá řada nevypřádaných připomínek a která svými zásadními změnami bortí dosavadní systém mysliveckého hospodaření. Stejně tak nesmyslné jsou mnohá rozhodnutí o prudkých změnách v nastavení národní zemědělské

politiky, kterou poškozují neprodiskutované úpravy jdoucí od politických nebo úřednických stolů. Mnohé se ale bohužel vysvětlí, když se v kuloárech dozvíte, že důvodem je to, že si to může vládnoucí koalice dovolit díky většině ve sněmovně a k podnětům z diskuse se nebude přihlížet. Bohužel i taková je realita.

Zakončeme něčím pozitivním, jaké akce vás čekají v průběhu léta?

V červnu se uskutečnil webinář na téma Moderní zemědělství – trendy, výzvy alternativy, na kterém vystoupili odborníci k tématům carbon farming, agrovoltaika nebo chytrá řešení v zemědělství, kterým jsme otevřeli diskusi o dalších podnikatelských možnostech zemědělství, o jeho diverzifikaci a o možnostech, jak zpeněžovat nebo využívat různé jiné než tradiční zemědělské činnosti. Očekáváme od toho nejenom nižší závislost například na dodávaných energiích, ale třeba i úspory z aplikací hnojiv nebo ochranných látek.

V červenci už se budeme soustředit především na přípravu mezinárodního agrosalonu Země živitelka, která letos slaví jubilejní 50. ročník a bude se konat ve dnech 22.–27. srpna 2024. Výstaviště České Budějovice chystá ve spolupráci s Agrární komorou ČR řadu akcí, které jistě zaujmou děti i dospělé. Vedle jednání odborných orgánů komory, konference na téma udržitelnosti agropotravinářského sektoru, ale i tradičně bohaté vlastní expozice v pavilonu T budou vrcholem oslav zemědělství Národní dožínky, které budou 24. srpna, samozřejmě včetně dožínkového průvodu a celodenního zábavného programu s muzikou a soutěžemi pro diváky. Rád bych proto už nyní a touto formou pozval do Českých Budějovic všechny příznivce zemědělství, potravinářství, ale i moderní techniky a vlastně všech aktivit, více či méně navázaných na život na venkově. Osobně se na to velmi těším.

Redakce Agrobaze

Informace z jednání představenstva komory

Ve středu 19. června 2024 se uskutečnilo řádné jednání představenstva Agrární komory České republiky, kterého se též účastnili hosté ze Státního zemědělského intervenčního fondu. Úvodního slova se ujal prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal, který přivítal přítomné a seznámil je s programem jednání. Dále předal slovo generálnímu řediteli Státního zemědělského intervenčního fondu Petru Dlouhému, který vystoupil jako první host.

Dlouhý mluvil o systému záloh, které musí být v souladu s pravidly Evropské komise vyplaceny v objemu 95 % do 30. června 2024. K polovině června bylo podle něj vyplaceno 28 mld. Kč, což této částce již odpovídá. Co se týká zálohových rozhodnutí na dotační programy 20, které jsou zaměřeny na welfare drůbeže, prasat a masného či dojeného skotu a které byly v loňském roce pozastaveny, v letošním roce se s nimi počítá. SZIF nyní eviduje přes 3 200 žádostí a zálohy budou vypláceny do výše 50 %, což představuje 840 mil. Kč. Vypláceny jsou však také zálohy subjektům, které kvůli loňskému zrušení alokací podmínky těchto titulů již neplní, podle sdělení SZIF se jedná o zhruba 100 žadatelů. Představenstvo proto požádalo o zohlednění také jiných parametrů, jako jsou například podmínky životní pohody zvířat tak, aby platba mohla být příznána, protože titul Q CZ na zvyšování kvality produkce a zpracování mléka byl bez náhrady zrušen.

Dlouhý dále uvedl, že Ministerstvo zemědělství se hodlá obrátit na Evropskou komisi s žádostí, aby zálohy na podzimní platby byly vypláceny až do maximální možné výše 70 %. Je podle něj vysoká pravděpodobnost, že Evropská komise požadavku jako v minulých letech vyhoví. V průběhu července bude také zveřejněn harmonogram vydávání rozhodnutí v rámci Jednotné žádosti 2024. Prezident AK ČR Doležal požádal o výplaty záloh také na dotační tituly v rámci ekoschémat, což následně podpořili také ostatní přítomní, aby byly vyplaceny zálohy alespoň v objemu 13–14 mld. Kč. Následovala debata o dotačních titulech, které se týkají oblastí s přírodními a jinými omezeními ANC či celofaremní ekoplátby. Předmětem diskuse byla též kontrolní činnost v rámci systému AMS, u které by podle Dlouhého mohlo dojít k poklesu četnosti kontrol. Zdůvodnění nárůstu počtu kontrol mezi roky 2022 a 2023, které na jednání požadovali někteří členové představenstva, je připisováno především celkové změně systému podpor. Dlouhodobým tématem je nastavení redistributivní platby a zneužívání tohoto systému prostřednictvím účelového dělení podniků,

před kterým komora v minulosti varovala, z odpovědi vyplynulo, že je v tomto směru prověřováno kolem stovky subjektů.

Představenstvo projednalo řadu aktuálních témat a výzev ke zlepšení situace sektoru.

Jako další vystoupil prezident Doležal, který shrnul dosavadní jednání zemědělských nevládních organizací s ministrem financí Zbyňkem Stanjuro a ministrem zemědělství Markem Výborným. Na základě rozhodnutí představenstva dala komora přednost těmto jednáním před protestní akcí 22. května a 4. června 2024. Předmětem jednání s oběma ministry byla vratka zelené nafty, s umožněním režimu výplat 2krát během roku, posílení národních dotací, kompenzace za škody způsobené mrazy (především pro pěstitele ovoce), posílení rozpočtu Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (o 500 mil. Kč zaměřených do podpory pojištění a podpory investičních dotací) a podpora provozních úvěrů. Řešily se též finanční prostředky pro rok 2025, kterými by bylo kompenzované nastavení redistributivní platby jako řešení slibu vlády z roku 2022. Protože nebyl notifikován program na podporu sociálního pojištění a nebylo možné využít ani dočasný krizový rámec, řeší se, jakým způsobem dostat slibované finanční prostředky ve výši 2 mld. Kč k zemědělcům. Jednalo se také o zvýšení daně z nemovitosti, které se vztahuje též na zemědělskou půdu. Ministři doporučili, aby se zemědělci obrátili na obce, které mají pravomoc rozhodnout o navýšení této daně, což však přes opakovanou snahu Agrární komory ČR i jejich členů nebylo úspěšné a je zřejmé, že obce na to nepřistoupí. Komora se proto obrátí na ministra zemědělství s žádostí o další schůzku, kde by se vyjasnilo otevřené okruhy požadavků. S ohledem na stále nejisté

výsledky jednání a dílčí ústupky vlády představenstvo podporuje soustředit se i nadále na případné protestní akce.

Viceprezident Bohumil Belada shrnul výsledky Monitorovacího výboru Strategického plánu Společné zemědělské politiky. Jednalo se zde o úpravě strategického plánu pro provádění Společné zemědělské politiky Evropské unie a změny v bodovacích kritériích v investičních opatřeních. Povinnost střídání plodin vyplývající z DZES 7 by mělo být nově možné plnit prostřednictvím diverzifikace a povinnost neprodukcí ploch vyplývající z DZES 8 bude zmírněna, případně zrušena. Plnění podmínky sociální podmíněnosti by mělo být posunuto na rok 2025 a nově bude též možné zapsat uznané krajinné prvky do LPIS a čerpat tak na ně platby. Dalším tématem byla celofaremní ekoplátba, o které bude nezbytné dále intenzivně jednat, stejně jako bude nezbytné aktivně řešit a racionalizovat protierozní opatření. Požadujeme zde nadále dopadovou studii, jejíž předání ministr avizoval do konce tohoto měsíce. Právě v návaznosti na jednání Monitorovacího výboru byla společným dopisem nevládních organizací obratem oslovena tzv. K10, složená ze zástupců vládnoucí koalice, aby neumožnila schválit návrh Ministerstva zemědělství zavést v rámci ekoplátby povinná 2 % orné půdy zařazená mimo produkci. Toto je v zásadním rozporu s vyjádřeními ministrů Stanjura a Výborného nepřicházet s iniciativní nadstavbou vlastních pravidel nad rámec evropské legislativy.

Představenstvo zároveň pověřilo vedení komory k jednáním s vládnoucí koalicí, zaměřených na vyhodnocení všech v minulosti vznesených požadavků a s výsledky tohoto jednání seznámit členy představenstva tak, aby byla možnost rozhodnout, zda pomoc a změny jsou adekvátní potřebám sektoru. I na základě těchto informací lze následně rozhodnout o organizaci veřejných protestů zaměřených proti vládě před podzimními krajskými a senátními volbami, vyhlášenými na 20.–21. září 2024.

Prezident AK ČR Doležal také představil závěry jednání zemědělských nevládních organizací České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska, které hostila Agrární komora ČR 17. a 18. června 2024 v Chotovicích. Představitelé těchto organizací ve společném komuniké vyzvali nově formovanou Evropskou komisi, aby uvolnila krizovou rezervu Evropské unie na pomoc zemědělcům. Dále se postavili proti rozdělení výboru Evropského parlamentu COMENVI na dva samostatné výbory, jeden zaměřený na zdraví a druhý na životní prostředí. Jednali také o národní pomoci zemědělcům, cenách komodit či požadavcích na úpravy zemědělské politiky. Stručně se zmínil také k ostatní projednávané problematice.

Následovalo vystoupení Adély Paďourkové, která zastupuje při jednání v Bruselu Konsorcium, jehož součástí je i AK ČR. Ta shrnuje výsledky voleb do Evropského parlamentu a představila aktuální témata, která nyní bude třeba řešit na evropské, potažmo národní úrovni. Tématem byly mimo jiné volby do vedení organizace COPA COGECA, definování priorit pro formování další Společné zemědělské politiky a jejího financování, otázka nastavení vazby k Ukrajině, ale i konkrétnější témata jako ochrana názvů například masných a mléčných výrobků před rostlinnými alternativami. Další jednání Konsorcia se uskuteční v polovině července.

Posledním bodem programu jednání byla komoditní problematika. Zemědělci se nyní připravují na začátek žní. Po dřívějším nástupu jara vegetační vývoj plodin zpozdilo chladnější počasí, tedy sklizeň prvních obilovin nastane nakonec standardně v průběhu druhé poloviny června, problémem jsou nízké ceny a nedostatečný odbyt a tím naplněné skladovací kapacity. Co se týká cukrové řepy, pěstitelé ze současného vývoje vegetace předběžně očekávají příznivou úrodu. Ohrožením odvětví ale jsou dovozy cukru neznámého původu a za ceny, kterým tuzemští zpracovatelé nejsou schopni konkurovat. U máku, jehož loňská produkce se podařila vyprodat, byl zdůrazněn význam co nejdřívějšího uzavření smluv mezi pěstiteli a odběrateli. Letošní úroda ovoce výrazně poškodila silná mrazová vlna v dubnu. Vlastní produkce bude maximálně na výši 30 % průměru minulých let a nyní probíhá šetření škodních komisí, ale také jednání o kompenzacích pro pěstitele. Mrazy poškodily také vinné hrozny a silné poškození porostů se může projevit i v příštím roce. Byla zdůrazněna potřeba pracovníků nejenom v tomto oboru a problémy při najímání zaměstnanců, k nimž přispěly nedávné změny v systému krátkodobých pracovních úvazků. V lesnicko-dřevařském sektoru je dobrou zprávou slabší šíření kůrovce, než se očekávalo. To však ale snížilo nabídku dříví a zpracovatelé nejsou ochotni akceptovat nárůst cen a dovážejí například polomové dřevo z Německa. Nadále probíhají přípravy

vzniku nového národního parku v oblasti Křivoklátska, proti kterému se vymezila Lesnicko-dřevařská komora ČR, Agrární komora ČR i svazek místních obcí a jde tak především opět o politická, nikoliv věcná rozhodnutí.

Z jednání komoditní rady pro mléko vyplývá, že ceny masného skotu nadále stagnují, u mléka bylo zaznamenáno drobné mezi měsíční zvýšení o zhruba 5 haléřů na litr na průměrnou úroveň cca 11 Kč. Pro sektor bude zásadní rozdělení slíbené podpory ve výši 2 mld. Kč. Situace u prasat v posledních měsících lze označit za relativně stabilní, po předešlých dvou letech tak došlo alespoň k částečnému oživení odvětví a zvýšily se i stavy prasnic. Je třeba sledovat kroky Číny, která spustila vyšetřování údajného dumpingu při dovozu vepřového masa do této země chápaného především jako odvetu k signálům EU o uvalení cel na čínská elektroauta. Hrozbou zde je zastavení vývozu z EU, které by vedlo k masivním přebytkům produkce vepřového a zhroutení cen. Situace ve výrobě konzumních vajec se též stabilizovala, probíhají přestavby na alternativní typy ustájení nosnic kvůli zákazu obohacených kletcí od roku 2027. Nyní je přestavena přibližně polovina kapacit. U masné drůbeže došlo ke zhoršení celkové

situace, protože po tlaku obchodních řetězců na snížení cen se snížil také objem produkce porážek a poptávka výkrmu u chovatelů a čeká se, jak se situace vyvine.

Jednání uzavřela diskuse, v níž se mluvilo o letošním jubilejním 50. ročníku agrosalonu Země živitelka, který se uskuteční ve dnech 22.–27. 8. 2024, jeho programu a akcích AK ČR. Otevřena byla problematika konání Agrárního plesu 2025, který by se pravděpodobně konal ve formátu let minulých, o kterém se bude rozhodovat právě na srpnovém jednání představenstva. Nezbytné ale je s ohledem na vysoké náklady na vlastní organizaci zajistit podporu partnerů, se kterou by měli pomoci členové představenstva. Jednalo se také o nastavení protierozních opatření a o zvýšení pachtovního na půdě ve vlastnictví státu, kde ministr Výborný nedostal svému slibu o revizi systému, např. nastavením sazeb podle výrobních oblastí a nové smlouvy jsou Státním pozemkovým úřadem trvale uzavírány s výší 5,8 %. Řešila se též novela mysliveckého zákona, kterou schválila vláda, ale bez řádného vypořádání připomínek, a tedy s návrhy změn a úprav, které jdou proti zásadám myslivecké praxe.

Úřad AK ČR

Zjednání s ministrem financí

V úterý 4. června 2024 se uskutečnilo očekávané jednání vedení Agrární komory České republiky a dalších zemědělských nevládních organizací s ministrem financí Zbyňkem Stanjurou a ministrem zemědělství Markem Výborným. Po společné předcházející schůzce ze dne 22. května tak konečně dochází ke konkrétnímu řešení vznesených požadavků, které se týkaly praktické pomoci zemědělcům v krátkém časovém horizontu.

Výsledky z jednání na ministerstvu financí bezprostředně po jeho skončení okomentovali zástupci zúčastněných organizací, tedy zleva Václav Koutný, předseda Asociace soukromého zemědělství Olomouckého kraje, František Winter, předseda Českomoravské společnosti zemědělských podnikatelů, Jan Doležal, prezident Agrární komory ČR, David Brož, prezident Společnosti mladých agrárníků a Martin Pýcha, předseda Zemědělského svazu ČR

Za Agrární komoru České republiky se zúčastnili prezident Jan Doležal a viceprezident Leoš Říha, dále předseda Zemědělského svazu České republiky Martin Pýcha, předseda Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů František Winter, prezident Společnosti mladých agrárníků České republiky David Brož, předseda Asociace soukromého zemědělství Olomouckého kraje Václav Koutný a Bohumil Belada za Iniciativu zemědělských a potravinářských podniků. Jasná pozice je, že stále trváme na plnění 5 priorit, tedy slibu vlády na spuštění podpory v nezaměstnanosti, posílení alokace národních dotací na maximální úroveň 5 mld. Kč, snížení daně z nemovitých věcí na zemědělskou půdu na rok 2023, řešení přebytků na trhu s komoditami vedoucí k oživení cen, plné kofinancování

záchranného balíčku a k tomu neoddelitelně patří také opatření na snížení byrokracie a další opatření nefinančního rázu zajišťující zjednodušení podnikání. Na těchto prioritách se již v minulosti shodly hlavní zemědělské nevládní organizace, tedy vedle Agrární komory ČR i Zemědělský svaz ČR, Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů, Společnost mladých agrárníků ČR, Iniciativa zemědělských a potravinářských podniků a Asociace soukromého zemědělství Olomouckého kraje a jako takové byly opakovaně předloženy vládě a ministru zemědělství s požadavkem na řešení, samozřejmě s možností politicky či legislativně průchozí adekvátní náhrady těchto požadavků. Po schůzce lze konstatovat, že v některých oblastech určitý posun nastal, v jiných stále máme větší očekávání. Hlavním

tématem jednání bylo zejména urychlení stávajících finančních toků a zlepšení cash flow zemědělců v roce 2024 a v roce 2025 a dále odbourávání regulací a byrokratických překážek u zemědělských podnikatelů. Co se týká tohoto tématu, předložil ministr zemědělství přehled redukce administrativní zátěže prostřednictvím Antibykratické komise MZe s dílčím řešením některých požadavků.

Dále se jednalo o výplatách záloh vratek na zelenou naftu. Požadavek je, aby na platby žadatelé nečekali i více než rok. Řečí čísel byla vrátka v roce 2022 vyčíslena na 2,5 mld. Kč a v roce 2023 pak na 2,3 mld. Kč pro 11 tis. žadatelů. V jednání jsou nyní dvě varianty. Tou první, preferovanou Ministerstvem financí, je podávat za každé pololetí kalendářního roku

daňové přiznání a tím zrychlit tok peněz, což by byl dobrovolný krok žadatele možný při vratce nad 50 tis. Kč. Druhou uvažovanou možností je vyplácet zálohy na vratku, ale zde by Česká republika mohla mít problém obhájit takový systém v EU. První varianta vyžaduje legislativní úpravu s tím, že účinnost novely zákona by byla od 1. ledna 2025. Pozornost musíme věnovat výjimce zelené nafty v oblasti emisních povolenek, o kterých se bude jednat u motorové nafty k roku 2027. Jednou z úvah je plošné zavedení emisních povolenek, a proto se musíme zaměřit mimo jiné i na jednání s novými členy Evropského parlamentu.

Zástupci zemědělských organizací dále byli informováni, že již probíhají zálohové platby u národních podpor, a to u nákazového fondu na ozdravení chovů, kde bylo z celkové alokace 780 mil. Kč vyplaceno 514 mil. Kč. V dotačním titulu 20 je celková alokace 1 222 mil. Kč a zálohově bude v termínu od 15. do 30. června vyplaceno 842 mil. Kč. Další prioritou, o níž se jednalo, jsou zálohy na letošní přímé platby. Obě strany se shodují na tom, že budou vypláceny od 16. října do 30. listopadu v předpokládané celkové výši 8 až 10 mld. Kč a do konce roku ještě žadatelům přijdou další řádné platby. Zálohy jsou standardně umožněny ve výši 50 %, v posledních letech však Evropská komise umožňovala výplaty ve výši 70 %. Zásadní v tomto ohledu je, jak bylo zástupci zemědělských organizací zdůrazněno, započítat do záloh také ekoplatby tak, aby dosahovaly celkové výše na úrovni cca 15 mld. Kč, jak tomu bylo v předchozích letech. Ekoplatba je reálně vyplácena až v květnu dalšího roku a z pohledu toku peněz by šlo o zásadní pomoc, tlumící propad v příjmech podpor, který letos dosáhl úrovně 8–10 mld. Kč, což velmi významně poškodilo cashflow řady podniků. K nastá-

vení záloh plateb se uskuteční samostatné jednání se SZIF.

Dalším tématem byly kompenzace za škody způsobené mrazem, kde byla opakovaně přislíbena pomoc v minimální výši 200 mil. Kč. Ministerstvo zemědělství zde stále čeká na vyjádření k případné finanční pomoci z rezervy EU. Při této příležitosti obdrželi ministři dopis, ve kterém žádáme prostřednictvím ministrů premiéra Petra Fialu, aby na Evropské radě ve dnech 27.–28. června 2024 jménem České republiky požádal o projednání otevření mimořádného záchranného balíčku jako jedné z účinných a osvědčených cest pomoci zemědělcům a zařazení tohoto požadavku mezi jasně definované závěry z jednání Rady. Jde o vyzkoušený a osvědčený nástroj, který v roce 2016 Česká republika zdárně použila.

Jednalo se také o navýšení rozpočtu PGRLF, konkrétně pak limitů u podpory pojištění, a to u speciálních plodin a živočišné výroby až na maximální možnou úroveň 65 % a u polních plodin na výši 50 %, celkem jde o 300 mil. Kč s předpokladem vyplacení do konce tohoto roku. Zástupci zemědělských organizací také vznesli požadavek na navýšení dotace na úroky u investičních úvěrů, a to s podporou nad 3 % p.a. a s posílením alokace o dalších 250 ml. Kč.

Projednaným bodem také bylo navýšení rozpočtu kapitoly MZe na rok 2025 nad plánovanou výši, a to o 2 mld. Kč, což ministr Stanjura potvrdil. Vzhledem k tomu, že již nebude platit dočasný krizový rámec, umožňující mimořádné podpory, bude nezbytné projednat také schéma rozdělení těchto financí. V principu platí shoda, že alokace bude směřovat na výrobně a pracovní náročná odvětví a ideálně tam, kde to jde, formou posílení titulů v národních dotacích. Ministr financí při této

příležitosti také potvrdil, že pro příští rok počítá do této části rozpočtu MZe s částkou 2,5 mld. Kč. Vznese na také žádost na posílení provozních úvěrů. Pro další jednání v polovině července upřesníme, jaký je mezi zemědělci o tento nástroj pomoci zájem a zároveň v tuto dobu již bude více informací k vývoji státního rozpočtu v polovině roku. Otevřeno bylo také navýšení daně z nemovitosti jako jedno z negativních opatření konsolidačního balíčku do prvovýroby, která zemědělce zatěžuje dalšími výdaji v objemu cca 1,8–2 mld. Kč. Ministr financí zde jasně zemědělce odkázal na jednání s obcemi. Podle jeho vyjádření a dat Ministerstva financí je na straně obcí dostatečná finanční rezerva, v roce 2023 hospodařily s přebytkem 70 mld. Kč a za první dva měsíce letošního roku 22 mld. Kč. Odkázat lze na propojenost zemědělských subjektů na činnost na venkově, na spolupráci s obcemi, na zajišťování pracovních míst apod. Hodnocen byl také celkový rozpočet do zemědělského sektoru a stále rostoucí požadavky a omezení na zemědělské hospodaření, kde kompenzace již velmi často nedosahují újm z propadu příjmů a je tedy nezbytné zdržet se jejich dalších zpřísnění nad rámec pravidel EU, což ministr financí na schůzce přislíbil a v případě potřeby je v tomto směru připraven k jednáním o podpoře tohoto principu.

Mezi dalšími tématy bylo ministrem Výborným avizováno jednání k nastavení říjnového kola na investice. Závěry z tohoto jednání budou projednány představenstvem AK ČR, na jehož úrovni bude také rozhodnuto o dalším postupu s tím, že radikálním řešením nadále zůstávají veřejné projevy nespokojenosti zemědělců například před podzimními krajskými a senátními volbami.

Úřad AK ČR

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky

Pozvání na 50. ročník mezinárodního agrosalónu Země živitelka

22. až 27. srpen 2024, České Budějovice

Agrární komora České republiky zve své členy, partnery a příznivce do expozice umístěné v pavilonu T

Agrární komora ČR vyzvala ke spuštění krizové rezervy EU

Agrární komora České republiky oslovila dopisem ze 4. června 2024 ministra zemědělství Marka Výborného a ministra financí Zbyňka Stanjuru, aby se zasadili o spuštění krizové rezervy Evropské unie a tím zajistili okamžité uvolnění peněz pro české zemědělce. Tato výzva byla rovněž předmětem jednání zemědělských nevládních organizací s oběma ministry, a to v tentýž den na Ministerstvu financí.

Kolaps cen zemědělských komodit je problémem celé Evropské unie a je mimo jiné jednoznačně zapříčiněn nedostatečnou ochranou vnitřního agrárního trhu a politickým rozhodnutím upřednostnit v neprospěch vlastních zemědělců pomoc Ukrajině prostřednictvím dovozu obilí a další produkce i přes to, že ta nesplňuje naše vysoké standardy ochrany spotřebitele a krajiny

Aktivace mimořádného záchranného balíčku Evropské unie představuje finanční nástroj, který by mohl být jednou ze základních cest k řešení současné krize v zemědělství a o kterém se v této souvislosti hovoří již řadu měsíců. Současně může být způsobem, jak dostat peníze k zemědělcům včetně českých co nejrychleji, protože čas běží a tolik potřebná pomoc agrárnímu sektoru nepřichází.

Hlavním politickým orgánem Evropské unie je Evropská rada, která má plnou kompetenci úkolovat Evropskou komisi. Agrární komora ČR tedy požádala oba ministry, aby dojednali prosazení této konkrétní podpory pro zemědělský sektor formou jasných a nezpochybnitelných ustanovení Závěrů z jednání Evropské rady, které je plánováno na 27. a 28. června tohoto roku. Tento krok vyžaduje značné diplomatické úsilí, proto prezident Agrární komory ČR Jan Doležal nabídl možnost spolupráce během vyjednávání včetně komunikace se zájmovými zemědělskými organizacemi z dalších členských zemí. Ostatně existuje již precedens tohoto postupu, který Česká republika úspěšně použila již v roce 2016.

„Lze předpokládat, že Evropská komise navrhne použití krizové rezervy Společné zemědělské politiky, ale prostředky v této rezervě jsou stejně pouze prostředky, které byly odebrány zemědělcům z přímých plateb a přerozděleny podle kritérií, která mohou členské státy obtížně ovlivnit, stejně tak fakt, že část těchto financí byla Evropskou unií odebrána na podporu válečného konfliktu na Ukrajině,“ říká prezident Agrární komory ČR Doležal.

Agrární komora ČR považuje tento požadavek za naprosto zásadní a ve spuštění mimořádného krizového balíčku EU spatřuje nástroj, který je v panující kritické situaci nezbytné použít. Současně tím česká vláda dá jasně najevo, že se postavila za řešení problémů českých zemědělců.

Součástí dopisu byl i návrh znění textu Závěrů Evropské rady k bodu, který zohledňuje potřeby nejen českých, ale obecně evropských zemědělců. Příspěvek České republiky k návrhu závěrů Evropské rady, zasedání hlav států a vlád ve dnech 27. a 28. června 2024.

Evropská rada si je vědoma závažných četných problémů, kterým evropské zemědělství čelí již měsíce a roky, jako jsou nízké příjmy, kolísavé a nízké ceny zemědělských produktů a účinky špatných povětrnostních podmínek a změny klimatu, které ohrožují samotné živobytí evropských zemědělců a tím i obyvatel venkova. Evropská rada uznává odpovědnost EU za životní podmínky zemědělců obyvatel venkova EU a s ohledem na cíle Společné zemědělské politiky EU zakotvené ve Smlouvě o fungování EU a Versailleské deklaraci o potravinové bezpečnosti EU z roku 2022 Evropská rada vyzývá Evropskou komisi, aby přišla s konkrétními návrhy, které zlepší situaci evropských zemědělců a venkova a přispěje k životaschopnosti zemědělsko-potravinářského odvětví. Návrhy by měly zahrnovat také balíček okamžité krizové podpory ve výši alespoň 1 mld. eur, který by měl být financován z jiných zdrojů než z krizové rezervy SZP, návrhy na další a výrazné zjednodušení předpisů SZP a ochranu před nekalou soutěží, zejména pokud jde o dovoz ze třetích zemí.

Úřad AK ČR

ZEMĚDĚLSKÉ POJIŠTĚNÍ
POJIŠTĚNÍ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

**Známe i jednodušší způsob,
jak chránit vaše chovy**

Pojištění zvířat s nejširší pojistnou ochranou na trhu

- pojištění všech druhů hospodářských zvířat a koní
- kvalitní a rychlá likvidace škod

241 114 114
www.generaliceska.cz

 GENERALI
ČESKÁ POJIŠŤOVNA

Partner Agrární komory ČR a Zemědělského svazu ČR

Zemědělci vyzvali ministry a zástupce vládní koalice k dodržení veřejných slibů

Společný dopis prezidentů a předsedů Agrární komory ČR, Zemědělského svazu ČR, Společnosti mladých agrárníků ČR, Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů, Iniciativy zemědělských a potravinářských podniků a Asociace soukromého zemědělství Olomouckého kraje, byl odeslán jako reakce na jednání Monitorovacího výboru Strategického plánu Společné zemědělské politiky pro Přímé platby, které se uskutečnilo 18. června 2024 a kde Ministerstvo zemědělství předložilo návrh na vyjmutí 2 % orné půdy mimo produkci.

Tím porušilo slib ministra o zachování principu zjednodušení, který EU letos nastavila uvolněním doposud velmi přísných a stále se zpřísňujících pravidel Společné zemědělské politiky spočívajících především v omezování hospodaření, často až za hranici únosnosti, čímž vyšla alespoň částečně vstříc požadavkům vlastních zemědělců. Právě k tomu se veřejně přihlásil také ministr zemědělství Marek Výborný a na společných červnových jednáních také ministr financí Zbyněk Stanjura, což šéfové nevládních organizací ocenili, protože nenavyšování českých environmentálních a administrativních požadavků nad rámec evropské legislativy je vítaná cesta nefinanční pomoci. Ovšem i přes tyto veřejně vyslovené sliby je mezi aktuálními výstupy Monitorovacího výboru návrh Ministerstva zemědělství, který je v nesouladu s výše uvedeným, a proto se nevládní organizace rozhodly oslovit politické strany vládnoucí koalice s upozorněním na rozpor mezi sliby a skutky a prezentovaly tím zásadní nesouhlas.

Právě s předpokladem záruky splnění slova ministrů vlády ČR se organizace rozhodly urychleně pozastavit přípravy na veřejné protesty, přestože nálady zemědělců byly a jsou trvale výbušné. Jak k tomu konstatuje Jan Doležal, prezident Agrární komory ČR: „Pokud by mělo dojít k přijetí návrhu Monitorovacího výboru, opětovně dojde k nastavbě zpřísnění národních podmínek, aniž by mimo jiné, tyto újmy na hospodaření byly jakkoliv kompenzovány. Musím zdůraznit, že už nyní patříme mezi země EU s nejvyššími ekologickými požadavky na agrární podnikatele, například v Programu rozvoje venkova máme environmentální a klimatická opatření na úrovni 54 % rozpočtu, EU při tom nařizuje minimum 35 %.“

Konkrétně tedy jde o odmítnutí zavedení nové povinnosti 2 % ploch zcela zařazených mimo produkci v rámci povinných 5 % v omezeném režimu hospodaření v tzv. celofiremní ekoplatbě. Díky nejvyšší redistributivní platbě a nejvyšší ekoschématům v EU již nyní máme nejnižší základní podporu (67 eur/ha), což je méně než polovina průměru EU. Proto je pro

zemědělce ekonomickou nutností splnit dané podmínky, nad které však není možné dávat větší překážky, než nařizuje EU. Na uvedených 2 % zemědělci přichází o tržby, ale stále jim na ně zůstávají náklady, jako je pachtovné nebo daň z pozemku. V rozporu se zásadami správné zemědělské praxe z neošetřených pozemků dochází k šíření chorob a škůdců do okolí. Problémem také je vysvětlit vlastníků půdy, proč právě ty jejich pozemky leží bez jakékoliv péče a jsou tu i velké rozdíly v rámci ČR. Zároveň je nezbytné podtrhnout, že zemědělci podpořili nové nadstavby v ekoschématech, která dávají smysl, jako je pásové střídání plodin, nebo management krajinných prvků.

Museli jsme ministru Výbornému připomenout jeho veřejný slib a požádat o jeho splnění.

Naprosto byl odmítnut argument, který zazněl během jednání Monitorovacího výboru, a to, že tato 2 % lze nahradit například výše zmíněnými krajinnými prvky. Zde je nutno vysvětlit, že veřejná ambice ministerstva je vymezit 100 ha půdy krajinných prvků, přitom ale 2 % orné půdy mimo produkci tvoří plochu 50 tis. ha. A pozor, tuto povinnost by žádná jiná země EU opět neměla. A naopak, z pohledu odbytu tržních komodit jde o minoritní plochu, která na ceny plodin, například obilí, vliv mít nikdy nebude. Jde tedy o základní nepochopení principů zemědělské praxe, o kterých se nesmyslně rozhoduje úřední formou.

Jako další téma uvedené v rámci tohoto jednání je v nastavení investičních podpor. Návrh bodového hodnocení a přímé vyloučení pícninářské technologie pro zemědělce s travními porosty nesmyslně znemožňuje účast na investičních pobídkách z dotačních titulů všem, kteří provozují pastevní odchovy hospodářských zvířat v horských a podhorských oblastech. K tomu upřesňuje František

Winter, předseda ČMSZP: „Tito chovatelé a jejich zvířata hrají klíčovou roli v environmentální péči v nehostinných a méně produkčních lokalitách zejména v příhraničních oblastech. Tento druh hospodaření, který je příznivý pro welfare zvířat i životní prostředí, se bez potřebných technologií stává dlouhodobě neudržitelným. Požadované stroje jsou nezbytné pro zajištění krmiva a udržení kulturní krajiny bez zvýšení výskytu toxických bylin a invazivních rostlin v oblastech s nižším produkčním potenciálem, a tudíž i nižší ekonomickou výnosností. I proto je vhodné nastavit pravidla tak, aby mohli mít možnost vůbec žádat, jelikož aktuální nastavení je diskriminuje.“

V dopise předsedům koaličních stran také bylo zdůrazněno, že neplněním slibů vlády ČR a krácením podpor pro zemědělce přišel sektor za roky 2022, 2023 a 2024 o zhruba 10–12 mld. Kč, o další desítky miliard zemědělce na straně příjmů připravil propad tržních cen základních komodit, včetně vlivů dovozů komodit z Ukrajiny, Ruska a Běloruska, ale i vysokých vstupů, jako jsou energie, lidská práce, navýšení daně z nemovitosti v rámci vládního Konsolidačního balíčku aj. Nehledě na to, že z důvodu změn vyplývajících z otevření nového rámce Společné zemědělské politiky došlo na straně SZIF ke zpoždění plateb mířících do sektoru ve výši 8–10 mld. Kč. Souběhem všech těchto faktorů se zemědělský sektor propadl do značně obtížných ekonomických podmínek, které se negativně propisují i do výsledku hospodaření celého sektoru, který je letošní rok odhadován na cca 8 mld. Kč, tedy jen v třetinové výši obvyklého objemu hospodářsky úspěšných let minulosti. A takto jsou poškozeni společnosti všech velikostí a forem, tedy malé, střední i větší podniky, ale i rodinné farmy či družstva a obchodní společnosti. Dopis tedy šel jako výzva ponechat v platnosti jen a pouze ta opatření, která nám ukládá Společná zemědělská politika a s apelem na dodržení veřejných slibů ministra Výborného nepřistupovat k dalšímu zpřísňování národních požadavků.

Úřad AK ČR

PRÁCE, CO MÁ BUDOUCNOST!

PRO TY, CO PRÁCI HLEDAJÍ.
I PRO TY, CO JI NABÍZEJÍ.

www.pracevzemedelstvi.cz

Personální agentura AgroJobs s.r.o., dceřiná společnost Zemědělského svazu ČR, propojuje zaměstnavatele se zájemci o práci v zemědělství. Ať už hledáte práci či naopak zaměstnance, stačí navštívit náš inzertní portál www.pracevzemedelstvi.cz. A my pro Vás najdeme příležitosti v oblasti, která má budoucnost – v zemědělství! Připravíme pro Vás výběrové řízení na míru. Najdeme Vám ekonoma nebo třeba ředitele společnosti.

Více informací na

www.pracevzemedelstvi.cz

nebo na

www.zscr.cz

Mezinárodní agrosalon Země živitelka začíná 22. srpna 2024 na českobudějovickém výstavišti, letošní ročník je už padesátý

Země živitelka je největší a nejvýznamnější akcí svého druhu a rozsahu, určená pro odbornou i širokou veřejnost. Prezentuje nejširší nabídku zemědělských oborů na jednom místě – novinky z oborů zemědělské techniky, potravinářství, myslivosti, včelařství, rybářství, chovu hospodářských zvířat, komplexní prezentaci zemědělství od historie po současné trendy i novinky v oblasti výzkumu a vzdělávání.

První ročník země živitelky se uskutečnil v roce 1973, letos se slaví padesátý, přičemž dva ročníky byly vynechány. Jak si vysvětlujete, že agrosalon v tak velkém významu a tradici je dnes stále nejnavštěvovanějším veletrhem svého druhu v ČR?

Je jasné, že za těch 50 ročníků si agrosalon prošel různými etapami svého vývoje, které byly mnohdy i poplatné politickému režimu. Nicméně hlavní zaměření na zemědělství a potravinářství zůstává stále stejné. V posledních letech se stále častěji přidávají aktuálnější témata, jako je environmentální význam zemědělské činnosti nebo moderní prvky pro zemědělství směřující k automatizaci a robotizaci činností v rostlinné a živočišné výrobě. Důležitým faktem je i skutečnost, že s tradicí Země živitelky byl jednoznačně spjat osud samotného výstavištního areálu v Českých Budějovicích. Jsem přesvědčen o tom, že kdyby se po roce 1990 neudržela tradice Země živitelky, Výstaviště České Budějovice by již neexistovalo. Od roku 2017 se přistoupilo k jasnému definování cílů, zaměření výstavy a segmentaci vystavovatelů. Vždy

jsme měli za cíl respektovat a posilovat odborné zaměření veletrhu. Navíc každý ročník jsme svázali s jednoznačnými tématy, která jsme ještě podpořili odborným doprovodným programem včetně programu pro širokou veřejnost. Myslím si, že tyto změny vnímali i návštěvníci, což se odrazilo v rekordních návštěvnostech v minulých letech.

Zájem vystavovatelů o účast na agrosalonu je každý rok mimořádný a výstavní plochy jsou obsazeny rok předem. Loni Země živitelku navštívilo téměř 112 tis. návštěvníků. Jak vypadá letos Země živitelka po obchodní stránce?

Musím říct, že letošní ročník agrosalonu vypadá obchodně velmi dobře. Téměř veškeré plochy jsou zaplněny a zbývá nám pouze malé procento k zaplnění v méně lukrativních částech areálu. Letošní rok byl specifický tím, že hlavní vlna zájmu přišla zhruba o 2 měsíce dříve, než jsme byli v minulých letech zvyklí.

50. ročník si zaslouží něco speciálního. Co pro návštěvníky připravujete?

Přestože předpokládáme obsazení veškerých dostupných výstavních ploch, samozřejmě jsme mysleli také na vyhrazení míst pro speciální retrokoutky, ve kterých budou vystaveny historické zemědělské stroje. Představíme také retrospektivu uplynulých ročníků s fotkami, videi a příběhy, které mapují historii a vývoj našeho agrosalonu. Připravujeme speciální limitovanou edici upomínkových předmětů a suvenýrů.

Rád bych zmínil, že brzy se k příležitosti 50. ročníku Země živitelky dočkáme vydání zcela nové a velmi výjimečné publikace. Kniha shrne nejen vývoj našeho výstaviště, ale i historii agrosalonu od jeho začátků po současnost, zmapuje klíčové události i osobnosti, jež formovaly tento jedinečný fenomén, zároveň nastíní i vize budoucí.

Pro letošní ročník připravujeme novou sekci věnovanou moderním zemědělským technologiím, které přinášejí inovace a udržitelnost do tohoto tradičního odvětví. Na projektu tzv. Chytré farmy se podílí nejen univerzity a instituce, ale i významné zemědělské firmy. Představíme nejnovější technologie a postupy, které zvyšují efektivitu a šetrnost k životnímu prostředí. Návštěvníci se mohou těšit na živé ukázky, odborné přednášky a workshopy, které propojí historické zemědělské metody s budoucností tohoto odvětví.

Chybět nebude ani dětský zemědělský svět a další velké množství edukačně zábavných prvků pro naše nejmenší návštěvníky.

Země živitelka bývala už za minulého režimu fenomén. Jaká je Vaše první vzpomínka na návštěvu agrosalonu?

Tu mám zcela jasnou, poprvé jsem tady byl v roce 1995 na brigádě ještě jako student vysoké školy. Nabízeli jsme ochutnávky balené vody, která v té době zažívala rozkvět. Pak jsem se na většinu dalších ročníků podílel jako vystavovatel se společností Agroconsult Bohemia.

Dokážete si představit, že země živitelka jednou oslaví 100 let svého trvání?

Už to, že nějaká akce se udrží půl století, je úctyhodné a musíme za to našim předchůdcům poděkovat. Byl bych velmi rád, kdyby naše generace i ty následující mohly v této tradici pokračovat. Ale k otázce samotné: myslím a doufám, že zaměření agrosalonu je natolik specifické, že ho ani v budoucnu nebude možné sdílet přes virtuální platformy, což jistě hrozí některým ostatním akcím. Zemědělství, potravinářství a ochranu krajiny si musí návštěvník prožít na vlastní kůži – ochutnat, očichat, prostě zažít.

Redakce Agrobaze

50

S LÁSKOU
K TRADICI

země živitelka

22-27/8/2024

České Budějovice

Pořadatelé

Odborní partneři

Generální partner
mezinárodního
agrosalonu
Země živitelka

Hlavní partner
mezinárodního
agrosalonu
Země živitelka

www.zemezivitelka.cz

[f](#) [@](#) [#zemezivitelka](#) [#vystavitelec](#) [#vcb](#)

Informace z jednání Komoditní rady pro ovoce a zeleninu

Ve středu 5. června 2024 se uskutečnilo další pravidelné jednání Komoditní rady pro ovoce a zeleninu při Agrární komoře České republiky. Předseda Komoditní rady Jiří Stodůlka se zhostil úvodního slova a přivítal přítomné členy z řad pěstitelů ovoce a zeleniny, zástupce školkařů i hosty zastupující Ministerstvo zemědělství, Ústav zemědělské ekonomiky a informací nebo Státní zemědělský intervenční fond.

Dále vystoupil Martin Ludvík, který je předsedou Ovocnářské unie ČR a viceprezidentem Agrární komory ČR a který shrnul aktuální informace. Zaměřil se především na závěry jednání zemědělských nevládních organizací s ministrem financí Zbyňkem Stanjuro a ministrem zemědělství Markem Výborným 4. června 2024, jehož hlavním tématem byly kroky na podporu tuzemského agrárního sektoru ze strany vlády. Dále informoval o aktuální situaci pěstitelů ovoce, u nichž většinou část úrody poškodily dubnové mrazy. Z 11 tis. ha ovocných stromů a keřů podle něj dojde k poklesu produkce o více než 50 % na výměře 8 až 9 tis. ha. Předseda komoditní rady Stodůlka následně shrnul situaci pěstitelů zeleniny. Za největší aktuální problémy označil nedostatek pracovníků a propad výkupních cen u skleníkové zeleniny, která čelí dovozům z Maroka a států jižní Evropy, především Španělska, kde pěstitelé zažívají velmi úspěšnou sezónu. Výkupní ceny zeleniny za duben jsou pod několikrátým průměrem. Obchodní řetězce působící v Česku podle Stodůlky nevyšly domácím

pěstitelům za této situace vstříc, prioritní je pro ně především výše jejich přírážky.

Jako první z hostů si vzal slovo vrchní ředitel Sekce ekologického zemědělství, komodit, výzkumu a vzdělávání Ministerstva zemědělství Petr Jílek. Reagoval na probíhající debatu o nutnosti akutní pomoci agrárnímu sektoru, na kterou česká vláda reagovala žádostí o vyčlenění krizové rezervy Evropské unie, adresované Evropské komisi. Debata podle něj ještě není uzavřená. Dále hovořil o kompenzacích pro pěstitele kvůli poškození úrody vlnou silných mrazů v průběhu dubna. Na tyto kompenzace je podle něj vyčleněno 200 mil. Kč, které budou směřovat primárně do odvětví ovocnářství a ovocných a lesních školek. Příjem žádostí bude probíhat na přelomu srpna a září. Počítá se s výplatou záloh, ale pouze pro pěstitele ovoce. Současně Státní zemědělský intervenční fond již spustil činnost škodních komisí, pro aktuální informace je třeba sledovat webové stránky SZIF. Jednotlivé subjekty se musí přihlásit, aby k nim škodní komise přijela a zpracovala protokol, který je nutný pro další administraci. Způsobili ke kompenzacím budou podle vrchního ředitele především ti pěstitelé, jejichž škody přesáhnou 50 %. Budou pravděpodobně dvě pásma kompenzací, a to u výše škod od 50 do 80 % a nad 80 %. Následovala debata o odškodnění také pro okrasné školkaře, které členové komoditní rady podpořili. Tajemnice Zelinářské unie Čech a Moravy Zuzana Příbylová argumentovala tím, že okrasné školkařství je malý sektor, a když dojde k jeho poškození, škody jsou značné, protože se jedná o drahý materiál. Předseda Ovocnářské unie ČR Ludvík připomněl, že Agrární komora ČR požádala ministra zemědělství dopisem, aby byly podpořeny všechny sektory postižené mrazy.

Zuzana Příbylová dále popsala situaci pěstitelů zeleniny z pohledu Zelinářské unie Čech a Moravy. Poškození silnými mrazy v dubnu či přivalové deště na začátku června se podle ní budou projevat na úrodě zeleniny postupně. Současně některé porosty musely být po silných mrazech znovu založeny. Jako

zásadní pro sektor označila problematiku závlah a podmínky pro podporu v rámci přímých plateb. Je podle ní otázkou, jak pravidla nastavit, aby byla pro pěstitele zeleniny splnitelná a neodradila je od další produkce, a zároveň pro SZIF kontrolovatelná. Zaměřila se také na nedostatek pracovníků a změny v nastavení krátkodobých pracovních úvazků, především dohod o provedení práce a dalších.

Tématu dohod o provedení práce se členové komoditní rady věnovali i v rámci diskuse. Dále hovořili o dotačním titulu 3.A – Podpora ozdravování polních a speciálních plodin či legislativě k EU ETS2 (evropský systém obchodování s emisemi). Zabývali se také problematikou vratných obalů a požadavky obchodních řetězců v této souvislosti či označováním země původu. Kromě členů komoditní rady se do diskuse zapojil také vrchní ředitel Ministerstva zemědělství Petr Jílek či ředitel Odboru společné organizace trhů Státního zemědělského intervenčního fondu Robert Zavadil.

Mimoto Robert Zavadil informoval přítomné, že ve středu 12. června 2024 proběhne online schůzka na téma aktualizace příruček pro podávání žádostí o podpory včetně příloh. Dále zmínil, že 28. května 2024 byl rozeslán návod, jak vykazovat propad produkce producentů v rámci nárokování a vykazování v příštím roce. Také připomněl, že termín pro kontaktování škodní komise k zaznamenání škod je pro jablka, hrušky, ovocné, okrasné a lesní školky do 30. června 2024, pro peckoviny a drobné ovoce byl termín do 31. května 2024. V současné době probíhá meziřesortní připomínkové řízení k novele nařízení vlády, která upravuje nastavení podpor producentů všech sektorů. Vyzývá přítomné ke vznesení připomínek a dotazů k nejasnostem, aby byly nové podmínky podpor dobře nastavené.

Další jednání Komoditní rady pro ovoce a zeleninu při Agrární komoře ČR se uskuteční na podzim, přesný termín bude určen.

Úřad AK ČR

ČMMJ zásadně odmítá novelu zákona o myslivosti, kterou schválila vláda

Myslivci budou nově muset ulovit minimální počty zvěře, které jim určí stát. Při nesplnění minimální hranice lovu dostanou pokutu. Vyplývá to z předkládací zprávy novely zákona o myslivosti, kterou ve středu 12. 6. 2024 vláda projednávala a schválila.

Českomoravská myslivecká jednota zásadně odmítá předloženou novelu zákona o myslivosti, protože neřeší příčiny narůstajících stavů zvěře a zvyšujících se škod na lesních a zemědělských pozemcích v některých částech ČR. „Naopak novelou si stát zadělává na velké problémy v budoucnu,“ komentuje Ing. Jiří Janota, předseda Českomoravské myslivecké jednoty.

Změny ve společnosti znamenají i změny v krajině, zmenšení životního prostředí zvěře a intenzivnější využití krajiny veřejností způsobuje změnu návyků zvěře (noční zvěř, často rušená a stresovaná) a negativním důsledkem může být i zvýšení poškození lesního ekosystému. Hledání rovnováhy mezi početními stavy spárkaté zvěře a potravními možnostmi jejího životního prostředí je klíčová otázka vztahu mezi lesníky, zemědělci a myslivci, mezi lesním i zemědělským hospodařením a myslivostí.

Lesníci argumentují nutností zlepšit stav lesa zejména po kalamitách a snížit tlak zvěře na porosty. Dotčení myslivci mají honitby pronajaty dlouhá léta, investovali do nich mnoho práce i prostředků. Myslivci jsou si dobře vědomi závažnosti škod působených zvěří a vědí, že patří k jejich povinnostem jim předcházet. Nikdo ale nepoukazuje na hlavní příčinu – dnešní způsob hospodaření v krajině a značný nárůst civilizačního tlaku v honitbách. Hlavní vina se hází na zvěř a myslivce. Převážná část myslivců vykonává svoji činnost dobrovolně, ve svém čase a za stále se zvyšujících finančních nákladů. Myslivost je ve většině honiteb provozována na bázi spolkové činnosti a je významnou službou státu. Za tuto službu mají být myslivci automaticky sankciováni.

Novela zákona o myslivosti problém s obnovou lesa neřeší a rozdáváním pokut myslivcům jen celou situaci zhorší. Myslivci se bouří na sociálních sítích. Proč nás chtějí pokutovat za to, že ve vlastním volnu věnujeme desetitisíce hodin službě pro stát? Proč se hledá příčina problému tam, kde není, a vše se řeší unáhleně a neuváženě?

Novela neřeší příčiny ani škody

Českomoravská myslivecká jednota zásadně odmítá předloženou novelu zákona o myslivosti, kterou schválila vláda ČR. Tato novela neřeší příčiny narůstajících stavů zvěře a zvyšujících se škod na lesních a zemědělských pozemcích v některých částech ČR. Přijetí novely v předložené podobě nezajistí dosažení požadovaného cíle snížení stavů zvěře, naopak povede k daleko většímu zásahu do dnes již značně narušených věkových a pohlavních struktur populace jednotlivých druhů zvěře. Novela přinese neúměrné organizační zatížení státní správy s významným ekonomickým dopadem pro státní správu a obce s rozšířenou působností. Zásadním způsobem naruší spolkovou činnost a soužití na vesnicích. Po uzákonění takto navrženého materiálu lze předpokládat pokles aktivních myslivců v ČR.

V případě zásahu do tvorby honiteb se dá očekávat množství správních řízení, které významně omezí výkon státní správy na ORP a praktický výkon myslivosti v nemalé části honiteb v ČR.

Jednání bylo přerušeno

Legislativní rada vlády přerušila jednání k zákonu o myslivosti z důvodu značného množství připomínek a požádala ministra zemědělství, aby po vypořádání připomínek předložil materiál zpět na LRV. Za legální, ale zcela nestandardní postup považujeme, že ministr zemědělství společně s ministrem Šalamounem obešli tento závěr LRV a 11. 6. je přijato usnesení s konstatováním: Předseda Legislativní rady vlády rozhodl v souladu s čl. 4 odst. 3 písm. c) Statutu Legislativní rady vlády, že takto upravené znění návrhu zákona již nebude projednáno Legislativní radou vlády a že k němu bude vypracováno stanovisko předsedy Legislativní rady vlády, a to zejména z důvodu časové naléhavosti jeho přijetí, kdy je předkládatel požadováno projednání návrhu zákona na schůzi vlády tak, aby mohl být předložen Poslanecké sněmovně k projednání ještě na její nejbližší nadcházející schůzi.

Připomínky nebyly odpovědně vypořádány

ČMMJ upozorňuje, že i nadále nebyly připomínky odpovědně vypořádány. Zcela zásadní připomínka je k hodnocení dopadů regulace RIA, jejich vypořádání považujeme za zcela povrchní. Nevypořádány rovněž byly připomínky 6 krajů, které jsou zásadní a takto předložený návrh rovněž odmítají.

Místo předložení odborných podkladů při vypořádání připomínek byla podstatná část zdůvodněna v meziresortním řízení konstatováním, že jde o politické rozhodnutí. Pokud ministr zemědělství i nadále prosazuje zákon dnes schválený vládou ČR pouze silou politické moci, bez odborně vypořádaných připomínek, jsme rozhodnutí všemi zákonnými prostředky zabránit přijetí této legislativní normy.

Nespokojenost projevují myslivci napříč ČR

Ministr zemědělství předložil ke schválení návrh zákona, který v současné době odmítá převážná část myslivců napříč celou ČR. Po celé republice podepisují petici proti novele zákona o myslivosti. Řada pracovníků státní správy a starostů obcí si uvědomuje problémy, které přijetí této legislativní normy přinese.

Ing. Janota Jiří, předseda ČMMJ, z.s.

Je veganská strava skutečně lepší pro životní prostředí?

Hodně se diskutuje o tom, co by se stalo, kdyby se svět stal zcela veganským. Někteří tvrdí, že je to jediný způsob, jak udržitelně uživit svět a čelit současným výzvám spojeným se změnou klimatu.

Vzhledem k současným prognózám OSN o počtu obyvatel na konci století, které se pohybují od necelých 9 miliard do téměř 15 miliard lidí, někteří tvrdí, že kdybychom se všichni stali vegany, bylo by více jídla pro všechny a méně by se využívala půda. Je to však pravda a bylo by to proveditelné? Bylo by to dobré pro životní prostředí? Na tyto otázky hledalo odpovědi mnoho studií a na rozdíl od všeobecného přesvědčení se zdá, že přínos veganské stravy pro životní prostředí není tak jednoznačný, jak se říká.

Veganská strava dokáže nasycit méně lidí. Studie vědců z Friedman School of Nutrition Science and Policy vypočítala únosnost zemědělské půdy v USA pro člověka a pomocí biofyzikálního simulačního modelu porovnála využití půdy v 10 různých scénářích stravování, které se lišily obsahem masa a živočišných produktů. Z analyzovaných scénářů byly ty, které vylučovaly potraviny živočišného původu, méně efektivní, pokud jde o hospodaření s půdou a její využívání. Podle studie by využití půdy spojené s veganskou stravou uživilo méně lidí než využití půdy založené na běžné „všežravé“ stravě. V paradoxním scénáři 100% veganství je potřeba více orné půdy, protože složky veganské stravy jsou produkovány s velmi nízkou účinností. Únosnost veganské stravy byla proto nižší než u 2 scénářů zdravé „všežravé“ stravy, protože by vyžadovala více zdrojů k uspokojení potřeby bílkovin lidské populace, přičemž by docházelo k většímu využívání a vyčerpávání organické hmoty v půdě.

Úplné a náhlé odstranění živočišných produktů nemusí být pro lidstvo dlouhodobě nejudržitelnější variantou. Bez zvířat by byl také nedostatek hnoje jako přirozeného hnojiva pro půdu, což by vedlo k větší závislosti na chemických a syntetických hnojivech. Potenciál zemědělské produkce je kriticky závislý na dostupnosti dusíku, který může být dodáván jako minerální nebo organické hnojivo. Ve studii publikované v časopise Nature Food autoři vytvořili model, který simuloval různé scénáře produkce, celkem 5, aby lépe pochopili teoretickou „globální kapacitu výživy“ stávající zemědělské půdy, orné půdy a pastvin, přičemž jako měřítko použili bílkoviny.

Variety zkoumané v modelových scénářích zahrnovaly různé předpoklady o účinnosti využívání dusíku, rozdělení půdy mezi ornou půdu a pastviny, množství vyprodukovaných hospodářských zvířat / spotřebovaných živočišných produktů a rozsah, v jakém byla zvířata krmena plodinami vhodnými pro lidskou spotřebu nebo pasena na pastvinách / krmena zbytky. Podle těchto scénářů by současná zemědělská půda mohla při průmyslovém hnojení poskytnout bílkoviny pro přibližně 8–20 miliard lidí a při organickém hnojení pro přibližně 3–14 miliard lidí. Ve všech scénářích může zemědělská produkce založená na nekonkurenci mezi krmivem pro zvířata a potravinami pro lidi potenciálně uživit nejvíce lidí. Ve veganském scénáři to však neplatí, protože část potravin se získává

chovem hospodářských zvířat na pastvinách, které jsou nevhodné pro pěstování plodin a potravinových zbytků.

Tři různé scénáře

Podle scénářů počítajících s průmyslovými hnojivy by strava, která by maximalizovala výživovou kapacitu 20 miliard lidí, obsahovala v průměru 15 % živočišných bílkovin v poměru k celkovému příjmu bílkovin, zatímco dnes je celosvětový průměr 35 % a v bohatých zemích 55 %. Ve scénáři s ekologickým zemědělstvím je celosvětová výživová kapacita maximalizována při zhruba 20% podílu živočišných bílkovin ve stravě na 13,9 miliardy lidí. Za předpokladu nižší účinnosti využití dusíku v rostlinné výrobě a nižších výnosů než v ekologickém scénáři je minimální podíl živočišných bílkovin ve stravě 35 % a maximální počet obyvatel, které by bylo možné uživit, je 7,4 miliardy. Za předpokladu veganské stravy bez konzumace živočišných bílkovin klesá schopnost uživit 17,4 miliardy lidí ve scénáři s využitím průmyslových hnojiv, což je o 11 % méně než odhadované maximum 20 miliard, a na 6,6 miliardy v ekologickém scénáři, což je nejnižší dosažené číslo.

Veganský scénář tedy nemůže nasycit tolik lidí a není nejučinnější. U všech scénářů bude schopnost zemědělství uživit lidskou populaci záviset na efektivitě využívání dusíku, což z ní činí klíčovou prioritu. Je důležité si uvědomit, že zvířata jsou potřebná k recyklaci živin a zvýšení účinnosti využití dusíku v půdě. Chov hospodářských zvířat hraje klíčovou roli při udržování úrodné a zdravé půdy. Umožňuje udržovat přirozenou rovnováhu, do níž jsou zvířata dokonale začleněna, což zaručuje ochranu a péči o půdu, biologickou rozmanitost, krajinu a hydrogeologickou bezpečnost. Regenerativní zemědělství je navíc holistický přístup úzce spojený s chovem hospodářských zvířat, protože chov hospodářských zvířat umožňuje snížit používání hnojiv díky statkovým hnojivům, která hnojí půdu, obnovují přirozenou schopnost půdy absorbovat emise CO₂ a bojují proti rozšiřování pouští. Z tohoto důvodu není veganský scénář bez zvířat pro planetu tou nejlepší volbou, naopak integrace systémů pěstování plodin a chovu hospodářských zvířat se jeví jako zásadní prvek při řešení problémů udržitelnosti.

Snížení spotřeby masa by mohlo vést k nedostatku mikroživin v lidské výživě

Politiky prosazující snížení spotřeby masa za účelem ochrany životního prostředí by mohly vést k nedostatku mikroživin v lidské výživě. K tomuto závěru dospěla studie systematického přehledu literatury o vlivu „zelené stravy“ na příjem mikroživin. Vliv na příjem mikroživin byl zkoumán proto, že v zájmu ochrany planety je třeba celosvětově přejít na udržitelnější stravu.

FAO definuje udržitelnou stravu jako stravu s nízkou zátěží pro životní prostředí, která je kulturně přijatelná, cenově dostupná, nutričně přiměřená a zdravá. Pro ty, kteří konzumují velké množství masa, to znamená přechod k rostlinné stravě.

Studie publikovaná v časopise *The American Journal of Clinical Nutrition* hodnotila, jak změny ve stravování zaměřené na snížení vlivu životního prostředí ovlivňují příjem vybraných mikroživin, které jsou důležité pro veřejné zdraví. Za kritické mikroživiny byly považovány vitamíny A, D a B12, foláty,

vápník, železo, jód a zinek. Vzhledem k tomu, že potraviny živočišného původu jsou nejlépe biologicky dostupnými zdroji vitamínů A, B12, železa, zinku a vápníku, studie naznačila, že „ekologicky šetrnější strava“ založená na potravinách rostlinného původu může zahrnovat kompromisy, pokud jde o dostatek mikroživin.

Analyzované studie se z velké části zabývaly příjmem masa a potravin živočišného původu, dopady stravy na životní prostředí a výživovými potřebami. Mnohé výsledky naznačovaly, že příjem zinku, vápníku, jódu a vitamínů B12, A a D by se při přechodu na stravu založenou

na potravinách rostlinného původu snížil. Riziko nedostatečného příjmu zinku, vápníku, vitamínů A, B12 a D se zvyšovalo, protože tyto mikroživiny jsou v rostlinných potravinách méně hojné nebo biologicky dostupné. Studie dospěla k závěru, že nižší příjem klíčových mikroživin je potenciálním důsledkem změn ve stravování, které podporují snížení spotřeby masa za účelem omezení dopadů na životní prostředí. Je zřejmé, že při prosazování environmentálních politik, které doporučují snížení spotřeby masa jako řešení ochrany životního prostředí, je třeba dále zohlednit výživové potřeby lidí a zdravotní důsledky.

European Livestock Voice zveřejnil manifest

Projekt European Livestock Voice byl zahájen v Bruselu krátce po volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 a jeho cílem je zvýšit na evropské úrovni povědomí o realitě chovu hospodářských zvířat, protože v celém odvětví se vyrojil zvýšený počet nepochopení postupů i zjednodušených návrhů, kde a jak dosáhnout zlepšení.

Již 5 let se European Livestock Voice snaží zvyšovat porozumění, vzbuzovat obavy, infor-

movat zájemce a především snižovat rozdíly v informovanosti mezi podniky a institucemi v Bruselu. Pokud jde o chov hospodářských zvířat, funkční období 2019–2024 skončilo se smíšenými pocity. Proto doufáme, že nově zvolení poslanci budou více chápat naše společné problémy, které jsou tak důležité nejen pro evropské venkovské komunity, ale pro všechny evropské občany.

Je načase, aby EU uznala, že zemědělství, přesněji řečeno hodnotový řetězec živočišné výroby, je víc než jen zemědělství. Jsou to spojovací vlákna celého našeho života. Všichni evropské občany jsou na živočišné výrobě závislí každý den v roce. Ať už jde o potraviny, oblečení, hnojiva, léky, výrobky každodenní péče, údržbu krajiny, nebo dokonce cestování. Jsme přesvědčeni, že chov zvířat ve všech svých formách přináší a bude přinášet Evropě mnoho výhod a postupy se neustále zlepšují pro stále udržitelnější budoucnost zemědělství.

Na základě zkušeností z minulého volebního období partnerů sdružení v European Li-

vestock Voice předložili novému Evropskému parlamentu pětibodový akční manifest. Vyžvali v něm především k tomu, aby Evropská komise vypracovala evropskou strategii pro udržitelný řetězec živočišné výroby, která by zajistila, aby potřebné investice a podpory byly plně předvídatelné. V tomto ohledu by nás všechny měly znepokojit nejnovější statistiky, které předložil Eurostat a které ukazují výrazné snížení hospodářských zvířat, zejména koz a ovcí.

Na podporu této strategie vyžíváme k posílení vedoucí úlohy v zemědělství v rámci evropských institucí a k rozšíření studií dopadu s prvem proveditelnosti, aby bylo možné lépe posoudit dopady kompromisů, které jsou v chovu hospodářských zvířat tak důležité. Základem pro vytvoření vize udržitelnosti musí být také vzdělávání v oblasti zemědělství, přičemž každý občan musí mít odpovědnost za rozhodování, které přispěje k této celkové vizi udržitelné budoucnosti Evropy.

Faktaomase.cz

Vyzýváme poslance Evropského parlamentu k tomu, aby:

1. podporovali silné zastoupení zemědělství v politice EU,
2. podporovali rozvoj strategie EU pro udržitelné zemědělské potraviny, produkty a služby,
3. posoudili v plném rozsahu potenciální dopady budoucích návrhů,
4. přispěli k opětovnému provázání městských a venkovských oblastí,
5. přispěli k posílení globálního zemědělství prostřednictvím vize EU o chovu hospodářských zvířat a udržitelnosti.

Výzvou doby je nastavit v ČR správně systém měření ukládání uhlíku

Dne 10. dubna 2024 přijal Evropský parlament prozatímní dohodu o nařízení o odstraňování uhlíku a pěstování uhlíku (CRCF), která vytvořila první celoevropský dobrovolný rámec pro certifikaci odstraňování uhlíku, pěstování uhlíku a ukládání uhlíku ve výrobcích v celé Evropě. Přestože finální schválení dokumentu musí ještě schválit příslušná Rada ministrů, nelze v jeho stávající dikci podle Michala Daňhelky z odboru politiky ochrany klimatu Ministerstva životního prostředí (MŽP) očekávat nějaké zásadnější změny.

Implementace uvedené dohody čeká tedy také ČR, a (nejen) podle Daňhelky by proto bylo žádoucí, aby byla naše země v této oblasti aktivnější než dosud. Jde přitom zejména o vytvoření certifikačního systému, podle něhož by se řídily parametry hodnocení ukládání uhlíku, a také o vytvoření národních certifikačních autorit. O tom v současné době jedná MŽP s Ministerstvem zemědělství (MZe) s tím, že takové instituce budou v ČR pravděpodobně dvě. Pro oblast zemědělství, potravinářství a lesnictví by to mělo být MZe, zatímco pro oblast průmyslu MŽP. Podstatné také bude, aby byly oba certifikační orgány vzájemně kompatibilní, což může představovat problém. Oblast průmyslu je totiž ve vytváření metodik a certifikačních systémů dále, a také na nadnárodní úrovni již existují dohody na kompatibilitě těchto systémů. Základním východiskem k nim je přitom samoregulace, která již v současné době pokrývá zhruba 90% průmyslového trhu.

V zemědělství je situace složitější, i vzhledem k tomu, že v současné době existuje zhruba 10 různých metodik, jak ukládání uhlíku měřit. Nejen zemědělcům v ČR tak chybí orientace, která metoda i která strategie k ukládání uhlíku je ta správná. Část zemědělců také

poukazuje na skutečnost, že postupy zvyšující ukládání uhlíku do půdy a snižující uhlíkovou stopu již v praxi uplatňuje, vstup do certifikačních systémů tak považuje za nadbytečný a obávají se také další byrokracie.

Podle EU by ale nařízení o CRCF mělo investice do inovativních technologií k odstraňování uhlíku usnadnit. „Cílem je zefektivnit certifikační procesy, aby byly nákladově efektivní a zároveň robustní. Zavádí také skupinovou certifikaci, která ulehčuje drobným zemědělcům a lesníkům. Díky standardizovaným základním liniím a technologiím dálkového průzkumu, poháněných prostřednictvím satelitních systémů, pomůže snížit náklady na měření a vykazování,“ uvádí EU.

Praxe ovšem ukazuje, že pokud jsou zemědělské pozemky pokryty vegetací, nedokáží satelitní systém pokaždé efektivitu ukládání uhlíku detekovat. Ukládání uhlíku lze ale efektivněji sledovat prostřednictvím dronů, které již v praxi k jiným účelům využívá například Mendelova univerzita v Brně. Dalším problémem, na který (správně) poukazují některé ekologické organizace, je skutečnost, že uhlík uložený příslušnými zemědělskými postupy do půdy se z ní po nějaké době opět

ztrácí. V ČR by tak bylo žádoucí využít k objektivizaci měření data Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ), který sleduje 10 proměnných ovlivňujících ukládání uhlíku do půdy. ÚKZÚZ by tak mohl hrát roli supervizora a státního dohledu nad systémem ukládání uhlíku. Tak daleko ale ještě ČR není, byť využití dat ÚKZÚZ v tomto systému by si vyžádalo jen minimální investice v řádu jednotek milionů korun.

Zřejmě prvním krokem, který by bylo třeba v ČR učinit, je zpracovat detekci administrativních (a také mentálních) bariér, bránících zemědělcům ve vstupu do certifikačních systémů, jejichž prostřednictvím mohou získat buď hotové finanční prostředky, nebo cenné papíry v podobě uhlíkových kreditů. V praxi k tomu v současné době stačí uplatňovat při hospodaření principy regenerativního zemědělství. Získat uhlíkový kredit se navíc v současné době jeví jako perspektivní investice, neboť cena za tunu uhlíku uloženého do půdy by měla růst, a to až na 215 eur do roku 2030, přičemž ročně lze na hektaru půdy zvýšit množství uhlíku až o 3 tuny. To však samozřejmě nelze do nekonečna, stejně tak je odhad ceny uhlíkových kreditů stále ještě jen pouhým odhadem. Více pragmatickým řešením je tak získat po vstupu do stávajících projektů v ČR (například prostřednictvím společnosti Agreeena) přímo finanční prostředky ve výši 1 000 až 2 000 Kč na hektar. V tomto případě je výhodou, že vstup do systému není spojen s žádnými poplatky a výstup z něj není spojen s žádnými sankcemi. V letošním roce jsou přitom do systému Agreeena zapojeni zemědělci obhospodařující zhruba 4 milióny hektarů pozemků v rámci EU.

Sama EU počítá se zahájením procesů certifikací v roce 2026. Evropská komise bude schvalovat certifikační schémata schopná uplatňovat pravidla CRCF prostřednictvím rozhodnutí po komplexním posouzení správy, pravidel a postupů, obvykle se udělují na 5 let.

Redakce Agrobases

www.renomiaagro.cz

Obchodní sdělení RENOMIA, a. s.

Nové možnosti pro Váš růst

RENOMIA AGRO dlouhodobě patří mezi největší odborníky v oblasti řízení zemědělských rizik, pojišťujeme již více než třetinu českých zemědělců. Naše služby neustále zlepšujeme a rozšiřujeme. Díky partnerství s firmami GRANTEX dotace a Agdata Vám můžeme pomoci i se zajišťováním dotací a implementací nejmodernějších technologií pro precizní zemědělství. Obratě se na náš tým specialistů.

PARTNEŘI AGRÁRNÍ KOMORY ČR

Komory V4 se setkaly v České republice

Zástupci organizací sdružujících zemědělce v Česku, Maďarsku, Polsku a na Slovensku se sešli na Farmě Choťovice, aby projednali aktuální problémy agrárního sektoru v jednotlivých zemích i možnosti společného postupu při hájení zájmů svých členů.

Během dvou denního jednání se shodli, že v situaci, kdy se zemědělci potýkají s vysokými náklady, nízkými výkupními cenami a regulací stále přibývá, je nezbytné uvolnit finanční prostředky z krizové rezervy Evropské unie, k čemuž vyzvali budoucí nové složení Evropské komise. Představitelé organizací Visegrádské skupiny to zároveň potvrdili ve společném komuniké, které podepsali na závěr jednání 18. června 2024. Jednali také o možném pokračování zemědělských protestů na podzim, nutné aktualizaci Zelené dohody pro Evropu, problematice ochrany názvů potravin živočišného původu či nadcházejících oslavách výročí rozšíření Evropské unie v roce 2004.

Další pravidelné jednání zemědělských organizací střední Evropy tentokrát hostila Agrární komora České republiky. Do rodinného podniku Farma Choťovice na Kolínsku se v pondělí 17. června kromě vedení Agrární komory ČR sjeli zástupci maďarské organizace Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, polské Krajowa Rada Izb Rolniczych a Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory. Po společném obědě začalo jednání, na kterém hlavním tématem byla současná situace na zemědělském a potravinářském trhu.

Ve střeoevropském regionu nastalo jaro v předstihu a následná silná mrazová vlna měla na pěstitele fatální dopad. „Příroda

se probudila dříve, než tomu bývá zvykem. Zejména ovocné stromy měly náskok zhruba měsíc. V dubnu se projevil jarní mraz, přičemž byly zasaženy především Čechy. Způsobily škody na ovocných stromech a keřích za více než 1 mld. Kč a vinařům za více než 2 mld. Kč, částečně byla zasažena zelenina a lesní a okrasné školky. Očekáváme, že se škody projeví také na obilovinách či olejninách. Proto jsme požádali Ministerstvo zemědělství o finanční podporu pěstitelů,“ řekl prezident Agrární komory ČR Jan Doležal.

„Mrazy udeřily i na Slovensku, ale ne v takové míře jako v České republice. Postihly ovocnáře, ale nedá se říct, že by jim to zdemovalo úrodu. Co však nezničil mráz, to nyní dokončily kroupy. Některé ovoce bude možné využít jen do pálenky a do džemů. Řepka byla v některých regionech poškozena až z 80 %. Obilí je polehlé a v takto vlhkém prostředí hrozí plísně nebo klíčení zrn v klasech. Předpokládáme, že první kombajny by mohly vyjet 24. června. Co nás čeká, je velmi otevřené. Hodnotit můžeme, až bude obilí pod střechou,“ poznamenal nedávno zvolený prezident Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Andrej Gajdoš.

Mrazy poškodily také porosty v Maďarsku, ale zároveň zde bylo během jara období sucha. „V Maďarsku byl vyhlášen stav nedostatku

vody. V takovém období je možné zalévat bez povolení s využitím vodních zdrojů po dobu 30 dnů, stačí jen ohlášení ze strany zemědělce. Zapršelo až v polovině května a bylo to doslova životodárné pro všechny kultury. Odhadujeme, že sklizňová sezóna bude uspíšena o 2 až 3 týdny. Problém stále představují plné sklady obilí. Došlo sice ke zvýšení cen komodit, ale ne k oživení investic,“ sdělila Szilvia Palakovics z oddělení zahraničních vztahů maďarské komory.

Prezident polské Národní rady agrárních komor Wiktor Szmulewicz navázal na téma vývoje vegetace a agrárního trhu s komoditami zhodnocením dopadů války na Ukrajině do obchodu se zemědělským zbožím a vyzdvihl v této souvislosti pozitivní dopad embarga na dovoz některých zemědělských komodit z Ukrajiny, které zavedlo Polsko a zároveň na finanční výpomoc polské vlády, která je v sazbě zhruba 200–300 zlotých na tunu, podle druhu obiloviny a termínu, vyplácena za účelem uvolnit před další sklizní sklady. „Ukrajinské obilí se k nám už v takových objemech jako dřív nedováží. Je tedy jasné, že embargo funguje. Také je vidět, že se pohybujeme na globálním trhu a že na světové ceny nemá ve finále rozhodující vliv ani Ukrajina, ani my. Na globálním trhu jsou velcí hráči a ti rozhodují, jakým způsobem se budou ceny vyvíjet. Teď je to zejména válka na Ukrajině a hra ruského prezidenta Vladimíra Putina s trhem s obilím,“ uvedl Szmulewicz. Přesto je zde shoda na zásadním požadavku směrem k EU, aby přístupovým jednáním s Ukrajinou předcházelo důkladné posouzení dopadů přistoupení na zemědělství členských států, včetně rozpočtu a přerozdělení dílčích alokací, dopadů na celý zemědělsko-potravinářský sektor a na ovlivnění postavení EU v mezinárodním obchodě.

Představitelé zemědělských organizací České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska se shodli, že došlo k mírnému oživení, co se týká zemědělských cen komodit, které se ale stále pohybují pod několikaletým průměrem. Následky spatřují především v nezájmu či obavách zemědělců investovat. Přesto se situace v Evropě uklidnila a farmáři se nyní připravují na zahájení žní. Nevyloučili však pokračování protestních akcí na podzim. V komuniké, které shrnuje závěry jednání a které všichni

I přes národní specifika je řada problémů zemí V4 společná a jejich vzájemná podpora přínosná.

přítomní představitelé organizací podepsali, stojí: „Evropská unie potřebuje obnovit hospodářský růst nejen v zemědělství, což by podle našeho názoru mělo být hlavní prioritou nastupující Evropské komise, a s ním také kupní sílu obyvatelstva. Pokud se tak nestane a přijdou další regulace, nelze vyloučit další protesty zemědělců v celé Evropě, které lze očekávat, možná již na podzim tohoto roku.“ K oživení trhu by měla přispět aktivace krizové rezervy Společné zemědělské politiky Evropské unie, což rovněž uvádí komuniké z úterý 18. června.

Zástupci zemědělských komor zemí Visegrádské skupiny také projednali a předběžně se shodně vyjádřili ke společné výzvě s požadavky na změny a úpravy společné zemědělské politiky pro novou Evropskou komisi, která bude zaslána novému eurokomisaři pro zemědělství a venkov a také členům výboru COM-AGRI Evropského parlamentu. Evropská zelená dohoda ve své současné podobě a se současným načasováním má negativní dopad na konkurenceschopnost evropského zemědělství, a především podkopává primární cíle Společné zemědělské politiky, jak jsou definovány ve Smlouvě o fungování Evropské unie (článek 39, odstavec 1, písm. a-e).

Je třeba zdůraznit, že Zelená dohoda a následné strategie byly vytvořeny na přelomu let 2019–2020, tedy před pandemií covid-19, před válkou na Ukrajině a před historickou inflací vstupů a poklesem reálných mezd spotřebitelů. Zásadním problémem současné SZP je, že členským státům je přidělován víceméně stejný objem dotací jako v roce 2014, zemědělci se potýkají s rostoucími náklady na produkci a také s poklesem kupní síly obyvatelstva. Vzhledem k těmto faktorům je pro evropské zemědělství obtížné přejít na ještě udržitelnější produkci než dnes, kdy je peněz málo jak pro veřejné rozpočty, tak pro zemědělce a zejména pro spotřebitele. Pokud nedojde k ozdravení celého systému a přijdou opět další regulace, nelze vyloučit další protesty zemědělců v celé EU.

Dalším bodem, kterým se delegace na zasedání zabývaly, byla ochrana názvů potravin živočišného původu. Nejen v zemích V4, ale i v dalších zemích EU roste nespokojenost místních zemědělců a výrobců potravin s označováním potravin rostlinného původu. Na úrovni České republiky, Francie, Itálie, Polska, Slovenska a Rumunska probíhají sna-

hy o vypracování národní legislativy k posílení ochrany názvů potravin živočišného původu. Situaci však komplikuje neexistence obdobných právních předpisů EU a skutečnost, že snaha Francie zavést ochranu názvů potravin živočišného původu na vnitrostátní úrovni je předmětem řízení u Soudního dvora EU, který přezkoumává vznesené námitky.

Delegace se shodly na tom, že s ohledem na nadcházející otevření nařízení 2021/2117 (2013/1308) o společné organizaci trhů by měla být současně otevřena příloha VII tohoto nařízení o definicích, označeních a obchodních názvech produktů, aby byla zajištěna ochrana názvů potravin živočišného původu na evropské úrovni, a to nejen pro mléko a mléčné výrobky, které v současné době používají určité úrovně ochrany, ale i pro ostatní potraviny živočišného původu (maso, masné výrobky, ryby, vejce, med atd.), názvy živočišných druhů (hovézí, vepřové, drůbež atd.) a související terminologii.

Cílem tohoto požadavku zemědělských organizací V4 není zabránit uvádění výrobků, které napodobují, imitují nebo alternují potraviny živočišného původu na trh, ale zajistit, aby označování takových výrobků neuvádělo spotřebitele v omyl ohledně jejich skutečné povahy a výživové hodnoty. Agrární organizace zemí V4 se zároveň dohodly, že budou důrazně podporovat národní iniciativy s cílem zajistit co nejrychlejší ochranu názvů potravin živočišného původu, názvů živočišných druhů a související terminologie.

Zástupci rovněž diskutovali o nadcházející konferenci k 20. výročí východního rozšíření Evropské unie a o přínosech členství v EU pro zemědělce v našich zemích (koná se 27. června 2024 v Bruselu). Shodli se na tom, že Evropská unie a zejména Společná zemědělská politika v uplynulých 20 letech významně pomohly stabilizovat příjmy zemědělců, při-

spěly k rozvoji venkovských oblastí a pomohly učinit z evropského zemědělství nejmodernější, nejnovativnější, neudržitelnější a neproduktivnější zemědělství na světě. Proto je jasně definovaný požadavek, aby Evropa zemědělcům v době krize pomáhala a nevytvářela další zbytečné výzvy v již tak nejistém a náročném prostředí, kterému zemědělci v současné době čelí.

Vedle společného komuniké představitelé středoevropských zemědělských organizací vyjádřili samostatným dopisem nesouhlas se záměrem rozdělit výbor Evropského parlamentu COMENVI na dvě samostatné části zaměřené na zdravotnictví a životní prostředí, o čemž se mezi novými europoslanci teď vede živá diskuse. Podepsána proto byla společná výzva k zastavení těchto úvah, která byla obratem zaslána organizaci COPA-COGECA sdružující evropské agrární organizace. „Členové výboru pro životní prostředí by přišli o možnost sledovat agendu zdraví a naopak. To by byl problém, protože pod zdravím by patřila témata jako rakovina a mnoho dalších. S výskytem rakoviny někteří spojují konzumaci potravin, jako je víno, maso a další produkty zemědělské prvovýroby. Mohlo by se stát, že nový zdravotnický výbor by mohl rozhodovat o poměrně zásadních věcech, které se týkají i zemědělsko-potravinářského systému, ale bez zvážení komplexních argumentů,“ řekla Adéla Paďourková z Agrární komory ČR, která se v Bruselu specializuje na evropské záležitosti.

Další jednání hlavních organizací sdružujících zemědělce v České republice, Maďarsku, Polsku a Slovensku se uskuteční začátkem v září v Budapešti a bude předcházet mezinárodní konferenci k nastavení Společné zemědělské politiky před neformálním jednáním rady ministrů zemědělství při příležitosti maďarského předsednictví Radě EU.

Úřad AK ČR

Evropský parlament stojí před novými výzvami

Z pohledu zemědělství v evropských volbách šlo o to, aby se v Evropském parlamentu udrželi stávající členové zemědělského výboru, případně se pro tento výbor získali noví, kteří budou nakloněni možné spolupráci týkající se zvolených témat a priorit. Na unijní úrovni bude nyní záležet na tom, jak se sestaví nová Evropská komise, která by měla jako hlavní prioritu mít nastartování ekonomického růstu, nikoliv zelenou politiku jako ta, které v současné době končí mandát, říká Jan Doležal, prezident Agrární komory ČR.

Jaká tedy nyní bude časovost a s jakými očekáváními jdete do nejbližších jednání?

Na to, jaké bude složení výborů a jaké bude složení samotné Komise, si musíme teprve počkat. Ještě před letní pauzou nás ale čeká první výjezd Konsorcia při příležitosti oslav 20 let od východního rozšíření EU, které se bude konat ve čtvrtek 27. června 2024 a které organizujeme společně s Poláky, Slováky, Maďary, ale i Pobaltskými zeměmi a Slovinskem. Podle informací z Bruselu zde budou již přítomni noví europoslanci napříč členskými zeměmi EU. Budeme tak mít možnost s no-

vými, ale i staronovými europoslanci mluvit o tom, jak by měla vypadat současná i budoucí Společná zemědělská politika.

Co se týká celého složení Evropského parlamentu, je třeba zdůraznit, že počet členů výboru pro zemědělství a venkov byl proti výboru pro životní prostředí poloviční. Zejména v prvních třech letech, do odchodu místopředsedy EK Franse Timmermanse, byly „mainstreamové“ frakce tedy Lidovci, Socialisté a Renew spíše v defenzivě vůči radikálním návrhům zelené levice. Ti sice

neměli většinu, nicméně měli velké zastání u Evropské komise, která jediná má legislativní iniciativu, tedy jediná předkládá návrhy směrnic a nařízení.

Proto je pro příští měsíce zcela zásadní, jak bude vypadat samotná Komise a také jak bude probíhat tzv. „grilování“, tedy pohovory s kandidáty na komisaře. Dokud je nálada ve společnosti na straně racionalizace požadavků na zemědělce, je třeba této příležitosti využít a novou Komisí zavázat k tomu, aby pokračovala v dalších ústupcích a reagovala

tak na ekonomickou realitu zemědělských podnikatelů.

V čem je podle Vás potřeba revidovat Green Deal, resp Farm to Fork strategii?

Je třeba si uvědomit, že Green Deal a navazující strategie vznikaly na přelomu roku 2019/2020, tedy před pandemií covid-19, před válkou na Ukrajině a před historickou inflací vstupů a poklesem reálných příjmů spotřebitelů. Základním problémem současné SZP je stejné množství dotačních prostředků jako v roce 2014, rostoucí náklady a také pokles kupní síly obyvatelstva. S těmito faktory může těžko evropské zemědělství přecházet plošně do bioprodukce, kterou nebudou schopné ufinancovat veřejné rozpočty, zemědělci a hlavně ani spotřebitel. Základem je, aby se obnovil hospodářský růst – a to by měla být hlavní prioritou nastupující Komise – a s tím i kupní síla obyvatel. Pokud se tak nestane a budou přicházet další regulace, nelze vyloučit další protesty zemědělců napříč EU, se kterými se případně počítá na podzim tohoto roku.

Green Deal a navazující strategie zároveň vznikly politicky, populisticky, se zelenými očekáváními a bez dopadových studií. Zároveň, jak jsem uvedl, také ve zcela jiném mezinárodně bezpečnostním, ale také hospodářském prostředí. V roce 2020 jsme se mohli spolehnout na relativně nízkou cenu fosilních paliv, což je základní požadavek na vyšší podíl orné půdy v ekologickém režimu, kde je třeba vyšší počet agrotechnických zásahů, ale také vyšší podíl lidské práce. Problém je také pokles reálných příjmů obyvatel v poslední době, což je citlivé zejména pro státy střední a východní Evropy, kde byla ještě před rokem 2020 poptávka po produktech ekologického zemědělství nízká. Zemědělci mají dnes vyšší náklady, nižší tržby a ekologičtější produkty se potýkají s nižší poptávkou. Česká republika patří k zemím s největším podílem ekologického zemědělství a s nejnižší spotřebou přípravků na ochranu rostlin. Není proto podle nás spravedlivé, aby strategie počítaly se stejnými redukčními cíli napříč Evropou. My jsme si svůj úkol splnili. Nejsme proti ekologizaci evropského zemědělství, nicméně musí k tomu docházet na principu motivace, nikoliv jen slepé regulace zemědělců.

Co byste rádi prioritně změnili v rámci zemědělské politiky Evropské unie do dalších let?

Společná zemědělská politika Evropské unie by měla více a flexibilněji reagovat na tržní výkyvy a obecně propad tržeb zemědělců. Ve Spojených státech je řízení rizik realizováno přes soukromé pojištění s veřejnou podporou, což na jedné straně nahrazuje dotační podpory, na straně druhé to znamená pro zemědělce určitou stabilitu podnikání. V posledních několika letech jsme byli v Evropě svědky skokového nárůstu cen vstupů

na jedné straně a dramatického propadu cen komodit na straně druhé. Evropská unie na to nebyla schopna pružně reagovat a řešení nechala na členských státech, což vedlo k nerovnostem na jednotném trhu. Některé státy zemědělce podpořily, některé zase ne. S ohledem na to, že obálka pro SZP EU je nominálně, ale hlavně reálně kvůli téměř 50% inflaci od roku 2014 nižší, nelze na zemědělce klást stále vyšší environmentální požadavky, za jejichž plnění budou dostávat stále nižší kompenzace. Respektive možné to je, ale bude to začátek konce evropského zemědělství, včetně českého. Evropská zemědělská politika je zároveň plná různých opatření, která jdou proti sobě. Například neustálé zvyšování environmentálních požadavků povede k omezení zemědělské produkce v Evropě, což zákonitě zvýší dovozy potravin ze třetích zemí, kde ale tyto naše regulace dodržovat nemusí, příkladem může být blízká Ukrajina, nebo vzdálená Jižní Amerika.

Je podle Vás Česká republika v zemědělské politice zelenější, než po nás chce EU? Můžete k tomu případně uvést konkrétní příklady?

Česká republika jako jedna z prvních zemí Evropské unie zavedla zákaz klecových chovů nosnic, zatímco EU bude tento zákaz na úrovni celého jednotného trhu teprve řešit. To samé platí o omezení velikosti jedné plodiny na dílu půdního bloku na 30 hektarů. To musí dodržovat žadatelé o základní platbu již od roku 2017, zatímco některé členské státy zavedly toto omezení až v rámci nadstavbové ekoplátby od roku 2023. Od příštího roku navíc ČR chystá zpřísnění ochrany půdy proti erozi, přičemž EU zatím ještě sbírá podklady pro směrnici o zdraví půd a uvažuje o její platnosti od roku 2030. Tak, jak jsou pravidla nyní nastavena, by to v Česku znamenalo dvě věci, snížení tržních příležitostí pro tuzemské zemědělce a také vyšší náklady. Jsme jedno-

značně proti tomu, aby český zemědělec měl přísnější podmínky než jeho kolegové v zahraničí. Pokud chceme řešit erozní události, řešme přísně ty skutečné, nikoliv teoretické. Trváme proto na splnění závazku ministra zemědělství, který opakovaně veřejně pronesl, že nebude do národní zemědělské politiky zavádět omezení, opatření či povinnosti, které by šly nad rámec unijní legislativy.

Jak jsme na tom ve srovnání dotačních podmínek starých a nových členských zemí EU. Jsou nové členské státy včetně České republiky stále na dotacích znevýhodněny? Je to dáno pozicí ČR při vstupu do EU a je podle Vás šance na nápravu tohoto stavu?

Před 20 lety při vstupu České republiky do EU se určily obálky na základě tehdejší produktivity českého zemědělství, jež bylo v tu dobu ve velkém útlumu produkce. O obálce pro Společnou zemědělskou politiku EU se vyjednávalo v rámci každého víceletého finančního rámce, přičemž obecně je tlak na snižování podílu obálky na rozpočtu EU a také na vyrovnání plateb mezi těmi, kteří mají platby nejvyšší a nejnižší. ČR byla na 93 % průměru, nicméně výrazně níže např. ve srovnání s takzvanými starými státy. Přidávalo se pouze státům pod 90 %. V novém období tak nic ČR nedostala, a naopak se skládala na státy, jako je Litva nebo Chorvatsko. Problém stávajícího období není jen relativně nízká alokace pro ČR, která absolutně nezohledňuje inflaci od roku 2014, ale také rozdělení obálky. Ve výsledku má tak ČR nejnižší alokaci na tzv. BISS platbu (základní podpora příjmu pro udržitelnost). To bylo nicméně rozhodnutí české vlády, nikoliv EU. Bohužel sami sobě tak podráždíme nohy. O to významnější pak mohou být koncepční změny a úpravy Společné zemědělské politiky, které budeme mimo jiné řešit také s novým Evropským parlamentem.

Redakce Agrobases

Budiž chléb, to je motto letošních cen CropLife pro mladé rostlinolékaře

Slavnostní vyhlášení výsledků soutěže Rostlinolékařství – obor budoucnosti, které již 8 let organizuje Česká společnost rostlinolékařská, proběhlo dne 6. června 2024 v prostorách Ministerstva zemědělství.

Soutěž je určena pro studenty středních zemědělských škol, odborných učilišť a gymnázií s přírodovědným zaměřením. Záměrem tohoto projektu je snaha vyvolat u mladé generace zájem o rostlinolékařství jako důležitý nástroj k zabezpečení zdravých rostlin a kvalitních potravin. Studenti se do této soutěže zapojují písemnou prací na jedno z vyhlášených rostlinolékařských témat.

CropLife Česká republika je již 4 roky hlavním sponzorem této soutěže. „Výhercům každý rok poskytujeme odměnu v podobě účasti na studijním programu v rozmanité šíři. V minulých letech byl tento studijní program třídní a probíhal v Brně, Olomouci a Praze. Studenti mohli navštívit Výzkumný ústav rostlinné výroby v Praze Ruzyni, Trávníkovou školkou u Brna, Výzkumný ústav pícninářský v Troubsku nebo Českou zemědělskou univerzitu v Praze, jejichž podpory si velice vážíme. V loňském roce měli navíc možnost přihlásit se do letního projektu s názvem Vědцем na vlastní kůži, který připravuje Česká zemědělská univerzita v Praze,“ uvedla Miluše Dvoržáková, CropLife ČR.

„Chceme, aby si účastníci soutěže zapamatovali, že ten, kdo se snaží a dělá něco navíc,

je oceněn. Jsou totiž ve věku, kdy se mohou rozhodnout, čemu se budou v budoucím životě věnovat. A proto jim chceme ukázat obrovskou šíři rostlinolékařského oboru – od práce v terénu přes státní správu až po diplomacii,“ dodala.

A právě k diplomacii směřovala hlavní cena, kterou CropLife ČR vítězům 8. ročníku poskytla. Všichni studenti, kteří se umístili na prvních příčkách všech kategorií, a jejich pedagogové získali studijní pobyt v Římě s návštěvou ústředí Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO), jejímž mottem je Fiat Panis, tedy Budiž chléb. CropLife Česká republika dále odmění všechny vítěze, kteří se umístili na druhých a třetích místech všech kategorií, týdenním letním pobytem na České zemědělské univerzitě v Praze s názvem Vědцем na vlastní kůži.

Toto jsou jména oceněných

Výherci kategorie A

1. Bilková Kristina – Albrechtova střední škola Český Těšín
2. Matyášová Bohumila – Střední zemědělská škola a odborné učiliště Kostelec nad Orlicí
3. Krybus Matyáš – SZEŠ Přerov

Výherci kategorie B

1. Isopová Alžběta - Střední vinařská škola Valtice
2. Staňková Anežka - Střední zemědělská škola a odborné učiliště Kostelec nad Orlicí
3. Procházková Nela - Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Výherci kategorie C

1. Zedníčková Michaela Anna – Česká zahradnická akademie Mělník
2. Zdražil Ondřej – Střední škola zemědělská a VOŠ v Chrudimi
3. Halíková Tereza – Střední zahradnická škola Rajhrad a Komendová Lucie – Střední odborná škola Znojmo

Výherci kategorie Sociální média

1. Novotný Vladimír – Střední zemědělská škola a odborné učiliště Kostelec nad Orlicí
2. Koudelková Martina – Střední odborná škola Jarov Praha 9
3. Kučatý Vojtěch – Střední zahradnická škola Ostrava-Hulváky

Zvláštní ocenění hodnotitelské komise získal:

Kroužil Pavel – Střední škola zemědělská a VOŠ v Chrudimi

Všichni výherci získávají peněžitou odměnu.

Zároveň s oznámením výsledků letošního ročníku byla vyhlášena i témata pro ročník následující, která jsou:

- A) Úvaha – Je ochrana rostlin proti škodlivým organismům v konfliktu s životním prostředím a zdravím lidí?
- B) Úvaha – Jaká je role rostlinolékaře při pěstování rostlin
- C) Praktická práce na téma – Škodlivý organismus rostlin a navržená ochranná opatření

Projekt je aktivně podporován na sociálních sítích, především na instagramovém profilu soutěže Rostlinolékaři do škol, kam mají přístup všichni přihlášení studenti a kde mohou uveřejňovat své příspěvky, a to nejen při psaní soutěžních prací, ale také zde sdílejí své zážitky ze studijních pobytů.

CropLife ČR

Jarní kolo SZP 2023–2027 přálo nezemědělským činnostem

První 3 týdny měsíce května se nesly ve znamení příjmu žádostí v jarním kole (3. kolo) podpory projektovaných intervencí v rámci Společné zemědělské politiky.

GRANTEX DOTACE

V rámci jarního kola se nejen mezi zemědělce tentokrát rozdělvalo necelých 3,5 mld. Kč v následujících oblastech podpory:

Největší úspěšnosti se pak dočkali především žadatelé o podporu v rámci intervence 45.73 – Investice do nezemědělských činností, kde z celkových 462 žádostí ve 3 různých aktivitách byly doporučeny k financování všechny předložené.

Ze šance na získání dotační podpory pro realizaci svých záměrů se tak může těšit celkem 81 projektů v oblasti agroturismu, 1 projekt získá podporu pro pořízení zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv a celkem 380 projektů se bude těšit na dotaci pro vybrané nezemědělské činnosti, kde často převažují projekty např. na pořízení manipulátorů, nakladačů či jiných stavebních strojů, ale i další projekty z nezemědělských činností.

Zemědělcům záleží na emisích GHG a NH3, ale většina se podpory bohužel nedočkala. Nejen naši planetu trápí emise skleníkových plynů a amoniaku. I našim zemědělcům evi-

Intervence	Alokace
35.73 – Technologické investice v lesním hospodářství	373,4 mil. Kč
36.73 – Investice do lesnické infrastruktury	956 mil. Kč
37.73 – Technologie snižující emise GHG a NH3	1 195 mil. Kč
40.73 – Vodohospodářská opatření v lesích	74,5 mil. Kč
43.73 – Neproduktivní investice v lesích	93,3 mil. Kč
44.73 – Přeměna porostů náhradních dřevin	181,8 mil. Kč
45.73 – Investice do nezemědělských činností	597,5 mil. Kč

dentně záleží na tom, aby v rámci své činnosti dělali maximum pro jejich snižování. O tom svědčí celkem 527 žádostí o podporu za téměř než 2,4 mld. Kč, které se týkaly této intervence. Na dotaci nicméně dosáhla jen necelá polovina projektů, což z pohledu celého jarního kola představuje nejhorší úspěšnost napříč podpořenými intervencemi.

I lesníci si v jarním kole přišli na své. Velký zájem zaznamenaly také intervence určené na podporu hospodaření v lesích, kam tentokrát putuje téměř 1,4 mld. Kč a bude podpořeno dohromady 823 projektů.

Nyní všem podpořeným žadatelům běží do 8. října 2024 lhůta pro doplnění povinných i nepovinných příloh k žádostem o dotace, aby jim nebyla administrace jejich projektu ze strany SZIF ukončena.

Ostatní se již nyní mohou připravovat na chystané 4. kolo příjmu žádostí, které bude SZIF otevírat v říjnu 2024.

Naši specialisté v GRANTEX dotace, s.r.o., jsou připraveni vám s administrací vašich projektů pomoci ve všech fázích dotačního procesu.

Sledujte nás také, ať víte první, co zaznělo na Facebooku Agrární komory ČR

f Kouzla slev v neprospěch zákazníků

Dlouhodobě říkáme, že obchodní řetězce uvádějí nepravdivé původní ceny zboží před slevou, aby vytvořily iluzi většího zlevnění. Konečně si ale na ně posvítila i Česká obchodní inspekce. Jen v letošním prvním čtvrtletí uložila řetězcům za nekalé obchodní praktiky pokuty v celkové výši 5,058 mil. Kč. V čele žebříčku kouzelníků s cenami je Albert ČR, následují Kaufland Česká republika a Lidl. Škoda jen, že vzhledem k jejich vysokým ziskům na ně pokuty nebudou mít v podstatě žádný vliv. Nekalé čarování s cenami tak zřejmě bude v obchodech zvesela pokračovat dál. Bohužel.

📅 10. června 2024

f Jednání u ministra financí

Měli jsme další jednání s ministry zemědělství Markem Výborným a financí Zbyňkem Stanjurou. Společně jsme řešili, jak pomoci zemědělcům v co nejkratším čase. Stále trváme na posunu v rámci pěti priorit, na nichž se shodly hlavní zemědělské nevládní organizace a byly předloženy vládě. V některých oblastech určitý posun nastal, v jiných jsme měli větší očekávání. Hlavním tématem jednání bylo zlepšení cash flow zemědělců v roce 2024 a v roce 2025. Dále odbourávání regulací a administrativních překážek u zemědělských podnikatelů. Požádali jsme oba ministry, aby se na jednání Rady Evropské unie zasadili především o aktivaci krizové rezervy EU a okamžité uvolnění peněz pro zemědělce.

Chceme zůstat u jednacího stolu, pokud však neuvidíme, že vláda podniká konkrétní kroky, jsme připraveni okamžitě zorganizovat protestní akce ve spolupráci s dalšími zemědělskými nevládními organizacemi, kterými jsou Zemědělský svaz ČR, Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů, Společnost mladých agrárníků České republiky, Iniciativa zemědělských a potravinářských podniků a Asociace soukromého zemědělství Olomouckého kraje.

📅 5. červen 2024

f Jak je to s cenami brambor

Lobbista supermarketů Tomáš Prouza nařkl našeho šéfa Honzu Doležala, že lže ohledně ceny brambor. Jde o výrok, že ceny brambor jsou na pultech 3krát až 4krát dražší, než za kolik je prodávají samotní pěstitelé. Říká se, že pro pravdu se člověk nejvíc zlobí. A platí to i pro pana Prouzu. Pojdte se podívat na čísla z ČSÚ, která hovoří naprosto jasně. Vyplývá z nich, že zemědělci dlouhodobě prodávají svou úrodu za výrazně nižší cenu, než která se pak objevuje na cedulkách v obchodech. Pan Prouza má evidentně máslo na hlavě, a právě proto lže.

BRAMBORY KONZUMNÍ [kg]	Cena od zemědělce:	Prodejní cena:
	01/2023: 6,90 Kč	01/2023: 17,16 Kč
	07/2023: 7,35 Kč	07/2023: 24,73 Kč
	12/2023: 8,54 Kč	12/2023: 21,02 Kč

📅 4. červen 2024

f Českého drůbežího masa je málo

Z českého drůbežího masa se pomalu stává nedostatkové zboží. Supermarkety dlouhodobě nechtěly odebírat kvalitní české kuřecí maso, a tak tuzemské porážky snižovaly objednávky od chovatelů, protože řetězce chtěly co nejnižší cenu a často dávaly přednost nákupu drůbežího ze zahraničí. Leckdy pochybné kvality. A tak nyní v Česku hrozí výpadky drůbežího. Přitom řešení je docela snadné. Čeští chovatelé mohou navýšit produkci, ale musí mít za ni odpovídajícím způsobem zapláceno. Nemohou dělat svůj byznys pod náklady. Jak obchodní řetězce zareagují? Uvidíme...

📅 3. června 2024

f Valašský frgál ve světě váli

Bravo! Tradiční moravská regionální pochoutka se dostala mezi nejlepší moučníky světa v gastro průvodci TasteAtlas. Valašský frgál se v žebříčku 100 nejlepších koláčů umístil dokonce v první pětce. Oceněn byl díky pestrosti plev na koláčích i pro jeho historickou hodnotu – první písemné zmínky o něm pocházejí už z roku 1826. Tato dobrota se pyšní evropským chráněným zeměpisným označením, což znamená, že valašské frgály mohou vyrábět a prodávat jen pekaři z Valašska. Gratulujeme a dáváme palec nahoru! A pokud náhodou neznáte, ochutnejte je, frgály určitě stojí za to.

📅 29. květen 2024

ŽIJEME

na venkově

24. ČERVNA 2024

Role vědy a výzkumu v živočišné produkci roste a poroste

Postupný pokles podílu živočišné produkce v tuzemském zemědělství a především plánované regulace emisí v chovech hospodářských zvířat generují mimo jiné potřebu intenzivnějšího zapojení výsledků vědy a výzkumu do zemědělské praxe, zejména v oblasti chovů hospodářských zvířat. V tom by měl hrát, a to ve větší míře než doposud, důležitou roli také Výzkumný ústav živočišné výroby v Uhřetěvsi (VÚŽV).

I když zejména v centrálních médiích nejsou aktivity VÚŽV příliš známy, zabývá se VÚŽV v současné době celou řadou projektů, jejichž výsledky by mohly a měly zvýšit celkovou konkurenceschopnost živočišné produkce v naší zemi. Důležitých je přitom několik skutečností. Tou hlavní je široké zázemí pro výzkum

na farmě a přilehlých pozemcích v Netlukách, zahrnující pozemky k pěstování zemědělských plodin i samotný chov zvířat, a také jejich porážku, což ústavu umožňuje sledovat parametry chovů hospodářských zvířat doslova od vidlí po vidličku. Tedy jak co nejvhodnější složení krmných směsí na samém počátku

procesu, tak nutriční a senzorické vlastnosti vyprodukovaného masa na jeho konci. Nezanedbatelnou aktivitou VÚŽV je přitom také sledování různých přístupů k pastevnímu chovu zvířat, a to nejen skotu, ovcí či koz, ale také v ČR ještě málo rozvinutému volnému chovu prasat nebo drůbeže.

Chovatelé hospodářských zvířat přitom čelí, a ještě více v budoucnosti čelit budou, rostoucím nárokům dvojího typu: na zlepšování animal welfare zvířat, zejména pod tlakem laické veřejnosti a ochránců zvířat, a na snižování uhlíkové stopy a omezování emisí, pod tlakem celoevropské strategie Green Deal. Právě volně pasoucí se hospodářská zvířata mají přitom podle statistik uhlíkovou stopu a produkci emisí nižší a pro zvířata samotná jde o přirozenější způsob chovu. Nakolik a za jakých podmínek se v ČR v dalších letech prosadí, je samozřejmě v současné době ještě velká otázka. Minimálně pro některé zemědělce to však může představovat řešení, jak za nižších nákladů produkovat sice obvykle nižší objem výsledných komodit, ale s větší možností plnit environmentální výzvy.

Zcela zásadní roli bude přitom hrát složení krmných směsí. To může totiž významně ovlivnit objem produkováných emisí, což v praxi potvrzují už řadu let zahraniční zkušenosti. Projekty tohoto typu se ostatně zabývá i VÚŽV, přičemž jistou výhodou VÚŽV je, že má jeho současný ředitel reálné zkušenosti i s výzkumem, který se týká rostlinné produkce.

povedou ke snížení emisí skleníkových plynů a amoniaku u přežvýkavců, tedy u zvířat, která se na emisích podílí nejvýrazněji. Součástí prvního cíle je i pochopení mechanismu účinku jednotlivých strategií sledováním jejich vlivu na složení bacherového mikrobiomu s využitím molekulárně genetických metod. Druhým cílem je rozvoj a zavádění technologií, které sníží emise skleníkových plynů a amoniaku při nakládání se statkovými hnojivy. Třetím cílem je pak aktualizace dat vstupujících do výpočtů národních emisí z chovu skotu. Jedná se především o hodnoty stravitelnosti živin, které jsou v současnosti zastaralé.

Druhý projekt zahájený v letošním roce nese název „Uhlíkové zemědělství a stanovení a úspory emisí skleníkových plynů ze zemědělské výroby“. Ten byl podpořen z Programu aplikovaného výzkumu Ministerstva zemědělství, Země II, v podprogramu II Podpora státní politiky v agrárním sektoru. Řešení projektu je naplánováno na 3 roky (2024–2026). V oblasti živočišné výroby je cílem projektu identifikovat klíčové body pro výpočet uhlíkové stopy a analyzovat možnosti jejího snižování

První z uvedených projektů, který byl zahájen v loňském roce a jeho ukončení je plánováno na rok 2025, nese název „Rozvoj strategií snižování emisí skleníkových plynů a amoniaku z chovů hospodářských zvířat v České republice“. Projekt má přitom tři hlavní cíle. Prvním je rozvoj strategií výživy, které

u základních živočišných produktů (tj. mléko, maso, vejce). V aktuálním, prvním roce řešení se tým VÚŽV soustředí na sestavení dostupných metod výpočtu uhlíkové stopy v chovech skotu, drůbeže a prasat. Na letošní rok je také plánována odborná publikace, která čtenáře seznámí s nástroji a technikami pro kvantifikaci emisí skleníkových plynů v chovech hospodářských zvířat. Dalším úkolem VÚŽV je zrevidovat online kalkulačku pro výpočet ekologické stopy živočišných komodit tak, aby byla dostupná a snadno vyplnitelná pro české chovatele. V dalším roce řešení bude probíhat sběr dat pro analýzu klíčových bodů, které nejvíce ovlivňují uhlíkovou stopu živočišných produktů (vlivly krmných aditiv, stravitelnosti krmiv, zdraví a genetické hodnoty zvířat aj.). V posledním roce řešení bude publikována studie, ve které budou identifikovány oblasti s nejvyšší produkcí skleníkových plynů a budou navrženy možnosti na jejich efektivní snižování v rámci hodnocení produkce celého podniku.

Z deklarovaných cílů je přitom zřejmé, že budou mít pro zemědělce nemalý význam, a o aktivitu VÚŽV by se měli proto intenzivně zajímat. Více prezentovat VÚŽV by ale mělo také Ministerstvo zemědělství, zvláště pokud chce bránit zmiňovanému poklesu živočišné produkce, zvyšovat její konkurenceschopnost a zvyšovat také soběstačnost naší země v této oblasti. Dat dokazujících, že má tuzemská produkce masa a živočišná produkce obecně řadu benefitů (včetně obvykle nižších cen živočišných produktů v porovnání s průměrem EU), je k dispozici již dnes celá řada. Pokud k nim pak ještě přibude reálně a bez emocí spočítaná uhlíková stopa a skutečnost, že také emise z chovů hospodářských zvířat jsou v ČR pod průměrem EU a dále klesají, mohl a měl by to být i pro spotřebitele signál, aby tuzemskou produkci více než v současné době preferovali.

Redakce Agrobases

Některé příklady výsledků vědeckých výzkumů v živočišné produkci

Využití nových technik šlechtění (NBT) má veřejnost obvykle spojeno se šlechtěním (nejen) hospodářských rostlin, stále častěji se ale uvedené technologie týkají i chovů hospodářských zvířat, případně využití produktů živočišné produkce v jiných oblastech, než je produkce surovin k výrobě potravin. Například ve zdravotnictví.

Přímo zemědělské praxi se týká využití technologie editace genů CRISPR-Cas9 v chovech skotu, o níž nedávno informovali vědci v Jižní Korei. Výsledkem je efektivnější produkce masa, což je z hlediska ekonomiky chovů

skotu velmi zásadní přínos. Skotu se týká také další výzkum, který je naopak přínosem pro zdravotnictví, prostřednictvím krav produkujících inzulin do mléka. Na rozdíl od potravin není produkce léčiv prostřednictvím NBT

v EU nijak limitována a konkrétně mléko se již komerčně používá, například pro produkci antitrombinu v kozím mléce či inhibitoru C1 esterázy v mléce králičím. Využití ve zdravotnictví se také týká genová úprava prasat (opět

za využití CRISPR-Cas9) pro případy xenotransplantace, což je proces přenosu zvířecích orgánů do lidských pacientů. Hlavní výzvu této metody je odmítnutí zvířecích tkání nebo orgánů pacientem, což vedlo k rozvoji genetického inženýrství prasat. Ta jsou aktuálně považována za nevhodnější zvířecí druh pro tuto techniku.

Nové vědecké výzkumy se ale také zaměřují na zlepšení nutričních vlastností masa a masných výrobků. To je příklad projektu Agronomické fakulty Mendelovy univerzity v Brně, který se týká využití hmyzího prášku v masných výrobcích. Vědci se přitom v rámci prvotních analýz zaměřili na dva typy masných výrobků – měkký salám a klobásy, do nichž kromě běžných přísad zakombinovali také prášek z cvrčků. Podle autora projektu, Adama Kovála z Ústavu technologie potravin, přitom prášek z cvrčků obsahuje 60 % bílkovin v sušiny, zatímco čerstvé maso, které obsahuje přirozeně i vodu, má obsah bílkovin kolem 20 %. Do výrobků výzkumníci prášek z cvrčků přidá-

vali v různých poměrech a následně testovali chemické složení, texturní vlastnosti a provedli i mikrobiologickou a senzorickou analýzu výrobků. Podle nich je vhodnější doplnit o hmyzí složku měkké salámy, kde se prášek lépe

rozptýlí a vytvoří homogenní strukturu. Aby byl produkt senzoricky přijatelný, přídavek by podle výsledků neměl přesáhnout 10 %.

Redakce Agrobases

Dílčí výsledky projektu zaměřeného na ekonomiku produkce selat

Ve spolupráci s Výzkumným ústavem rostlinné výroby, Českou zemědělskou univerzitou v Praze a Mendelovou univerzitou v Brně probíhá ve Výzkumném ústavu živočišné výroby (VÚŽV) od loňského roku projekt „Nové směry v produkci selat s důrazem na welfare, ochranu životního prostředí a ekonomiku produkce“.

I vzhledem k tomu, že součástí projektu je také komerční subjekt a zejména proto, že experimenty a pozorování budou pokračovat ještě v průběhu letošního a následujícího roku [projekt má být ukončen v roce 2025], není v současné době možné formulovat finální závěry, zejména z hlediska zmiňované ekonomiky produkce. I tak není od věci se s dosavadními výsledky seznámit.

Jak přitom uvádí hlavní řešitelka projektu Eva Weisbauerová, byla ve spolupráci VÚŽV a Mendelovy univerzity v Brně byla navržena kompletní krmná směs pro selata po odstavu a v předvýkrmu. Tato směs byla obohacena o rostlinné saponiny. Do krmné dávky byla zamíchána komerční směs saponinů v dávce 3 kg/tunu krmiva. Saponiny mají významnou schopnost inhibovat účinnost enzymu ureázy, který působí jako katalyzátor při rozkladu dusíkatých látek na amoniak a další složky. Inhibice ureázy inhibuje produkci amoniaku ve střevech nepřežvýkavých zvířat, čímž se významně snižuje produkce stájových plynů. Byl proveden experiment na selatech, kdy jedna kontrolní skupina (KS) přijímala tuto směs (20 selat) a byla porovnána s kontrolní

skupinou (totožná KS bez přídavku saponinů). Experiment trval jeden měsíc, obě skupiny byly ustájeny v experimentální stáji VÚŽV v oddělených prostorách. Příjem KS a vody byl zajištěn adlibitní. U selat bylo provedeno vážení při zahájení a ukončení experimentu. V průběhu pokusu byly ve stájích celkem 6krát měřeny emise CO₂ a NH₄+N z produkovaného hnoje selat přímo ve stáji (toto měření zajistil VÚRV Ruzyně ve spolupráci s VÚŽV). Průměrný denní přírůstek byl u kontrolní skupiny dosažen 858 g a u pokusné skupiny 780 g. Spotřeba krmné směsi byla 2,17 kg/den/ks, resp. 1,83 kg/ks/den. Konverze krmiva byla na úrovni 2,52 kg/kg přírůstku, resp. 2,35 kg/kg. V průběhu pokusu se ukázalo, že u kontrolní skupiny ve většině měření byly emise CO₂ v průměru vyšší než u pokusné skupiny. Emise NH₄+N byly zaznamenány vyšší u pokusné skupiny selat, ke snížení došlo po 3 týdnech aplikace pokusné krmné směsi.

Dále bylo zahájeno sledování reprodukční užitkovosti prasníc na stájích VÚŽV. Prasnice byly v období po porodu do odstavu selat ustájeny v různých typech porodních kotců – kotce s porodní klecí a fixací prasnice během

celé laktace, kotce s dočasnou fixací prasníc a kotce s volným pohybem prasníc po celou dobu laktace. Pro monitorování prasníc byl využit kamerový systém na experimentálních stájích. U prasníc bylo vyhodnocováno jejich chování, ale také byly zjišťovány reprodukční ukazatele – počet všech a živě narozených selat, počet mrtvě narozených selat, počet odchovaných selat a ztráty selat od narození do odstavu. Bylo celkem vyhodnoceno 41 vrhů selat od prasníc ustájených v porodním kotci s klecí pro trvalou fixaci prasnice během celého období laktace a 45 vrhů selat v porodním kotci s volným pohybem prasnice během celého období kojení. Bylo zjištěno, že počty všech narozených selat se statisticky průkazně nelišily při porovnání obou technologií (10,1 ks/vrh fixační klec, 9,6 ks/vrh volný porodní kotec), ztráty selat (počítáno z živě narozených) do odstavu byly vyšší u technologie bez fixace prasnice (11,81 %) v porovnání s fixačními kotci (10,52 %). Počet mrtvě narozených selat byl vyšší u kotce bez fixace prasnice (1,4 ks/vrh) v porovnání s fixačním kotcem (0,6 ks/vrh). Příčiny ztrát selat byly zaznamenávány do protokolu, jako nejčastější bylo zaznamenáno zalehnutí selat.

Jih Moravy roztančily národopisné slavnosti. Ve Tvrdonicích se konaly po devětašedesáté

Pestrobarevné kroje, všudypřítomná muzika, zpěv i tanec. Tak vypadal 3denní Národopisný folklórní festival Podluží v písni a tanci ve Tvrdonicích na Břeclavsku. Je oslavou stále udržovaných tradic v nejjihnějším cípu jižní Moravy.

Podluží v písni a tanci se každoročně koná první víkend v červnu a tematicky popisuje tradice odehrávající se v regionu. Nejdůležitější součástí festivalu je soutěž o Stárka Podluží. Titul si letos vysloužil Karel Vlašic z Hlohovce na Břeclavsku za mistrovsky provedený tanec Slovácký verbuňk, který je zapsán organizací UNESCO na seznam Mistrovských děl ústního a nehmotného dědictví lidstva.

Slavnosti se účastnila celá řada folklórních souborů, včetně dětských, k vidění byly tance hošíje a vrtěná. V Slovácké chalupě obdivovali návštěvníci šaty z modrotisku a pánové si oblíbili soutěž v tahání vína košťířem.

V neděli ráno nechyběla mše svatá se slavností Božího těla v kostele sv. Mikuláše a působivé bylo i sjíždění přespolní chasy na náměstí na vozech tažených koňmi. Poté se odebral průvod krojovaných účastníků a koňských povozů do tamního areálu, v němž pokračovala lidová veselice.

Slavnosti tradičně pořádá obec Tvrdonice ve spolupráci s tamním Slováckým krúžkem pod záštitou Jihomoravského kraje a hejtmána Jana Groliča. „No řekněte, je někde ve světě něco hezčího? A tady to není kašířka pro turisty, ale pořad normální součást života. Tohle mám fakt rád,“ vyjádřil se jihomoravský hejtmán, který se slavností zúčastnil.

Dagmar Sedláčková, foto: JmK

Samosběry ve stále větší oblibě. Kromě jahod vyrábí lidé do polí i pro další plodiny

Nový trend nákupu ovoce i zeleniny do domácnosti získává na stále větší oblibě. Jak u spotřebitelů, tak i u farmářů, kteří rozšiřují nabídku o další druhy plodin k vlastnímu sběru přímo na poli. Stačí si nechat zvážit prázdnou nádobu u vstupu a za chvíli putujete s čerstvým ovocem domů.

„Přijeli jsme k rodině na jižní Moravu a hned jsme se nadchli pro samosběr jahod. Bylo to příjemně strávené dopoledne venku s výhledem na Pálavu. Teď běžíme domů vařit marmeládu a dělat knedlíky,“ podělila se jedna z návštěvnic samosběru v Šakvicích na Břeclavsku.

Farmu tam v bývalém areálu zemědělského družstva provozuje Zdeněk Jakubčík. Za kilogram jahod tam lidé zaplatí 80 Kč. Cena je srovnatelná s cenou ve velkých obchodech, podle návštěvníků je ale kvalita nesrovnatelná. „Víme, že jsou čerstvé, a chuťově jsou sladší a také vonavější,“ nepochybovala jedna ze sběraček.

O termínech sběru se lidé dozvědí z facebookových stránek, není totiž otevřeno každý den, záleží především na počasí a také době dozrávání. Zručný člověk je schopen nasbírat až 10 kg za hodinu.

Lidé mohou na polích nasbírat i jiné ovoce a zeleninu. Farmy neustále informují o tom,

co právě dozrálo a v jaké dny i za kolik korun lze za příjemnou aktivitou vyrazit. V současné době si lidé mohou sami nasbírat například třešně nebo hrášek, následovat bude česnek.

Samosběr jahod a třešní nabízí kupříkladu v Sadech Machů na Znojemsku či rodinná zemědělská farma Lička na Novojičínsku. Na svých facebookových stránkách farmáři aktuálně zveřejňují volné termíny nebo jejich přesun. Stává se totiž, že lidé ovoce rychle vybírají a oni tak čekají na dozrání dalšího. Jednotlivé farmy po celé republice také občas ruší samosběr kvůli počasí.

Doba hrášku

Na farmách nabízejí k samosběru různé ovoce či zeleninu vždy podle toho, kdy dozrají. „Nyní je u nás možné sbírat hrášek,“ uvedla kupříkladu Zdeňka Měšťánková z farmy v Bochoři na Přerovsku pro Deník. Jeho cena je 60 Kč za kilogram. Jahody a hrášek si zájemci mohou nasbírat také třeba na Farmě

Hanč ve Vraňanech na Mělnicku. Kilo jahod tam vyjde na 100 Kč, kilo hrášku na 70 Kč. O termínech a dalších záležitostech farma pravidelně informuje. Později by tam měl být také samosběr okurek, brambor a cibule.

Bližící se česnek

Ve farmě Dryák, která má pole ve Vítově, což je místní část obce Žižice poblíž středočeského Slaného, samosběry teprve odstartují. A budou pestré. „Část jahod nám zmrzla, tak čekáme, jestli se vzpamatují. Během června nebo července chystáme též samosběr česneku a hrášku,“ uvedla tamní pracovnice Nikola Vedralová.

Posléze zahájí tamní farmáři samosběr mrkve, okurek, lilku, cibule, rajčat, kopru, paprik, cuket, celere, zelí, brambor, řepy, dýně, petržele či melounů. „Možná budeme mít i kytky. Máme je zasazené a uvidíme, jak a zda budou kvést,“ dodala farmářka.

Dagmar Sedláčková

Vyznání růžím 2024 v olomouckém rozáriu

Aktuální část sezóny patří kvetoucím růžím, a tak se pojdme podívat na jednu z největších kolekcí růží v České republice, kam se můžete přijet podívat kdykoliv i vy. Termín festivalu „Vyznání růžím“ se volí vždy tak, aby olomoucké Rozárium, které má Výstaviště Flora Olomouc ve správě, bylo v plném květu.

Růžová zahrada u centra Olomouce – klenot zahradní architektury

Více než tisíc domácích i světových odrůd růží opečovávají zahradníci z Výstaviště Flora Olomouc v olomouckém Rozáriu. Jde tak o druhé největší rozárium v České republice, které oficiálně nese označení Národní sbírka rostlin. Areál rozária tvoří celek s botanickou zahradou.

Olomoucké rozárium patří od roku 1972 mezi významné objekty moderní zahradní architektury ve střední Evropě. Původní plány narýsoval architekt Emil Zavadil. Zvolil koncept přísně geometrických záhonů, které evokují plující ledové kry, z nichž vykvétají růže.

Přes čtyři a půl tisíce keřů růží o rozloze 3,5 ha, kvalitní zahradní architektura i jedinečný prostor pro odpočinek, svatby či další akce. To

vše v sobě spojuje nedávno zrekonstruované olomoucké rozárium na třídě 17. listopadu. Založeno bylo již v roce 1972. Moderní prvky 21. století do olomouckého rozária vložil uznávaný zahradní architekt Zdeněk Sendler coby autor návrhu jeho velké rekonstrukce. Její první etapa byla dokončena v roce 2016.

Vyznání růžím – výstava a festival pod širým nebem se v olomouckém rozáriu konal ve dnech 8.–9. června už po páté

Tisíce keřů růží všech barev vytvořily voňavou kulisu pro bohatý program, kterou tato akce nabízela. Sport zóna plná zábavy pro děti, beauty zóna s kosmetikou, art zóna nabitá workshopy a gastrozóna vonící kvalitou. K tomu floristické show, hudba, přednášky či komentované prohlídky jedinečného olomouckého rozária. Velkou dávkou interaktivity lidé na letošním Vyznání růžím zažili v art

zóně plné workshopů. Jeden z nich zaměřený na výrobu keramiky – tajemství hrncířského kruhu návštěvníkům odhalili profesionálové z Ateliéru Kruh. Floristky z Výstaviště Flora Olomouc pak v rozáriu vedly květinový workshop. Vyučovaly základy floristiky a návštěvnické si mohly domů odnést vlastnoručně uvázanou kyticí.

Důležitou součástí programu jsou na festivalu Vyznání růžím floristické show. Návštěvníci při nich nahlédli pod ruce mistrům floristiky Kláře Franc Vavříkové a Milanu Dopitovi. Kromě tisíců keřů kvetoucích růží pak rozárium zdobilo také floristické aranžmá od Kláry Franc Vavříkové umístěné na vodní hladině.

Odborný program pokračoval přednáškou RNDr. Jiřího Žlebčíka, který se v sobotu ve 12:00 hodin věnoval tématu Růžové zahrady, Čech, Moravy a Slovenska. V neděli v 9:30 hodin jsme se mohli zúčastnit přednášky Jany Hutťanové věnovanou Slovenskému šlechtění růží.

Komentované prohlídky olomouckého rozária měl na starosti přímo jeho vedoucí Jiří Malaska z Výstaviště Flora Olomouc. A to v sobotu v 10:30, ve 13:00 hodin a v 16:00 hodin a také v neděli v 10:30 a ve 13:00 hodin. Komentovaných prohlídek využilo opravdu mnoho návštěvníků a z úst pana Malasky se dozvěděli mnoho zajímavostí o odrůdách, pěstování i ochraně růží.

Celou akci podkresovalo hudební vystoupení buskerů z Olomouce a okolí a také spolek Charita dětem. Atmosféru víkendové pohody mezi květinami umocnilo hravé vystoupení Kejkliřského spolku Cascabel.

Festival a výstava „Vyznání růžím 2024“ je výjimečná akce, kde se snoubí relax mezi květinami pro návštěvníky, kteří vyhledávají zábavu a odpočinek v krásném prostředí olomouckého rozária. Na své si však přijde i odborná veřejnost, pro kterou je připraveno mnoho edukačních přednášek z oboru pěstování růží, floristiky a pracovních a workshopů. Už nyní se těšíme na další setkání mezi růžemi.

Text a foto
Ing. Bc. Marcela Nachlingerová

Květinářské a floristické dny a členská schůze Svazu květinářů a floristů ČR

Ve dnech 14.–15. června 2024 se uskutečnila členská schůze Svazu květinářů a floristů ČR, tentokrát v penzionu Kamzík, Kunratice-Studený v Českém Švýcarsku. Lokalita nebyla zvolena náhodně. Ve sklárně Jílek v Kamenickém Šenově totiž probíhala v sobotu floristická show na huti „Květiny a sklo“.

**SVAZ KVĚTINÁŘŮ
A FLORISTŮ ČR
PŘEDSTAVUJE**

Program začal v pátek prohlídkou Botanické zahrady střední školy Děčín-Libverda a přednáškou ředitele školy Ing. Libora Kuneho, Ph.D. o okrasných subtropických a tropických květinách. Dále pokračovala prohlídkou nově zrekonstruovaného areálu zahradnictví a výsadby. Členové svazu se poté přemístili do penzionu, kde po prezenci zahájil předseda svazu Ing. Jakub Švanda členskou schůzi. Probírala se důležitá květinářská i floristická témata. Všechny body programu byly projednány a odhlasovány. V závěrečné části schůze proběhla věcná a přínosná diskuse.

Ve večerních hodinách nás minibus odvezl do Kamenického Šenova, kde jsme se zúčastnili prohlídky sklárny Jílek, navštívili jsme firmu Preciosa Lighting, to vše v rámci akce „Rozsvítíme Šenov!“

*Text a foto: Ing. Bc. Marcela Nachlingerová
Svaz květinářů a floristů ČR*

Kam v létě za vínem? Vinaři lákají na akce s jídlem, cimbálkou i dechovkou

Víno v oranžové i růžové barvě, s bublinkami i klasická tichá vína můžete ochutnávat na mnoha akcích po celé republice. Vinaři připravili na léto pestrý program. Putování po sklepích si můžete užít v noci, při grilu, s cimbálkou či dechovkou nebo na kole. Vybrali jsme pro vás desítku nejzajímavějších tipů.

Prima Fresh festival Kroměříž

29.–30. června 2024, Kroměříž

Festival dobrého jídla a pití. Kuchařské show a workshopy Zdeňka Pohlreicha a dalších známých osobností. Prezentace vinařství a řízené degustace, TOP restaurace, zážitková gastronomie, pivovary, farmářské trhy. To je pozvánka na Prima Fresh festival Kroměříž, který se uskuteční v Podzámecké zahradě Arcibiskupského zámku. Nebude chybět ani pravá moravská cimbálka. Areál je otevřen v sobotu od 10 do 21 hod. a v neděli od 10 do 17 hod.

Za popickou Pálavou

29. června 2024, Popice (Břeclavsko)

Letní otevřené sklepy a poznávání odrůdy Pálava ve všech jejích podobách. Vinaři z Popic na Břeclavsku zvou na první ročník letního festivalu otevřených sklepů Za popickou Pálavou. Zahajte léto na jižní Moravě nejen s odrůdou Pálava, která je stěžejní pro místní terroir, procházka mezi sklepy vám nabídne výhled na Dívčí hrad na Pálavě.

Noční prohlídka Znojma s ochutnávkou vín

29. června 2024, Znojmo

Chcete zažít skutečně něco originálního? Spojte ochutnávku vín s historií Znojma a vydejte se na prohlídku historického města s degustací vín za účasti certifikovaného průvodce a sommeliera. Doba trvání je zhruba 90–120 min. Po celou dobu prohlídky budete ochutnávat vybraná vína ze znojemské podoblasti. Sraz: Kavárna BALANCE coffee & wine, Velká Mikulášská 10/37, Znojmo.

Víno v oranžovém aneb Noční otevřené sklepy

6.–7. července 2024, Velké Pavlovice

Prožijte noční kouzelnou atmosféru otevřených sklepů ve Velkých Pavlovicích. Užijete si osvěžující frizzante a růžovky, ale také další vína tamních vinařů, to vše v jedinečné večerní atmosféře. Sklepy budou otevřeny od 17 hod. odpoledne do půlnoci. Akce navazuje na tradiční Velkopavlovické Meruňkobraní, které začíná v 10 hod. dopoledne v Ekocentru Trkmanka.

Mikulovské sklepy open

6. července 2024, Mikulov

Den otevřených sklepů se uskuteční v sobotu 6. července od 10 do 19 hod. V den konání akce bude pro návštěvníky otevřeno 25 vinných sklepů, ve kterých budou místní vinaři nabízet svá vína k ochutnání. Ve sklepech bude nachystáno pohoštění, kde bude možno ochutnat místní speciality. Akci pořádá Sdružení vinařů Mikulovské vinařské podoblasti.

Tour de vinograd – legendární cyklistický výlet do vnic

6. července 2024, Mikulčice

Poznávací cyklistický výlet vinnými a sklepními uličkami Mikulčic spojený s řízenou degustací vín, sirupů, moštů a specialit vína či hroznů v rodinné firmě Bartoník. Součástí je také návštěva lidového muzea a vinařsko-vinohradnického muzea v Mikulčicích. Na závěr programu budete moci ochutnat špičková vína a další speciality v příjemném prostředí moderního vinařství.

Grilování s rosé víny

6. července 2024, Němčičky

Do růžova se zbarví vína a také rozžhaví gril ve vinařství Stávek v Němčičkách na Břeclavsku. Své umění na něm předvedou proslulí kuchaři z restaurace Kounický dvůr. Stačí napsat na alena@jstavek.cz a rezervovat si místo na 13. nebo na 17. hod. Po 19. hod. se návštěvníci přesunou na hodovní zábavu pod máju.

S Túfaranů při víně – za vínem do Rakvic

13. července 2024, Rakvice

Spolek Vinaři z Rakvic, srdečně zve všechny příznivce a milovníky vína a dechové hudby do vinařské obce Rakvice na akci S Túfaranů při víně. Nebudeme vás vodit po místních vinných sklepech, ale pozvolna u skleničky dobrého vína a poslechu dechových hudeb bude prezentace vinařů a jejich vín přímo pod májů. Odpoledne s místními vinaři začíná v 16 hod.

Prázdninový večer s cimbálkou ve Valtickém Podzemí

13. července 2024, Valtice

Tradiční víkendový večer a podzemní zážitková turistika v unikátním labyrintu historických vinných sklepů. Čekají na vás hlavně dobrá vína a speciality Valtického Podzemí. To vše za doprovodu cimbálové muziky k tanci i poslechu.

Wine and food festival

12.–14. července 2024, Praha

S výhledem na historické panorama Prahy můžete ochutnávat vína z celého světa. Wine and food festival se koná přímo na Střeleckém ostromě. Přijďte ochutnat vína, prosecco a street food z celého světa. Čeká vás víkend nabitý živou muzikou, vínem a dobrým jídlem: v pátek od 15:00 do 21:30 hod., v sobotu od 12:00 do 21.30 hod. a neděli od 12:00 do 18:00 hod.

Dagmar Sedláčková

Zdroj: pořadatelé

Unikátní podívaná. Po víc než 20 letech jsme v Česku mohli pozorovat polární záři

Od roku 2003 jsme tohle nezažili. Obloha nad střední Evropou se rozzářila všemi barvami polárních září.

Pozorovatelná byla po celou noc z pátku na sobotu 10. a 11. května. A to z kteréhokoliv místa v republice. „Vše začalo několik dní předtím na Slunci, kde se objevila obrovská skupina skvrn, v které začalo docházet k silným erupcím. Hmota z nich vyvržená pak zasáhla Zemi a ve vlnách nastávaly polární záře,“ přiblížil Martin Gembeč z České astronomické společnosti.

Čtyřicet hodin po první vlně následovala další, i když viditelně slabší. „Polární záře z noci na sobotu zůstala tou nejjasnější a dost možná mimořádnou i z pohledu historických pozorování,“ doplnil Gembeč.

Text a foto: Dagmar Sedláčková

Na snímku polární záře z 10. na 11. května 2024 jižně od Brna

Pouzďranské moře. Chráněnou step rozvlnily kvetoucí kavylky

Omamné vůně mateřídoušky se nezavíte a ani nechcete ve chvíli, kdy vystoupáte na kopec Pouzďranská step. Ticho protíná jen cvrkot kobylek a pořouchlé trylkování vlhy pestré. A vítr, jenž jakoby zcela záměrně míří na jižní svahy nejznámější chráněné přírodní památky jižní Moravy evropského významu.

Koncem května poskytla Pouzďranská step zcela unikátní podívanou, když vítr rozfoukal milióny kvetoucích kavylů, trávy připomínající vlasy děda Vševěda, jak mu říkali starší předkové. Bílým závojem zcela pokryly svah tyčící se nad obcí Pouzďřany na pomezí Břečlavska a Brněnska.

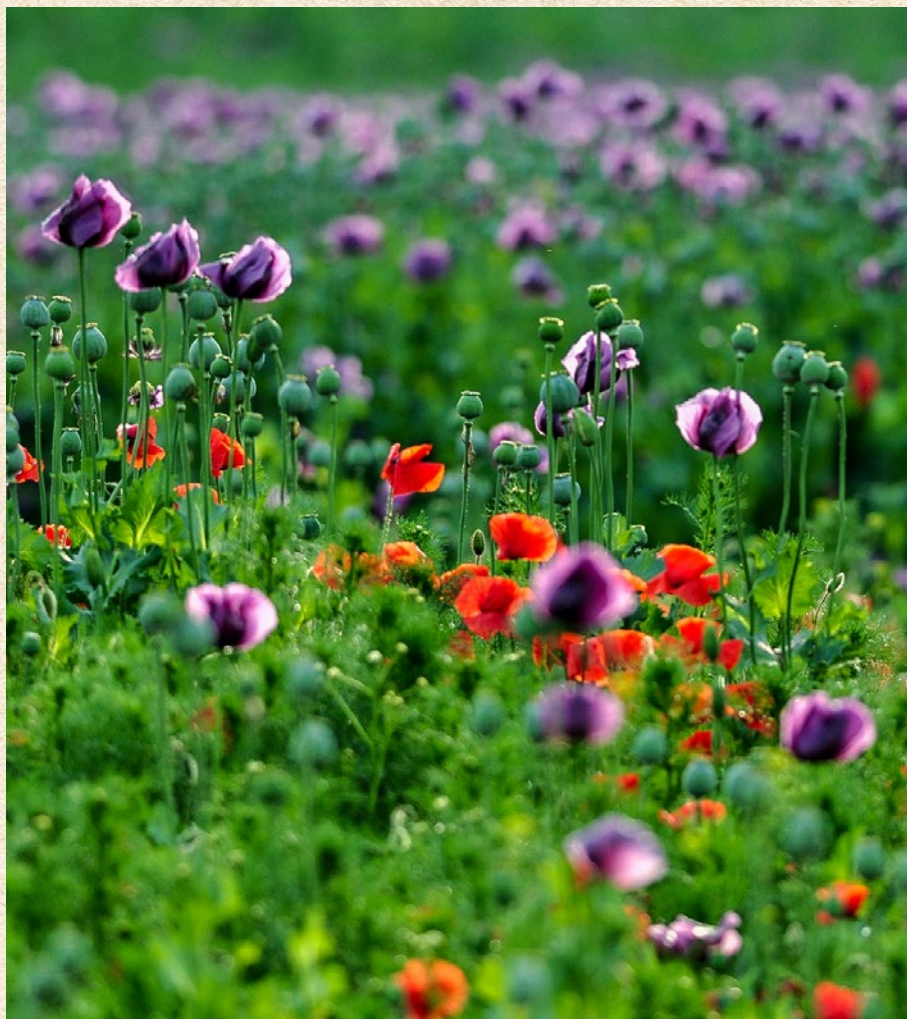
Pouzďranská step se v těchto dnech vyloupila do nejkrásnějšího období v roce. Tamní přírodu pomáhají udržovat nadšenci z uskupení JARO Jaroměř ve spolupráci s obcí i CHKO Pálava. A také stádo koz a ovcí, které můžete na výšlapu do přírody také potkat. Po pár letech práce je to na množství kvetoucích bylin vidět. Rozmanitost druhů se objevuje ve stále větším množství. Kromě kavylů zde najdete silně ohrožený sinokvět, oman, vitod či vstavače a nepřeberné množství dalších květů.

Podívanou si návštěvník užije nejen při pohledu k zemi na kvetoucí rostliny, z vrcholu Pouzďranské stepi vysoké zhruba 330 m se může pokochat výhledem na Pálavu a Novomlýnské nádrže. Malebný pohled z výšky se nabízí i na okolní obce Pouzďřany a Popice.

Dagmar Sedláčková

Pole rozzářily kvetoucí máky. Radost pro včely, potěcha pro kolemjdoucí

Radost do krajiny vnesla koncem května rozkvetlá pole máků. Předbíhaly se v barevnosti od červené přes různé tóny purpurové či bílé.

Místy okraje makového pole lemoval rozkvetlý heřmánek, hořčice či chrpy. Na jižní Moravě si s barvami máků vyhráli například farmáři u obce Jezeřany-Maršovice v blízkosti Moravského Krumlova. Tradičně se nejvíce makových polí vyskytovalo na Hustopečsku. Produkce je v České republice určena pro potravinářství. U slovanských národů, ale i v Rakousku či Německu se naopak široce používá především při přípravě makového pečiva, kde je tradiční pochoutkou.

Dagmar Sedláčková

Kázání ve vinici – prezentace novinek s důrazem na ekologii, udržitelnost a efektivitu

Tlak na energetickou soběstačnost, efektivní hospodářství nebo třeba automatizace a nahrazení nedostatku pracovní síly. Také tímto směrem se ubíral letošní vinohradnický jarmark a prezentace 27 zúčastněných firem. 4. ročník odborné akce Kázání ve vinici – vinohradnický jarmark se uskutečnil 29. května 2024 v Mikulově, přímo na zelené louce, ve vinici pod Svatým kopečkem.

Návštěvníci si mohli vyzkoušet osobní a užitkové vozy, čtyřkolky, otestovat traktory, vinohradnickou techniku a stroje pro agronomické operace, mimo jiné rozmetadla, kultivátory, podmítače nebo mulčovače. K vidění byly postřikovací a sběrací stroje, představena byla i ucelená řada řešení pro výživu půdy, ochranné prostředky a vinohradnický a vinařský sortiment. Prezentaci doplnily i meteostanice.

Společnost AGROTEC, hlavní partner akce, představila inovativní zařízení a stroje, které přináší vyšší standard v podobě autonomních a k přírodě šetrných strojů do vinic a sadů. Zájemci viděli viniční speciál T4.100 N s omeřovačem kmínků Provitis SRB 22, v řádcích se také pohyboval viniční speciál T4 z řady V a vyvazovač letorostů Provitis PA 5000, autonomní sekačka FJDynamics a viniční traktor s navigací RAVEN CR7, k vidění byl také sběrací stroj Braud 9050L. Produkty představily také značky Provitis, Dondi a Tehnos či FJDynamics.

podmínky je nutné posouvat zemědělství k různým inovacím a změnám vedoucím například k lepšímu hospodaření s vodou, snižování spotřeby apod. Proto chceme letošní kázání pojmut jako ukázkou ekologického, energetického a ekonomického potenciálu vinohradnické techniky a strojů s cílem dosažení nejlepších výsledků pro dlouhodobou udržitelnost krajiny. Odborné prezentace doplní i výměna zkušeností a praktické ukázky přímo ve vinici. Vše bude komentované odborným personálem z jednotlivých prezentujících firem," uvedl před akcí Martin Chlad, prezident Svazu vinařů ČR.

K vidění byla vinohradnická a vinařská technika se zaměřením na precizní zemědělství. Návštěvníci měli možnost vidět techniku přímo v akci a také si vše osahat a vyzkoušet. „Klimatické, společenské, ale i politické změny podmínek vedou zemědělce k hledání nových pěstitelských postupů. V návaznosti na tyto

Novinkou byla prezentace a celodenní poradenská činnost odborné skupiny SVČR – PIWI CZ, zastoupené Františkem Mádlem, včetně ochutnávky vín vyrobených z interspecifických odrůd révy vinné a ukázky sazenic. Svě aktivity a odbornou pomoc vinařům zde prezentoval i spolek EKOVÍN.

Modelovou řadu své techniky představil také druhý hlavní partner – společnost AGROMEX, jež prezentovala traktorky FENDT 210 F VARIO GEN3 a FENDT 209 V VARIO GEN3, dále tažený sklízeč PELLENC GRAPES LINE 80, multifunkční sklízeč PELLENC OPTIMUM L10, defoliátor PELLENC SOFT TOUCH 2.

Společnost OSTRATICKÝ představila novinku tohoto roku – předřezávač PRO-4609 s detektorem sloupků, dále osečkovač letorostů ST-525 s aktivními zvedači letorostů, modely odsavačů listů, elektrické nářadí a řadu dalších produktových novinek.

Organizátorem akce byl Svaz vinařů ČR za podpory Jihomoravského kraje a města Mikulov, vinařství Chateau Valtice – Vinné sklepy Valtice a vinařství Winberg Mikulov.

Dagmar Sedláčková
Foto: pořadatelé

Jako za starých časů. Sekáči s kosami se sešli na louce pod Klentnicí

Tak jako v předchozích dvou letech, tak se i letos poslední květnovou sobotu brzy ráno sešli příznivci ručního sečení nedaleko od Klentnice, aby zde pokosili louku s cennou vegetací, na které rostou mimo jiné vzácné rostliny jako starček celolistý nebo škarďa ukousnutá.

„Posečením louky sekáči pomohli nejen k udržení kvalitního travního společenstva, ale také tradiční lidské dovednosti, kterou by bylo škoda zapomenout. Proto chceme v pravidelném kosení pokračovat a zveme již nyní zájemce o účast na příští ročník,“ uvedli organizátoři na sociální síti facebook. Klentnické sečení společně organizují AOPK ČR a Okrašlovací spolek Mikulov.

Dagmar Sedláčková
Foto: CHKO Pálava

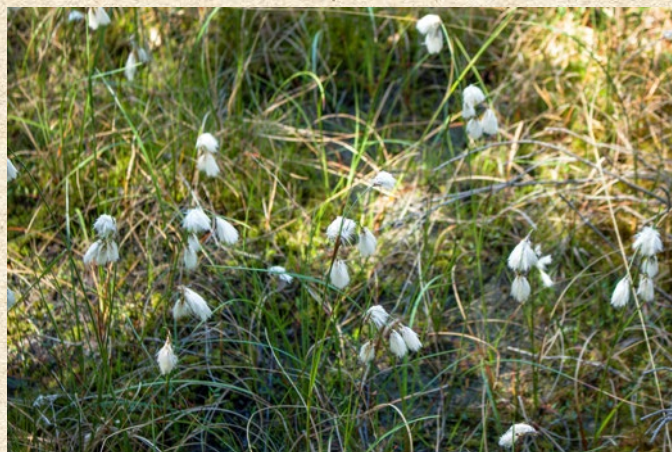
FOTOREPORTÁŽ:

Národní přírodní památka Swamp

Rašeliniště má veřejnost spojena především s méně přístupnými, obvykle horskými lokalitami. Některá z nich ale najdeme v turisticky frekventovaných oblastech, jako je tomu v případě Národní přírodní památky Swamp u Máchova jezera.

K rašeliništím se návštěvníci dostanou po povalových chodnicích

Převažující a chráněnou rostlinou je suchovýr pochvatý

Suchovýr vytváří v rašeliništi rozsáhlé a atraktivní porosty

V lokalitě se vyskytuje více než 170 druhů řas

Pohled na Máchovo jezero

Národní přírodní památka Swamp byla vyhlášena v roce 1972

Redakce Agrobaze

Komora s novým vedením

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora má od 30. mája nové vedenie vrátane predsedu tejto najsilnejšej agropotravinárskej samosprávy na Slovensku. Stal sa ním Andrej Gajdoš, doterajší výkonný podpredseda komory. Rozhodli o tom delegáti XXXVII. Valného zhromaždenia Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, ktoré sa uskutočnilo v Nitre.

138 delegátov Valného zhromaždenia Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (SPPK) 30. mája rozhodlo o ďalšom smerovaní jedinej agropotravinárskej samosprávy na Slovensku, ktorá vznikla zo zákona. Vo verejných voľbách si zvolili za predsedu Andreja Gajdoša. Ako povedal pred delegátmi vo svojom príhovore, jeho hlavným cieľom je dosiahnuť, aby komora bola progresívna organizácia dynamicky reagujúca na dianie na Slovensku, v Európskej únii a vo svete.

„Potrebujeme minimálne udržať úroveň štátnej pomoci na súčasnej úrovni. Finančná podpora štátu musí prioritne smerovať do špeciálnej rastlinnej a živočíšnej výroby vrátane silného dôrazu na podporu potravinárskeho priemyslu. Naším cieľom musí byť výroba väčšieho množstva kvalitných slovenských potravín a zvýšenie konkurencieschopnosti slovenských agropotravínárov na jednotnom európskom trhu, a to najmä v čase príliš ambiciózných zelených nárokov európskych politikov a silnej konkurencie potravín z tretích krajín,“ uviedol novozvolený predseda SPPK Andrej Gajdoš.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora stojí pred mnohými výzvami, ktoré priamo súvisia s globálnymi trendmi, napätou situáciou na európskych trhoch, ale aj mnohými zelenými výzvami a nedostatočne riešenými problémami domáceho agropotravinárstva. Téma importu ukrajinských produktov priamo súvisí so zvyšujúcou sa závislosťou

Slovenska od dovozov zahraničných potravín rôznej kvality, a to aj z tretích krajín, kde kritériá kvality výroby nedosahujú európske a teda zďaleka ani slovenské štandardy. Vysoké náklady potravinárskych firiem na výrobu potravín, potreba modernizácie výroby a technológií poukazuje na nutnosť väčšej investície štátu aj do tejto oblasti.

Delegáti XXXVII. Valného zhromaždenia SPPK rozhodli aj o rozšírení počtu členov predstavenstva komory zo súčasných 18 na 20. Medzi nimi sú zástupcovia poľnohospodárov, služieb v poľnohospodárstve, potravinárov, ale aj vedy, výskumu a školstva. Zástupkyňou vzdelávania v Predstavenstve SPPK sa stala rektorka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre Klaudia Halászová, ktorá bude zároveň jedinou ženou v predstavenstve komory.

„Rozšírením počtu predstavenstva reagujeme na pribúdajúce množstvo práce, ktoré súvisí s mnohými oblasťami priamo prepojenými s výrobou potravín. Ak chceme mať napríklad viac poľnohospodárov a potravinárov, potrebujeme posilniť vzdelávací systém a atraktívnosť odvetvia tak, aby mladí perspektívni ľudia po vyštudovaní školy ostali pracovať vo výrobe potravín. Zástupca školstva tak musí byť priamo v predstavenstve, aby sa radil pri rozhodovaní o smerovaní agropotravinárstva, to je prirodzené,“ uviedol dnes už 1. podpredseda SPPK Emil Macho, ktorý sa rozhodol tretíkrát na funkciu predsedu komory už nekandidovať.

Po novom bude mať úzke vedenie komory okrem predsedu Andreja Gajdoša a 1. podpredsedu Emila Macha aj štyroch podpredsedov – dvoch za poľnohospodárstvo a služby (Miroslav Štefček a Jozef Šumichrast) a dvoch za potravinárstvo a obchod (Marián Šoltý a Daniel Molnár). Predsedom Dozornej rady SPPK sa stal opäť Róbert Kovács a podpredsedom Martin Hubinský. V Dozornej rade SPPK budú okrem zástupcov poľnohospodárov a potravinárov sedieť aj predstavitelia bankového sektora, ktorý je priamo prepojený s agropotravinárskym prostredím. Navzájom tak môžu pružne a efektívne reagovať na vývoj v tomto strategickom odvetví národného hospodárstva Slovenskej republiky, akým výroba potravín právom je.

Jana Holéciová, hovorkyňa SPPK
Foto archiv SPPK

Andrej Gajdoš, nový predseda SPPK

Botanické insekticidy v České republice a v zahraničí: účinné přípravky i „navoněné“ vodičky

*Botanické pesticidy i v současnosti stále vzbuzují u řady pěstitelů nedůvěru. Jedním z důvodů může být i fakt, že na trhu se kromě opravdu kvalitních a účinných přípravků objevují také přípravky pochybné kvality, které vykazují pouze minimální insekticidní účinek. V tomto článku je popsána účinnost 6 méně známých botanických insekticidů proti kyjatce travní (*Metopolophium dirhodum*).*

Výzkumný ústav rostlinné výroby

Co jsou to botanické pesticidy?

Botanické pesticidy jsou přípravky fungující na bázi sekundárních metabolitů rostlin. U celé řady těchto metabolitů byla prokázána baktericidní, fungicidní či právě insekticidní aktivita. Některé botanické insekticidy jsou lidstvu známy již po staletí. Jako příklad uvedme pyrethryny, látky získávané z kopretiny starčkolisté (*Chrysanthemum cinerariifolium*) a kopretiny řimbaby (*Chrysanthemum coccineum*). Už v 5. století před naším letopočtem používali perští vojáci prášek z těchto dvou druhů kopretin proti vším a blechám. Ve 20. století se pak strukturou pyrethrinů inspirovali vědci a stvořili nám dobře známé pyrethroidy.

V současnosti se na českém i evropském trhu objevuje celá řada botanických insekticidů, jejich účinnost na cílové škůdce je však různá.

Na jedné straně se najdou přípravky, které jsou stejně účinné jako syntetické pesticidy, a dokonce mají přidanou hodnotu v bezpečnosti pro necílové organismy. Na straně druhé se pěstitel může napálit nákupem nekvalitního přípravku, který má pouze omezenou účinnost.

Proč zvážit používání botanických insekticidů?

Botanické přípravky mají celou řadu výhod. Ve většině případů nejsou toxické pro obratlovce, jejich rezidua jsou neškodná a při jejich aplikaci hrozí pouze nízké zdravotní riziko. Důležitou předností oplývají přípravky na bázi esenciálních olejů, které obsahují více insekticidně aktivních látek s různými mechanismy účinku, takže proti nim hůře vzniká rezistence. Celá řada botanických přípravků proti mšicím se navíc ukázala v našich starších pracích jako bezpečná pro predátory mšic, tedy necílové organismy, které jsou ošetřovaným mšicím nejbližší.

Botanické pesticidy mají samozřejmě i pár nevýhod, jako je pracná výroba či nutnost opakované aplikace kvůli slabé perzistenci účinku.

Je také důležité mít na paměti, že ne každý přípravek má kurativní účinek, celá řada přípravků se musí aplikovat preventivně, ještě před napadením škůdci či patogeny. Proti škůdcům mohou některé preventivní přípravky působit antifidantně (ošetřená rostlina škůdci nechutná) či antiovipozitně (škůdce ošetřenou rostlinu již nevnímá jako vhodnou k naklazení vajíček).

Pro co nejvyšší účinnost botanických pesticidů je třeba dodržovat následující pravidla:

1. nešetřit vodou, protože většina přípravků má kontaktní účinek
2. aplikovat navečer
3. aplikovat včas a podle potřeby
4. ve sklenících se nebát kombinovat vybrané botanické pesticidy s bioagenty

TESTY ÚČINNOSTI BOTANICKÝCH PESTICIDŮ:

Testovaný hmyz

Jako zástupce mšic byla vybrána kyjatka travní, která patří mezi nejvýznamnější mšice na obilninách v Evropě. Na rozdíl od některých dalších středoevropských obilných mšic saje tento druh pouze na listech. Kromě škod způsobených sáním je kyjatka travní také významným vektorem viru žluté zakrslosti ječmene (barley yellow dwarf virus, zkr. BYDW).

Zakladatelky začínají s reprodukcí v období března–dubna a prvních několik generací žije na primárním hostiteli, kterým jsou růže (*Rosa* spp.). V květnu přelétávají na sekundární hostitele, jako jsou obilniny a kukuřice. Kromě obilnin a dalších rostlin z čeledi lipnicovité se tento druh může vyskytovat také na některých zástupcích čeledi šáchorovité a sítinovitě. V září–srpnu se okřídlení migranty vrací zpátky na primárního hostitele, kde přezimují.

Testované botanické insekticidy

Oroganic: Přípravek na ochranu rostlin od mezinárodní korporace Oro-Agri, jejíž evropská pobočka sídlí v Portugalsku. Přípravek je dostupný i v České republice. Účinnou látkou přípravku je pomerančová silice. Ošetřenému hmyzu přípravek naruší kutikulu a škůdce následně umírá vysycháním tělních tekutin. Kromě savých škůdců (mšice, molice, třásněnky, červci svilušky) je přípravek registrován i proti padlí. Přípravek je registrován pro rajčata, papriky, chilli papriky, menšíno- vě pak pro jahodníky, cibulovou, hlíznatou, kořenovou a listovou zeleninu, fenykl, reveň, luskoviny, obilniny v ekologické produkci, okrasné rostliny do 50 cm, okrasné dřeviny do 50 cm a růže do 50 cm.

Floravita Citro: Dusíkaté hnojivo obohaceno o pomerančovou silici, která by měla omezovat výskyt savých škůdců (mšice, molice, roztoči, třásněnky, štítenky, kuklice a mery

hrušňové) a padlí. Výrobce je slovenský Floravita Servis. Přípravek je primárně určen pro zahradní plodiny, okrasné rostliny a révu.

Rock Effect New: Pomocný prostředek na ochranu rostlin od české společnosti AGRO CS. Účinnou látkou přípravku je olej z pongamie hladké (Pongamia pinnata). Přípravek vykazuje kurativní účinek na savé škůdce. Kromě toho vykazuje také protipožerový efekt proti škůdcům a fungicidně působí na padlí. Přípravek dále podporuje zdravotní stav rostlin. Vhodný i k tankmixu s jinými přípravky (např. Movento nebo Mospilan), kdy se projevuje synergistické působení mezi oběma přípravky, takže se zvyšuje celková účinnost postřiku. Přípravek je registrován pro zeleninu, okrasné rostliny, ovocné dřeviny, bobuloviny, révu a chmel.

Garlic+N: Tekuté dusíkaté hnojivo obohaceno o extrakt z česneku. Výrobce je nizozemská firma F-Max. Přípravek se u nás zatím neprodává. Přípravek by podle výrobce měl mít preventivní i kurativní účinek na savé škůdce.

Polysect GYO: Přípravek na ochranu rostlin na bázi řepkového oleje od nizozemské firmy Pokon. Na českém trhu se zatím neprodává. Přípravek je vhodný proti savému hmyzu. Polysect GYO má fyzikální působení, ošetřený hmyz se udusí. Přípravek se v zahraničí používá pro ochranu zeleniny, ovocných dřevin a okrasných rostlin.

Konflic: Tento přípravek je napůl botanický pesticid a napůl insekticidní mýdlo. Rostlinnou část přípravku představuje extrakt z hořkoně Quassia amara, který se používá hlavně proti larvám pilatek na ovocných stromech, jeho účinnost na mšice je však podle našich předchozích zjištění nedostatečná. Přípravky na bázi insekticidních mýdel naopak obecně vykazují proti mšicím spolehlivou účinnost, avšak jsou toxické pro některé predátory mšic, např. zlatoočka. Ošetřený hmyz umírá kvůli narušení dýchací soustavy způsobené draselnými solemi vyšších mastných kyselin. Přípravek vyrábí španělská firma Atlántica Agricola, prodává se hlavně v zahraničí, ale sehnat se dá i v České republice.

Metodika

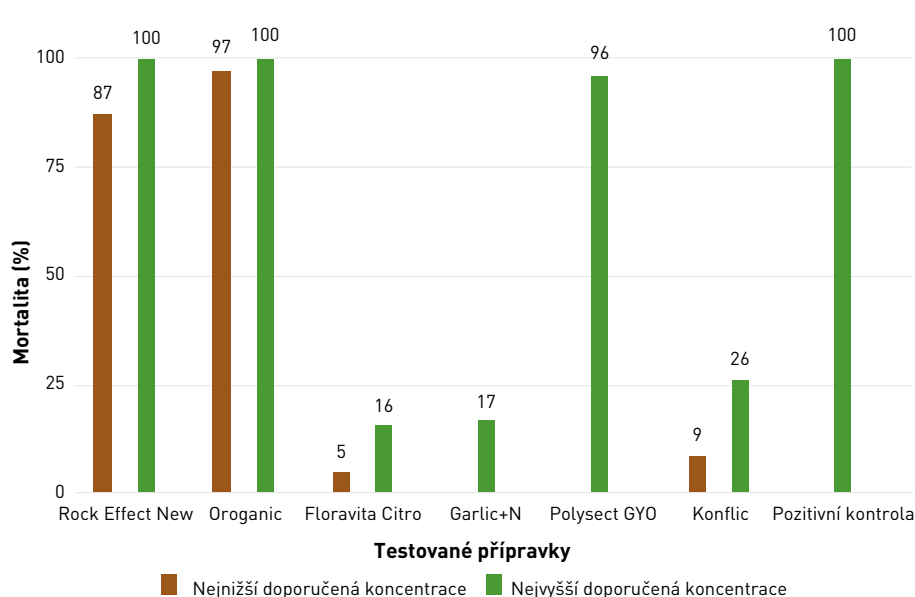
Účinnost přípravků byla zjišťována v rámci nádobových pokusů s kyjatkou travní. Dospělé, bezkřídle samičky byly z chovných rostlin přeneseny na testovací rostliny (pšenice, BBCH 11) pěstované v univerzálním substrátu v květináčích. V jednom květináči bylo 5 rostlin a dohromady 15 mšic. 3 hodiny po přenosu byly mšice ošetřeny laboratorním postřikovačem testovanými přípravky v nejnižší a nejvyšší koncentraci doporučené výrobcem (u dvou přípravků nebyla minimální doporučená koncentrace uvedena). Jako pozitivní kontrola byl použit syntetický přípravek Sanium Ultra

Tabulka 1: Pozorovaná mortalita kyjaty travní po ošetření botanickými pesticidy

Přípravek	Nejnižší doporučené koncentrace		Nejvyšší doporučené koncentrace	
	Koncentrace (ml/l)	Mortalita (%)	Koncentrace (ml/l)	Mortalita (%)
Rock Effect New	10	86,61	20	100
Oroanic	4	97,33	8	100
Floravita Citro	1	5	2,5	16
Garlic+N	-	-	5	17,33
Polysect GYO	-	-	20	96
Konflic	1,5	8,7	3	26,08
Pozitivní kontrola	-	-	0,875	100

Data byla upravena podle Abbotta (1925), jako pozitivní kontrola byl použit přípravek Sanium Ultra (ú.l. deltamethrin)

Graf 1: Pozorovaná mortalita kyjaty travní po ošetření botanickými pesticidy

(ú.l. deltamethrin). U každé koncentrace bylo provedeno 5 opakování. 48 hodin po postřiku byla vyhodnocena mortalita.

Výsledky a diskuze

Testované přípravky vykazovaly proti kyjatce travní různou účinnost (Graf 1 a Tabulka 1). Přípravky Rock Effect, Oroanic či Polysect GYO (který u nás v současné době není dostupný) lze plně doporučit k aplikaci proti mšicím. Všechny tyto tři přípravky obstojí ve srovnání se syntetickými aphicidy. Na druhou stranu hnojiva obohacená o insekticidně účinnou rostlinnou látku (Floravita Citro, Garlic+N) vykazovaly pouze minimální účinek. Stejně tak přípravek Konflic, který při nejvyšší doporučené koncentraci zahubil jen čtvrtinu ošetřených mšic. Dále je třeba podotknout, že i ty účinné námi testované přípravky účinkují pomaleji než syntetické alternativy (např. pyrethroidy), avšak podle našich předchozích zjištění, velkou výhodou přípravků Oroanic

a Rock Effect New je bezpečnost pro predátory mšic, jako jsou zlatoočka a mšicomorky.

Závěr

Na základě našich experimentů můžeme doporučit používání komerčně prodávaných botanických pesticidů Oroanic a Rock Effect New proti mšicím. Oba přípravky vykazovaly značnou insekticidní účinnost a zároveň, jak jsme ověřili v našich starších pracích, jsou přátelské k predátorům mšic. Oba přípravky jsou rovněž povoleny v ekologickém zemědělství. Botanické pesticidy podle zahraničních i českých vědců mají potenciál být klíčovou součástí Integrované ochrany rostlin.

Příspěvek vznikl za podpory TAČR, projekt č. FW06010376.

Text a foto: Ing. Matěj Novák,
Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.,
Praha-Ružyně

Kam zmizely foliární insekticidy?

Všichni, kteří pracujeme v zemědělství a řešíme přímo či nepřímo ochranu rostlin, víme, že bez pesticidů se v této oblasti ještě dlouho neobejdeme. Víme také, že do skupiny přípravků na ochranu rostlin (POR) počítáme nejen herbicidy, fungicidy, insekticidy, rodenticidy, moluskocidy, ale i mořidla.

Dne 5. května 2024 vydalo Ministerstvo zemědělství tiskovou zprávu s titulem „V České republice se daří snižovat spotřebu přípravků na ochranu rostlin, od roku 2018 klesla o 11,4 %“. Statistiku „kazí“ pouze spotřeba Stutoxu aplikovaného proti hraboší kalamitě na jihu Moravy. Až nás kalamita mine, tak se asi staneme premianty Evropy! Opět se nadýmáme pýchou, jak jsme dobří, že můžeme být ostatním zemím příkladem. Otázkou je, jak dlouho, proč a kdo nakonec bude vítězem a kdo z kategorie „pilných“ bude poraženým? A hlavně, kdo ponese odpovědnost za toto české „průkopnictví“. Podle tiskové zprávy „klíčovou roli zde má ÚKZÚZ“. Samozřejmě, že ano. Jednak v registraci POR, jednak v kontrole jejich používání.

POR nejen v zemědělství

Dost možná, že v jiných sektorech národního hospodářství jde převážně o používání herbicidů. Mám na mysli leteckou, silniční i železniční dopravu. Některé POR se uplatňují i v oblasti DDD. Nelze zapomenout ani na zahrádkářský sektor. Jestliže se odhaduje, že zahrádkáři pěstují jahodník na výměře

přibližně 1 250 ha, nevěřím tomu, že se jeho pěstování obejde úplně bez použití POR. Podobně tomu bude i při pěstování ovoce, zeleniny a hlavně brambor. Tyto plochy a tím i spotřebu POR zcela jistě nelze objektivně vyčíslit.

Příčiny snižování spotřeby POR

Můžeme debatovat o tom, co je hlavní příčinou snižování používání POR. Svoji roli zde hraje několik faktorů, které jsou i závislé na lokální situaci. Může jít o uvědomění pěstitelů, stejně jako prosazení zásad integrované ochrany rostlin, což v praxi znamená odstranění preventivních aplikací a respektování prognózy a signalizace. Výrazným vlivem bude i cena POR a rozmyšlení se nad zvažováním pro a proti, než dojde k výdajům, tedy ke koupi přípravku a jeho aplikaci. V neposlední řadě největší vliv budou mít další a další zákazy registrace celých skupin účinných látek. Například u řady plodin lze dnes z herbicidů používat již jen omilostněný glyfosát.

Chybí foliární insekticidy

Každý pěstitel máku, cukrovky nebo řepky

olejky to musel řešit tak, jak to bylo logické. Pokud některou z uvedených plodin nechtěl již dále pěstovat z důvodu zákazu neonikotinoidních mořidel, potom mu nic jiného nezbývalo, než plodinu chránit proti dřepčíkům, mšicím a dalším škůdcům častými postřiky foliárních insekticidů. Ani ty však nemají na růžích ustláno. Začalo to v roce 2020 zákazem používání přípravků s účinnými látkami chlorpyrifos a chlorpyrifos-methyl, které patřily k nejpoužívanějším látkám v ochraně proti hmyzím škůdcům řepky a proti virovým přenašečům v porostech obilnin. V dalších letech následoval zákaz používání účinné látky imidacloprid a neonicotinoidních mořidel. Vliv těchto zákazů se již projevil v roce 2022 nárůstem spotřeby účinných látek na bázi pyretroidů, které mají nižší účinnost a jejich aplikace se proto musí opakovat. Mám proto výhrady i ke zveřejněné tiskové zprávě, která tyto souvislosti nezmiňuje, respektive neuvádí. Zda je to i z důvodu obavy a důkazu nárůstu spotřeby v kategorii foliárních insekticidů je otázkou.

Ing. Michal Vokřál, CSc.

Spotřeba přípravků na ochranu rostlin v České republice

Ze statistických údajů i nadále vyplývá, že spotřeba přípravků na ochranu rostlin v ČR za poslední roky má klesající tendenci. Nárůst spotřeby byl zaznamenán u kategorie rodenticidů, vlivem extrémních výskytů hraboše polního.

ÚKZÚZ ve spolupráci s Českým statistickým úřadem shromažďuje a zveřejňuje data o množství účinných látek, obsažených v přípravcích na ochranu rostlin, které byly uvedeny na trh v České republice. Eviduje i celkové množství pesticidních účinných látek použitých v ČR podle jednotlivých skupin plodin a druhů účinných látek a rovněž i celkový objem spotřeby přípravků na ochranu rostlin, rozdělený podle skupin přípravků a pomocných prostředků na ochranu rostlin.

V porovnání s rokem 2022 došlo v roce 2023 ke snížení celkové spotřeby POR a pomocných prostředků aplikovaných na pozemku (zemědělská půda mimo mořicí stanice a sklady rostlinných produktů), a to cca o 3,5 % (cca 360 000 kg).

V hlavních kategoriích přípravků na ochranu rostlin (fungicidy, herbicidy, insekticidy a regulátory růstu a vývoje) došlo v meziročním srovnání rovněž k poklesu ve spotřebě v průměru cca o 6,5 %, nejvíce u regulátorů růstu a vývoje, a to cca o 16 %.

Za poklesem regulátorů růstu je především průběh jarního počasí, kdy bylo zpočátku převážně sucho, na počátku dubna se ochladilo a vývoj obilnin byl poměrně malý, navíc v polovině dubna přišly vydatné srážky. Větší pokles byl také zaznamenán u fungicidních přípravků aplikovaných především do révy vinné, a to vzhledem k pozdnímu nástupu padlí.

Koncem roku 2022 se začal projevovat nástup gradace hraboše polního, což se projevilo v roce 2023 extrémním meziročním nárůstem (o 468 %) spotřeby kategorie rodenticidů.

Z pohledu počasí byl rok 2023 srážkově normální, v průběhu roku se střídaly na srážky bohaté a chudé měsíce. Srážkově silně nadnormální byly měsíce duben, srpen, listopad a prosinec, naopak silně podnormální byly měsíce září, květen a červen. Teplotně byl rok 2023 silně nadnormální.

Spotřeba POR a pomocných prostředků aplikovaných mimo zemědělskou půdu (mořicí stanice a sklady rostlinných produktů) zůstala přibližně na stejné úrovni jako v roce 2022.

Z hlediska spotřeby účinných látek obsažených jen v přípravcích na ochranu rostlin došlo v roce 2023 oproti roku 2022 k poklesu o cca 8 %, přičemž nejvyšší pokles byl zaznamenán u účinné látky chlormekvát (regulátor růstu a vývoje), prochlorazu (ukončení používání 30. 6. 2023) a fungicidních účinných látek aplikovaných především do révy vinné proti padlí.

Celková spotřeba účinných látek za rok 2023 poklesla oproti roku 2022 o cca 9 % a je již bez účinných látek obsažených ve vzájemně uznaných pomocných prostředcích. Pokud u konkrétního vzájemně uznaného pomoc-

ného prostředku existovalo v roce 2023 současně i povolení ÚKZÚZ, byla u nich spotřeba účinných látek započítána. Vzájemně uznané pomocné prostředky je možné uvádět na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/515 ze dne 19. 3. 2019 o vzájemném uznávání zboží.

V případě údajů o objemu účinných látek obsažených v přípravcích na ochranu rostlin, uváděných na trh za období 2011–2022, došlo k poklesu o cca 21 %. Rok 2023 se dosud zpracovává.

Ivana Kršková, tisková mluvčí ÚKZUZ

Světoví odborníci a odbornice se sešli v Brně. Řešili aktuální výzvy agrolesnictví

Poslední květnový týden se na Mendelově univerzitě v Brně setkali odborníci a odbornice z celého světa na agrolesnictví – pěstování dřevin společně s rostlinnou výrobou nebo chovem hospodářských zvířat. Konference EURAF 2024 se zabývala výzkumem i praxí, v Česku se konala poprvé.

Agrolesníci na ní řešili jak příležitosti, tak i výzvy při aplikaci stromů do zemědělství. Diskutovali na tematických zasedáních, účastníci a účastnice získávali na workshopech nové zkušenosti a impulzy, jak může agrolesnictví diverzifikovat produkci, zlepšit zdraví půdy i biologickou rozmanitost v Evropě.

I přes zájem zemědělců a politiků je přijetí agrolesnictví v současnosti náročné a agrolesníci řeší řadu výzev. „Současnou výzvou jsou v Evropě rámce, které umožní multifunkční využití půdy, lepší ekonomické rozpočty a příklady pro agrolesnictví nebo lepší sdílení znalostí mezi zemědělci a lesníky,“ nastínil ředitel společnosti AbacusAgri Stephen Briggs, farmář z Velké Británie, který je také vedoucím technického rozvoje ve společnosti Innovation for Agriculture.

„Výzvou je, aby se agrolesnictví stalo běžným, aby se dalo vydělávat na stromech v krátkodobém horizontu, aby se zvýšilo společenské uznání zemědělců hospodařících agrolesnický

a je třeba označit agrolesnické produkty, aby se dosáhlo lepších cen,“ doplnil svůj pohled Christian Dupraz, ředitel výzkumu ve Francouzském národním institutu pro agronomický a environmentální výzkum a zakládající prezident Mezinárodní unie pro agrolesnictví.

Oba zahraniční speakři se v agrolesnictví pohybují několik dekád. Za tu dobu se přesunulo z okrajového proudu do mainstreamu a v současnosti je využíváno v širším měřítku v řadě zemí. „V agrolesnictví je nyní více vyvážený poměr mezi stromy kolem a uvnitř pozemků. Hustota stromů na pozemcích se postupem času snižuje, nyní je běžných pouze 50 stromů na hektar, zatímco před 30 lety to bylo přibližně 100 až 200 stromů. Kvůli potřebě krátkodobých výnosů jsou do agrolesnictví stále častěji zařazovány ovocné stromy namísto dřevin. A klíčovou hnací silou při zavádění agrolesnictví je nyní ukládání uhlíku, v minulosti tomu tak nebylo,“ vyjmenoval Dupraz, který se začal agrolesnictvím zabývat už na jeho počátcích v roce 1985. Podle obou je agrolesnictví jedním z mnoha řešení změny klimatu, není ale zcela vhodné pro všechny zemědělské podniky. Mezi aktuální trendy patří například agrivoltaiky, tedy kombinace využití fotovoltaik na plochách, kde se současně pěstují plodiny.

Ve Francii i Velké Británii se agrolesnictví v současnosti silně rozvíjí. „Brexít umožnil Spojenému království přizpůsobit a urychlit politiky využívání půdy a agrolesnictví je nyní zapracováváno do domácích agrárních a lesnických politik, které podporují jeho zakládání,“ popsal Briggs. Ve Francii poskytla letos vláda 110 mil. euro na rozvoj agrolesnictví. „V Paříži se nejlepším agrolesníkům udělují ocenění na Salon de l'Agriculture. Téměř všechny střední zemědělské školy nyní zahrnují pozemky a kurzy agrolesnictví. Bohužel je ale velké množství agrolesnických systémů stále špatně navrženo, se spoustou stromů, které nepřežijí. Tomu je třeba se vyhnout. Agrolesnictví není pouhé sázení stromů,“ podotkl Dupraz.

I v Česku agrolesnictví nabírá na síle. Agrolesnické plochy má i Mendelova univerzita, a to na obou školních podnicích – Školním lesním podniku Masarykův les Křtiny i na Školním zemědělském podniku v Žabčicích. „Naše školní podniky poskytují ideální místo, kde se setkávají vzdělávací aktivity s poloprovozním a aplikovaným výzkumem v podmínkách reálně hospodářského subjektu v oblasti zemědělské či lesnické činnosti. V Žabčicích to je tzv. silvoorebný systém založený v roce 2019. Dřevinami jsou topol a ořešák, jako zemědělské plodiny se využívá pšenice, mák nebo kukuřice. Na ŠLP je také silvoorebný systém na pastvině a navíc i koncept jedlého lesa a pastevního lesa. Zde se uplatňují dřeviny odolné vůči suchu, které kromě dřeva poskytují také jedlé plody, případně další užitky v krajině,“ popsal Martin Klimánek z Lesnické a dřevařské fakulty MENDELU.

Nedílnou součástí je zapojení ukázek těchto systémů do výuky v řadě studijních programů, ať už jde o exkurze, nebo řešení závěrečných prací. „Rádi bychom se tomuto konceptu hospodaření věnovali i nadále, zejména z hlediska výzkumu a vzdělávání, a založili další plochy lišící se v dřevinách i designu ploch – například širší řádky na zemědělských půdách. V lese hodláme zkusit další druhy dřevin, konkrétně podle vhodnosti dřevin na dané lokalitě zkusíme vyšlechtěné kaštanovníky odolné vůči tzv. rakovině kůry, dále oskeruše a jiné,“ přiblížil Klimánek.

Evropská agrolesnická konference se konala v Brně od 27. do 31. května 2024, vystoupili na ní speakři nejen z Evropy, ale i Ameriky nebo Austrálie. Akci pořádal Český spolek pro agrolesnictví jako pobočka Evropské agrolesnické federace (EURAF) ve spolupráci s Mendelovou univerzitou v Brně, Jihomoravským krajem a Statutárním městem Brnem.

Text a foto Dagmar Sedláčková

Soběstačná a zdravá země

Aby naše země byla silná a soběstačná,
aby naše krajina byla rok od roku čistší.
Proto rozvíjíme jaderné a obnovitelné zdroje
a zrychlujeme přechod k bezemisní energetice.
Proto jsme tu s vámi.

Jsme ČEZ. Jsme Čistá Energie Zítřka.

**ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTŘKA**

www.cez.cz

Rašeliniště zadržují méně vody než lesní porosty

Jednou z často uplatňovaných metod komunikace rizik či naopak přínosů opatření, jejichž cílem by měla být adaptace krajiny na extrémní projevy počasí (klimatickou změnu), je snaha prezentovat příslušné údaje zjednodušeným a jednostranným způsobem, bez dalších souvislostí. Do věrohodné komunikace je ovšem třeba zahrnout i výsledky takových výzkumů, které mainstreamové pojetí problematiky nepotvrzují.

Právě jednostranné pojetí ochrany životního prostředí totiž nahodává důvěru veřejnosti k projektům typu Green Deal. Příkladů je celá řada, mimo jiné projekty ad-hoc výsadby nových stromů za každou cenu i v místech, kde to není vhodné, potvrzené informace o místech měření teplot na Zemi, která v praxi neexistují, případně nutnost v zemědělství snižovat emise v chovech hospodářských zvířat snižováním jejich stavů, ačkoli je možné stejného cíle dosáhnout například změnou složení krmiv. Minimálně v některých případech by přitom bylo také žádoucí přehodnotit i roli mokřadů.

Hned na počátku je třeba připomenout, že podle Ramsarské úmluvy zahrnuje pojem mo-

křady v podstatě všechny drobné vodní plochy v krajině, mimo jiné i rašeliniště. Právě na ně se zaměřili vědci z Ústavu pro hydrodynamiku Akademie věd ČR (AV ČR), a byt jsou výsledky jejich průzkumu z přírodního pohledu logické, pro mnohé mohou být nemalým překvapením. Podle nich se totiž horská rašeliniště nechovají při zadržování vody v krajině jako houba a sporný je také jejich vliv na ochlazování krajiny. V obou případech jsou pro vodní i tepelnou bilanci krajiny podle vědců důležitější lesní porosty.

Zatímco totiž v lesní půdě jednoznačně převažuje infiltrace do půdy a průsak vody do větších hloubek, rašeliniště, jehož spodní vrstva je velmi málo propustná, způsobuje odtok

většiny vody po povrchu nebo těsně pod ním. Odtéká z něj tedy většina srážkové vody (75 %) jako takzvaná rychlá voda, která poměrně prudce zvýší hladiny v toku. Z lesní půdy naopak většina vody (70 %) odtéká jako voda pomalá (tedy se zasakuje do větších hloubek, kde je dočasně zadržena), čímž se zvýšení hladiny v toku efektivně tlumí. „Minimální je také odtok vody z rašeliniště v létě, které se vyznačuje stále častějšími obdobími s minimem srážek, pokud tedy není samo dotováno podzemní vodou (existuje více typů rašelinišť s rozdílnými zdroji vody). Vodu typicky dobře zadržuje, ale nepouští ji dál do toku. Jeho spodní vrstva (již od 10 až 30 cm pod povrchem), permanentně nasycená vodou, je jen velmi málo propustná (různé studie uvádějí

**Zadržovat vodu
v krajině je nejlepší
řešit komplexem všech
opatření a nástrojů.**

hodnoty rychlosti proudění vody v této vrstvě v řádu cm/den),“ uvádějí vědci z AV ČR.

Voda v rašeliništi je tedy především dlouhodobě akumulovaná. I u rašelinišť mocných několik metrů je retenční prostor, tedy místo pro zadržení vody z vyšších srážkových úhrnů, mocný do 50 cm. Tento prostor je ale více než tři čtvrtě roku stále plný vody, „prázdný“ je pouze v suchých obdobích. Pokud je rašeliniště schopno zadržet nějakou povodňovou vlnu, tak pouze v bouřkách, obvykle ve vrcholném létě.

O mokřadech, a také o rašeliništích, se ovšem laická veřejnost dozvídá spíše zcela opačné informace, především tedy z hlediska jejich schopnosti zadržovat vodu, často s apelem, že pro další zachování či rozšíření existence mokřadů v ČR je nutné právě veřejnosti vysvětlovat jejich význam. Ten je skutečně nemalý, role mokřadů a rašelinišť ale v praxi spočívá v něčem jiném.

Nejdůležitější je přitom podpora biodiverzity, neboť lokality, v nichž se nacházejí drobné vodní plochy, poskytují zázemí pro množství na vodu vázaných rostlin a živočichů. Nejde přitom zdaleka jen o obojživelníky (zejména žáby), ale také o hmyz, což v praxi znamená i potenciální vyšší množství opylovačů, a to má následně příznivý dopad i do zemědělství. Že by ale hrály mokřady, rašeliniště a další drobné vodní plochy v krajině zásadní roli při zadržování vody v krajině a stabilizaci vodních poměrů v ní, je poměrně dost zavádějící.

Jak už v minulosti opakovaně prezentoval ve svých textech emeritní vrchní ředitel sekce vodního hospodářství na Ministerstvu zemědělství Pavel Punčochář, není vhodné nadhodnocovat ani potenciál retenční schopnosti tuzemských rybníků. Mnohem větší význam mají totiž v tomto směru přehrady. V celkem 165 přehradních nádrží v ČR s celkovou plochou zhruba 30 000 ha činí totiž objem akumulované vody necelých 3,4 mil. m³, zatímco plocha přes 50 000 ha zahrnující přibližně 23 000 rybníků představuje jen maximálně 0,5 mil. m³ vody.

„Pokud vůbec lze o využitelné akumulaci v rybnících uvažovat, pak je to objem vody vymezený hladinou k bezpečnostním přelivům při úplném naplnění rybníků a obvyklou provozní hladinou (která u neprůtočných rybníků obvykle trvale poklesá). Tento teoreticky „využitelný“ objem může představovat maximálně

Náš největší rybník Rožmberk

10 % celkového akumulovaného objemu vody ve všech rybnících, tedy asi 50 mil. m³,“ uvádí Punčochář. Omezený význam rybníků pro ochranu před suchem potvrdil ostatně v minulosti i někdejší ministr životního prostředí ČR Ladislav Miko. Navíc je vhodné připomenout, že možný potenciál rybníků v zadržování vody je v ČR omezen zabahněním těchto ploch, zejména smyvem půdy z okolních zemědělských pozemků, byť v ČR existují na odbahňování rybníků dotační podpory.

To vše samozřejmě neznamená, že by se v naší zemi neměly udržovat či zakládat mokřady nebo menší (i větší) rybníky, nebo napří-

klad sázet stromy. Uvedená opatření je nutné podporovat objektivní argumentací, a stejně jako celou řadu dalších obecně a plošně zaměřených kroků posuzovat podle místních podmínek, mimo jiné za účasti v příslušných lokalitách hospodařících zemědělců. Jedině tak budou jinak žádoucí kroky ke zlepšení stavu životního prostředí přijata těmi, do jejichž lokalit a podnikání zasáhnou. To je ostatně hlavní výzvou pro aplikaci strategie Green Deal nejen do zemědělské praxe a to je také zároveň důležitou výzvou pro nově se rodící Evropský parlament a Evropskou komisi.

Redakce Agrobases

Některé z běžně sbíraných hub mohou obsahovat rizikové látky

I když pro mykology trvá houbařská sezóna fakticky 365 dní v roce, většina veřejnosti vyrazí na sběr hub v průběhu léta a zejména na podzim. Netradiční průběh počasí v letošním roce posunul sezónu sběru hub o pár týdnů dopředu (stejně jako růst vegetace všeho druhu), takže období vhodné pro houbaře začalo již počátkem června. Není proto na škodu si připomenout některé údaje se sběrem a konzumací hub spojené.

Na počátku je zřejmě vhodné zopakovat, jak je to s konzumací hub a pitím alkoholu. Značná část veřejnosti se totiž stále domnívá, že po konzumaci hub a následné konzumaci alkoholu mohou nastat zdravotní potíže, je to ale mýtus. Alkohol v přiměřené míře prostě konzumovat lze, jedinou houbou, kde skutečné riziko hrozí, je houba hnojník inkoustový, kterou ale drtivá většina houbařů nesbírá.

Se sběrem hub je nicméně spojena také řada informací, které se váží ke schopnosti hub absorbovat do svých plodnic látky vyskytující se v půdě, v níž rostou. Veřejnost se přitom obvykle obává pozůstatků radioaktivních prvků jakožto doznívajícímu důsledku havárie jaderné elektrárny v Černobylu, případně Fukuši-

mě, ve skutečnosti se ale v houbách mohou vyskytovat ve větší míře úplně jiné rizikové (ale také pro člověka prospěšné) prvky. Dobrou zprávou je, že koncentrace rizikových prvků by neměla působit zdravotní problémy. Již v roce 1987 přitom publikovali naši přední odborníci studii, ze které vyplývá, že konzumace hub nepředstavuje vzhledem k jejich radioaktivitě zdravotní riziko. Konzumace 10 kg čerstvých hub ročně (což přibližně odpovídá konzumaci asi 1 kg sušených hub) podle nich odpovídá totiž jen 20–30 % přirozené radioaktivity a v takových případech „nelze předpokládat žádné somatické ani genetické změny“.

Míra koncentrace záleží, jak je to v přírodě obvyklé, na celé řadě faktorů. Mezi ně patří

logicky zejména složení půdy, v níž (a pod níž) rostou, což znamená, že stejný druh houby může obsahovat velmi variabilní množství příslušných látek. I proto je v některých atlasech u některých hub uváděno, že jsou nejedlé, zatímco v jiných takový údaj chybí. Záleží na stanovišti, přičemž za více rizikové se považují lokality kontaminované v minulosti nějakou průmyslovou aktivitou, ale také zahrádky v případě, že na nich zahrádkáři intenzivně hnojí pěstované produkty. Vliv na množství látek v houbách má ovšem také stáří podhoubí a také druh houby. Výzkumu na toto téma se již léta věnuje geolog a amatérský mykolog Jan Borovička, který o problému opakovaně veřejně informoval, kromě jiného v časopisu Vesmír.

Část výsledků týkajících se buď známých hub, nejvíce rizikových prvků, nebo naopak obsahu pro člověka příznivých látek ukazuje následující přehled, jehož autorem je zmiňovaný Jan Borovička. Dodát lze jen, že obsah látek je vyjádřen zkratkou „ppm“, což je jedna miliontina celku. I z toho je zřejmé, že množství rizikových i prospěšných prvků je zanedbatelné. Pokud se týká prospěšnosti konzumace hub, pak ta tkví v jiných faktorech, například v jejich nízké kalorické hodnotě (strava vhodná při hubnutí), zejména ale v obsahu takzvaných beta-glukanů, které mimo jiné snižují riziko civilizačních chorob.

Rizikové látky v houbách

Arzen. Obsahy tohoto zdravotně rizikového prvku v houbách jsou poměrně vysoké. Saprotrofní houby mají v čistých oblastech výrazně vyšší obsahy (jednotky ppm) než mykorrhizní houby (do 1 ppm). Některé druhy mykorrhizních lakovek (*Laccaria*) však arzen akumulují (desítky až stovky ppm) a u vzácné mykorrhizní houby baňky velkokališné (*Sarcosphaera coronaria*) byla pozorována dokonce hyperakumulace arzenu – stovky až tisíce ppm.

Cezium. Přirozeným stabilním izotopem cezia v přírodě je ¹³³Cs. Významnou roli zde hraje charakter geologického podloží. Území ČR bylo kontaminováno kromě řady jiných radionuklidů také radioaktivními izotopy ¹³⁷Cs (poločas rozpadu 30,17 roku) a ¹³⁴Cs (poločas 2,062 roku) především v důsledku černobylské havárie v dubnu 1986. Tento radioaktivní spad zasáhl území naší republiky nerovnoměrně, nejvíce byly postiženy oblasti, kde v době přechodu radioaktivního mraku přišlo. Druhová závislost je prioritní, některé druhy (rody) vykazovaly aktivitu jen v desítkách Bq/kg sušiny (pečárky – *Agaricus*, holubinky – *Russula*, muchomůrky – *Amanita*, bedly – *Macrolepiota* ad.), u jiných dosahovala aktivita výjimečně až 200 kBq/kg sušiny (suchohříb hnědý – *Xerocomus badius*, čechratka podvinutá – *Paxillus involutus*, pavučince – *Cortinarius*, lakovky ad.). Přes tyto vysoké obsahy je zdravotní riziko pro konzumenty hub zanedbatelné. V současnosti, kdy se ¹³⁷Cs „vymylo“ do hlubších vrstev půdy a ¹³⁴Cs prakticky zaniklo, radioaktivita v houbách podstatně klesla, a není tedy důvod k obavám při jejich konzumaci.

Kadmium. Koncentrace kadmia v houbách jsou poměrně vysoké a běžně se pohybují v jednotkách ppm. Výjimku tvoří pečárky, zejména druhy z okruhu pečárky ovčí (*A. arvensis*) a pečárky hajní (*A. sylvicola*), které běžně obsahují desítky ppm kadmia, a to i na čistých lokalitách. Byly pozorovány koncentrace dokonce ve stovkách ppm. V západoevropských zemích se proto volně rostoucí pečárky ke konzumaci nedoporučují.

Olovo. Navzdory všeobecnému povědomí, že houby obsahují vysoké koncentrace olova, tomu tak není. Obsahy jsou poměrně nízké

Hnojník inkoustový

(jednotky ppm), a dokonce ani na lokalitách v minulosti zatížených dopravou nemusí překračovat 5 ppm. Vysoké obsahy jsou však v houbách rostoucích v okolí olovářských hutí (např. na Příbramsku), zejména v pečárkách a pýchavkách (*Lycoperdon*).

Pozitivní látky v houbách:

Selen. Saprotrofní druhy obsahují běžně jednotky ppm selenu, mykorrhizní druhy mají obvykle koncentrace pod 1 ppm. Výjimku tvoří především „pravé“ hříby z okruhu hříbu smrkového (*B. edulis*, které obsahují selen v rozmezí 5–50 ppm. Ze vzácných a nejedlých hub mají koncentrace v tomto rozmezí i krásnopórka kozí noha (*Albatrellus pes-caprae*) a muchomůrka šiškovitá (*A. strobiliformis*).

Zinek. Obsah zinku v houbách se obvykle pohybuje v rozmezí 50–150 ppm. Poměrně vysoké obsahy mají pýchavky a pečárky. Nejvyšší schopnost akumulovat zinek má holubinka černonachová (*R. atropurpurea*) s obsahy v rozmezí asi 300–1100 ppm.

Železo. Obsah železa v houbách je prakticky stejný jako obsah zinku. Výjimku tvoří dva mykorrhizní druhy – klouzek strakoš (*S. variegatus*) a lištička pomerančová (*Hygrophoropsis aurantiaca*), které mohou obsahovat 1000–5000 ppm železa. Obsahy ve stovkách ppm byly zjištěny u kroupnatců a hadovkovitých hub.

Redakce Agrobase

Řádné hospodaření se drobným vlastníkům lesů vyplácí

Před více než 30 lety byly v ČR navraceny lesní majetky, přičemž celá řada zejména drobných vlastníků v důsledku dlouhé periody vyvlastnění (kolem 40 let) ztratila návaznost na historické zkušenosti a cíle hospodaření svých předchůdců. Proces návratu k hospodaření v malolesích probíhá v různé míře úspěšnosti a v praxi lze zaznamenat jak uzorně opečovávané lesní porosty, tak majetky, odkud se šířila celá řada škůdců k sousedním pozemkům.

Přirozená obnova smrku a buku pod mateřským porostem; takto obnovená směs může být zejména ve vyšších polohách základem stabilního ekosystému s odpovídající produkcí

I když má vlastník lesa dnes k dispozici širokou škálu zdrojů informací, považovali vědci z VÚLHM, v. v. i., za přínosné shrnout některá doporučení v oblasti pěstování lesa do certifikované metodiky Pěstební postupy obnovy a výchovy lesa pro drobné vlastníky, kterou zpracovali při řešení projektu NAZV QK21020371 „Udržitelné hospodaření v lesích drobných vlastníků“.

Jejich cílem je poskytnout uživateli pěstební postupy modifikované pro použití v malolesích, a to včetně využití opomíjených nebo málo aplikovaných opatření ke zlepšení stavu a funkčnosti lesů malých výměr. Doporučení jsou pokud možno diferencována podle rozlohy majetků a podle současného stavu (např. kalamitní rozpad) a cílů vlastníka.

Vědci se v metodice zaměřili na motivaci vlastníka uskutečňovat ve svém lese hospodaření podle nejnovějších poznatků se zohledněním historických zkušeností v činnostech zahrnujících obor, tzv. pěstování lesů, tj. zejména opatření obnovy a výchovy lesa.

Vedle správných postupů v ochraně lesa vědci považují právě zaměření na pěstební činnosti jako zásadní nejen pro naplnění cíle (u malých vlastníků mnohdy pestré) škály cílů, ale i jako adaptační opatření na klimatickou změnu.

Hranice výměry lesních majetků pro obvyklé řazení vlastníků mezi „drobné“ je do 50 ha. Někdy je pro tyto majetky používán i termín „malolesy“. V současnosti je ve vlastnictví fyzických osob v ČR přibližně 465 tis. ha lesů a z toho malolesy tvoří více než 67 %. Do velikostní kategorie 1–10 ha spadá 42 % uvedené plochy lesů. Právě u vlastníků těchto malých výměr je zásadní, jaký přístup mají k péči o svůj majetek.

V praxi se lze setkat s velmi nadšenými vlastníky ochotnými investovat do svého majetku svou práci a ne vždy očekávat reálné (v krátkodobém horizontu dosažitelné) efekty, a to i v kombinaci s upřednostněním nebo potlačení funkce dřevoprodukční. Na druhou stranu

Odkládání výchovných zásahů (zejména v mladších porostech) vede v jehličnatých porostech k nenávratné ztrátě stability; přeštíhlené kmeny s krátkými korunami jsou silně poškozovány sněhem a později větrem

Pokud se nepodařilo zabránit většímu rozsahu škod zvěří (zde ohryzem a loupáním kůry), je nutné při výchově tuto situaci zohlednit

Pestré lesy plnící vlastníkem a společností očekávané funkce mohou být smíšené skupinovitě i jednotlivě – základem je soulad s konkrétními místními podmínkami prostředí a s ekologickými nároky zastoupených dřevin

jsou časté i případy silného nezájmu o lesní majetek menší výměry, které pak mohou vést k šíření škůdců na sousední majetky, nebo dokonce k rozvoji kalamity.

Podle platného lesního zákona se na takového vlastníka nevztahuje povinnost hospodařit podle lesního hospodářského plánu (LHP) a využívá jen tzv. lesní hospodářské osnovy (LHO). Zásadní je ve všech případech komunikace s odborným lesním hospodářem, který respektuje reálné cíle vlastníka, ale může ho i aktivně nasměrovat k dalším efektům vlastnictví malolesa.

Vlastník lesa musí mít podle zákona bez ohledu na výměru majetku odborného lesního hospodáře (OLH). Může si ho vybrat sám (podmínky pro jeho kvalifikaci stanovuje zákon) nebo mu je přidělen zpravidla z místně

příslušné organizační jednotky Lesů ČR, s. p., nebo pověřením právnické či fyzické osoby orgánem státní správy lesů na katastrálně příslušné obci s rozšířenou působností (ORP).

Aktuální přítomnost nebo nepřítomnost stromů a keřů na pozemku přímo neznamená, že se jedná o pozemek „lesní“. Vlastníkem lesa je ten, kdo má u svého pozemku v katastru (www.cuzk.cz/) v kolonce „druh pozemku“ uvedeno: lesní pozemek nebo v kolonce „způsob ochrany nemovitosti“ uvedeno: pozemek určený k plnění funkcí lesa (PUPFL), popř. obojí. Každý vlastník lesa by měl znát jeho hranice a pokud možno je udržovat.

V metodice jsou stručně shrnuty informace, která opatření můžou vlastníci malých lesů využívat k naplnění svých individuálních cílů při využívání malého lesního majetku. Meto-

dika také vlastníkům přístupným způsobem pomůže se zorientovat v odborné terminologii, v náročnosti prací a při rozhodování, jak dále postupovat podle svých možností a nabízené asistence ze strany odborných lesních hospodářů.

Metodika je určena prioritně pro vlastníky lesů menších výměr (do 50 ha). Uvedená doporučení by měla v součinnosti s OLH pomoci vlastníkům naplnit jejich cíle a záměry s lesními majetky v souladu se související legislativou. Kromě již zmíněných OLH je metodika dále využitelná pro organizace státní správy lesů a ochrany přírody (pracovníky na ORP), lesnické školy a univerzity a lesnický výzkum.

Při kalkulaci přínosů metodiky lze předpokládat, že její uplatňování přispěje ke zlepšení stavu drobných lesních majetků a k zajištění plnění jejich produkčních a mimoprodukčních funkcí. Bude tedy významně sníženo riziko jejich rozpadu.

Pokud by se na uvedené výměře modelově uvažovalo uplatnění alespoň 3 m³/ha v mýtní místo v nahodilé těžbě, může to přinést (při předpokládaném lepším zpeněžení dříví z úmyslné vs. nahodilé těžby o ca 500 Kč/m³) zvýšení tržeb až o přibližně 615 mil. Kč.

Dalším přínosem popsaných postupů, zaměřených na obnovu a výchovu porostů s důrazem na podporu směsí, je snížení rizika velkoplošného rozvrácení porostů, což vede k omezení plnění ostatních funkcí lesa.

Metodika Pěstební postupy obnovy a výchovy lesa pro drobné vlastníky je ke stažení zde: www.vulhm.cz/files/uploads/2024/05/LP_11_2023.pdf

Ing. Jan Řezáč, VÚLHM, v. v. i.,
e-mail: rezac@vulhm.cz
Foto archiv VÚLHM

Jak úspěšně navrátit jedli bělokorou do našich lesů?

Probíhající globální klimatická změna a její významné dopady na lesní ekosystémy nás nutí hledat inovativní přístupy k udržitelnému lesnictví. Jednou z klíčových dřevin, která může hrát významnou roli v adaptaci lesních porostů na nové klimatické podmínky, je jedle bělokorá.

Jedle má v regionu střední Evropy značný historický i hospodářský význam, který převyšuje její současné zastoupení v lesních porostech, jež činí pouhých 1,3 %, přitom přirozené bylo 19,8 %. To je důsledkem antropogenní zátěže, historických zásahů do lesních ekosystémů, nevhodného lesnického managementu lesů věkových tříd, ale i řady přírodních faktorů.

Globální klimatická změna ovlivňuje ekosystémy po celém světě, mění teploty, srážky a podmínky růstu rostlin. V tomto kontextu je nezbytné uplatňovat nové přístupy k tvorbě porostních směsí, které budou schopny lépe odolávat extrémním klimatickým jevům a zároveň zachovávat biologickou rozmanitost. Jedle bělokorá může představovat klíčový prvek těchto nových směsí.

S tvorbou smíšených porostů s jedlí bělokorou již má lesnická praxe zkušenosti. V posledních desetiletích však chybí ucelený metodický materiál, který by byl založený na nejnovějších exaktně ověřených poznatcích.

Proto vědci z VÚLHM, v. v. i., zpracovali pro praxi 2 certifikované metodiky o jedli bělokoré: Tvorba porostních směsí s jedlí bělokorou a Výchova porostů s jedlí bělokorou. Obě metodiky vznikly při řešení projektu „Postupy pro podporu jedle bělokoré v lesním hospodářství ČR“ (NAZV QK1910292).

Pokud chceme zvýšit zastoupení jedle bělokoré v našich lesích, musíme se intenzivně věnovat jak přirozené obnově dospělých porostů (a to i v případě, kdy je jedle pouze vtroušená), tak i novému zakládání směsí s jedlí obnovou umělou. Případně lze oba způsoby vhodně kombinovat.

Pro úspěch obnovy a dosažení cíle, tj. zvýšení podílu jedle v lesních porostech, je však aktuálně zásadní zajistit rovnováhu mezi stavem spárkaté zvěře a stavem jedlových náletů, nárostů a kultur. Dlouhodobé zkušenosti z regionů, kde se taková rovnováha podařila nastolit, tj. jedle odrůstá prakticky bez mechanické či chemické ochrany, potvrzují správnost takového postupu. Pokud není podmínka minimalizace škod zvěří zajištěna,

je veškerá snaha o zvýšení zastoupení jedle v našich lesích marná.

Jedle bělokorá byla podle rekonstruované přirozené druhové skladby naším nejrozšířenějším jehličnanem. Mezi důvody jejího ústupu patří zhoršení zdravotního stavu, ať už z důvodů klimatických, tak i antropogenních (imise), a historické změny v postupech lesnického hospodaření (upřednostňování holosečných způsobů nebo způsobů podrostních s kratší obnovní dobou). Zásadně se na úbytku jedle projevil i nárůst populační hustoty domácích a introdukovaných druhů spárkaté zvěře od poloviny minulého století.

Pro navýšení podílu jedle v českých lesích je nutné pracovat s ní v rámci všech hospodářských způsobů a využít i možnosti její výsadby pod porosty náhradních dřevin na kalamitních holinách. Hlavním cílem v oblastech, kde již jedle zcela vymizela, je pomocí umělé obnovy zajistit alespoň minimální podíl v nově vznikajících porostech.

Aktuálně je nutno při vracení jedle do našich lesů zohlednit také aspekty probíhající klimatické změny a rozmanitost cílů lesnického hospodaření. Proto jsou metodiky zaměřeny primárně na tvorbu a výchovu směsí s jedlí se zohledněním současných poznatků výzkumu a historických zkušeností praxe.

Zvýšení zastoupení jedle bělokoré je prioritou lesohospodářských, ale i ostatních environmentálně orientovaných společenských cílů. Jak se v minulosti a z různých důvodů postupně snižovalo zastoupení jedle v našich lesích, docházelo i ke ztrátě historických zkušeností, jak tyto porosty zakládat a vychovávat.

Jedle má v porostech také funkci meliorační (na většině stanovišť dostačující) a především zpevňující (na většině stanovišť vysoká). Předpokládá se, že se zvýšením výměry porostů, v nichž je zastoupena jedle, se zlepší jejich plnění produkčních a mimoprodukčních funkcí.

Jedle bělokorá je aktuálně v ČR velmi málo zastoupenou dřevinou (1,3 %), to je asi 33 000 ha redukované porostní plochy. V letech

2000–2020 se výměra porostů jedle zvětšila v průměru o 420 ha ročně. V posledních letech (2021–2022) však bylo toto zvýšení, i v důsledku většího nárůstu obnovovaných ploch (kalamitní rozpad převážně smrkových porostů), dvojnásobné (ca 840 ha ročně).

Lze předpokládat, že v následujícím období se tento trend podaří udržet a výměra jedlových porostů vzroste v příštích 5 letech o minimálně 4 000 hektarů redukované plochy.

S narůstajícím zájmem o pěstování jedle bělokoré a její návrat mezi významné hospodářské dřeviny se postupně zvyšuje výměra mladých porostů s jejím zastoupením.

Pokud se mladé porosty vyvíjejí v zástinu mateřského (případně podsazovaného) porostu, pomůže to jejich žádoucí (zejména výškové) diferenciaci a snížení nároků na jejich výchovu.

Většina současných porostů s jedlí (založených uměle pro její návrat na odpovídající stanoviště) však vyžaduje aktivní přístup k výchovným zásahům, které jsou zaměřeny na podporu stability, dostatečně dlouhých korun a zachování směsí.

Významným přínosem nových postupů zaměřených na tvorbu smíšených lesů je snížení rizika, že rozvrácením porostů dojde k omezení plnění ostatních funkcí lesa.

Ing. Jan Řezáč, VÚLHM, v. v. i.,
e-mail: rezac@vulhm.cz

Metodiky jsou ke stažení zde:

Tvorba porostních směsí s jedlí bělokorou

www.vulhm.cz/files/uploads/2024/04/LP_10_2023.pdf

Výchova porostů s jedlí bělokorou

www.vulhm.cz/files/uploads/2024/04/LP_12_2023.pdf

Místo peněz na adaptaci lesů se stát chystá utrácet za další národní park

Nestátní vlastníci lesů na XXV. konferenci Sdružení vlastníků obecních, soukromých a církevních lesů v ČR (SVOL) ve Strážce u Jihlavy slyšeli z úst ministra zemědělství Marka Výborného špatnou zprávu. Ministerstvo zemědělství nemá finanční prostředky na financování dotačního titulu „Adaptace lesů na klimatickou změnu“.

„Vlastníci, kteří se přihlásili do tohoto titulu, více než dva roky dodržovali pravidla bez jediné informace, jestli nakonec něco dostanou, či nikoliv. Nyní je tedy bohužel jasno. Stát na adaptaci lesů peníze nedá,“ říká Jiří Svoboda, předseda SVOL s tím, že pro vlastníky lesů jde v důsledku dopadů kůrovcové kalamity o nepochopitelný krok.

Ministr zemědělství Marek Výborný se konference zúčastnil osobně. Ocenil odborný přínos a podněty SVOL při jednáních o podobě návrhů novel lesního a mysliveckého zákona. Podle jeho slov čeká lesní zákon nejrozsáhlejší změna za celou historii. „Chceme vlastníkům nechat volnější ruce, protože sami nejlépe vědí, jak je o les potřeba pečovat. Méně regulace a více pozitivní motivace vlastníků, to je základní motiv připravované novely lesního zákona.“

Ministr ve svém vystoupení uvedl, že MZe má letos v rozpočtu 2,1 mld. Kč a pro nestátní lesy vyjednálo 800 mil. Kč z fondu zakladatele státního podniku Lesy ČR pro plné pokrytí žádostí podle nařízení 30/2014 Sb., ale na dotační titul „Adaptace lesů na klimatickou změnu“ finance nemá.

„Stát se zavázal k něčemu, co zatím nenaplnil, navzdory tomu, že vlastníci plnili dva a půl roku podmínky. Letos prostředky k dispozici nejsou a je otázkou, jak to bude v dalších letech,“ přiznal Marek Výborný s tím, že jednání dále probíhají. Prioritou i v příštím roce bude zajištění finančních prostředků na nařízení 30. Vlastníci lesů se již několik let nacházejí ve velmi složitém období. Podle slov Jiřího Svobody mnozí prošli bolestně kůrovcovou kalamitou, která snad nabrala konečně trend, který směřuje ke konci drakonických těžeb a poklesů cen, které novodobá historie lesnictví nepamatuje.

„Celkové předběžné saldo za tuto kalamitu překonalo částku 110 mld. Kč, a to ještě není všemu konec. Doufejme však, že máme nejhorší za sebou. To ovšem platí pouze pro ty vlastníky, kterým byla zachována alespoň část jejich těžební možnosti a budou schopni se v budoucím období ufinancovat, alespoň do té míry, že si vydělají na pěstební činnost a nezbytnou režii. Ti, kteří těžební možnost nemají, budou vystaveni tlaku, zda mají dotovat provoz lesa z jiných činností. Někdo však takovou možnost nemá.“

Podle SVOL je očekávání pomoci ze strany státu legitimní. „Stát v minulosti neudělal dost proto, aby vlastníky ochránil před situací, kdy kůrovcové dříví mělo sotva cenu těžby a přiblížení, a vlastníkům zůstala holina pod klestem se zalesňovací povinností. Pravdou je, že MZe poskytlo kompenzaci za ty nejhorší roky. Ale škoda dosáhla nejméně 110 mld. Kč a kompenzace byla jenom zlomkem této částky.“

Proto byla budoucnost financování lesnicko-dřevařského sektoru jedním ze zásadních témat konference. Konference uložila republikovému výboru jednat s Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem financí o zajištění finančních prostředků na podpory v lesnictví, které budou odpovídat významu obhospodařování lesních majetků pro celou společnost a usilovat o to, aby tyto prostředky byly každoročně alokovány v zákoně o státním rozpočtu.

S ohledem na napjatý státní rozpočet jsou pro vlastníky lesů některé avizované záměry

státu zcela nepochopitelné. „V době, kdy chybí prostředky ve státním rozpočtu na financování zásadních věcí, je věnováno enormní úsilí ze strany MŽP, aby proti vůli vlastníků pozemků i proti odporu samosprávy vyhlásilo další národní park na Křivoklátsku,“ uvedl Jiří Svoboda.

SVOL na konferenci naopak s mírným optimismem hodnotil vývoj kolem návrhu novely zákona o lesích.

„Návrh zákona o lesích je podstatně blíže naší představě o moderním lesním zákonu, který by nás posunul směrem k relativně liberálním zákonům, jaké mají naši sousedé v Rakousku, či Německu.“

Bohužel i tento návrh trpí dvěma zásadními nedostatky. Rezignoval na reformu státní správy. Stav státní správy je ve stavu nezaručujícím lepší fungování v budoucnu a trpí vadami, které nelze odstranit kosmetickými změnami či navýšením úvazků na pověřených městech.

Rovněž vypuštění tří paragrafů, které jsme navrhli pro vytvoření funkčního modelu sdružování vlastníků, je pro nás značným zklamáním. Aktivitu fundamentálních ekolarmistických organizací pak ohrožují i ostatní navrhované změny.

Očekávám však, že Ministerstvo zemědělství neustoupí ze svého předsevzetí vytvořit zákon méně regulující a více motivující a nakonec návrh po doplnění některých našich připomínek dotáhne do zdárného konce,“ uzavřel Jiří Svoboda.

Konference se věnovala řadě aktuálních témat, vyjádřila velké obavy z dalšího omezování hospodaření v lesích v důsledku připravované novely zákona o ochraně přírody a krajiny a varovala před byrokratickou zátěží a finančními dopady evropského nařízení proti odlesňování.

Sdružení vlastníků obecních, soukromých a církevních lesů v ČR (SVOL) má nyní 729 členů, kteří hospodaří na 555 tis. hektarů.

Sdružení vlastníků obecních, soukromých a církevních lesů v ČR

moje.agdata.cz

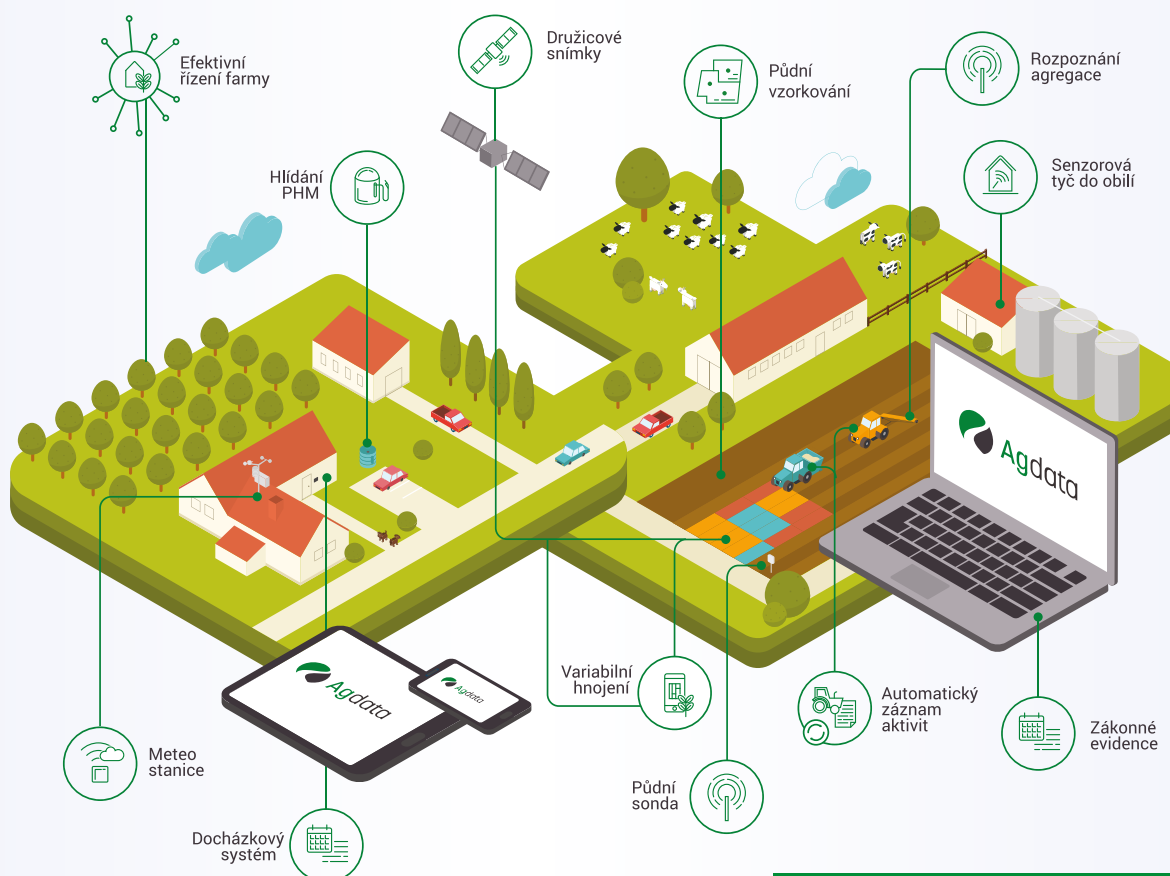
agdata.cz

obchod.agdata.cz

Pomáháme efektivně řídit vaši farmu

Zvyšte výnosy až o 18 % s variabilními aplikacemi hnojiv a snižte náklady na PHM až o 5 % s hlídáním strojů

- Online systém pro řízení farmy
- Zákonné a dotační evidence
- Inteligentní GPS a telematika
- Automatické zemědělské senzory
- Správa nemovitostí a pachtů

- Skladové hospodářství
- Precizní zemědělství
- Napojení na třetí strany skrze API (čerpací stanice, účetní systémy, vážní)

Agdata s.r.o.
Nové sady 988/2, Brno, 602 00

1 / ŠETŘÍME

Váš čas a starosti

2 / DIGITALIZUJEME

Vaši farmu

3 / VŠE ONLINE

moje.agdata.cz

agdata.cz

obchod.agdata.cz

Chutný a oceněný čerstvý sýr

V Jihočeském kraji se v 11. ročníku soutěže v roce 2020 zúčastnilo celkem 24 potravinářských výrobců s 61 potravinářskými výrobky. Představujeme jednoho z vítězů z Jihočeského kraje, kterým se stal v kategorii „Sýry včetně tvarohu“ výrobek „Čerstvý sýr“ od farmáře Jaroslava Auského – Mlékárny Mláka.

Třeboňsko není jenom krajem rybníků, ryb a krásných cyklostezek. Také se zde provozuje klasická zemědělská výroba. Příkladem podniku, který tak činí až do těchto dnů, je firma Mlékárna Mláka. Sám název je v tomto případě trochu zavádějící, neboť svádí k představě o firmě vykupující a zpracovávající mléko. To je ovšem jenom částečná pravda.

Historie firmy Jaroslav Auský

Zemědělská firma sídlící v Novosedlech nad Lužnicí vznikla v roce 1993 transformací družstva, které mělo 1 400 ha. Provozuje klasickou zemědělskou výrobu bez preference rostlinné či živočišné výroby. Hospodaří na výměře 850 ha zemědělské půdy, chová cca 600 ks hovězího dobytka a zaměstnává 25 stálých zaměstnanců, včetně těch, kteří pracují v mlékárenském provozu a prodeji mléčných výrobků.

Rostlinná výroba

V typické třeboňské krajině není divu, že na celkové výměře zemědělské půdy se 50 % podílí orná půda a 50 % představují trvalé travní porosty. Na orné půdě jsou zastoupeny krmné plodiny potřebné pro chov dobytka,

obilniny, řepka ozimá (80 ha) a trávy na semeno (40 ha). V travách na semeno, které jsou zde pěstovány již delší dobu, a je docilováno výborných výsledků, převažuje jílek mnoho kvěť. Odběratelem travních osiv je společnost Soufflet Agro. Kukuřice je zastoupena hybridy KWS a Limagrain. Firma je vybavena mechanizací převážně značek Claas a Fendt, což je zdůvodněno i možností blízkého servisu u firmy U + M Servis Třeboň. Chemická ošetření pěstovaných plodin jsou realizována vlastními prostředky pod metodickým vedením odborného poradce Ing. Vondráška.

Moudré rozhodnutí

V případě chovatelů či pěstitelů čehokoli odjakživa platilo a je stále aktuální, že vždy je výhodnější prodej potravinářského výrobku z vlastní suroviny s přidanou hodnotou do ní vložené práce než jenom její prodej výkupní či zpracovatelské organizaci. V případě mléka a z něho vyráběných mléčných výrobků to platí minimálně dvojnásobně. „V situaci výrazného poklesu výkupní ceny mléka jsme začali zvažovat již v roce 2009, jak dovést některou surovinu do finální podoby potraviny. Prioritou

bylo to udělat u živočišné výroby. Proto jsme opustili chov vepřového a specializovali jsme se na chov červenostrakatého skotu“, říká Jaroslav Auský.

Mlékárna Mláka

Objekt mlékárny, stejně jako jeho okolí, se nachází v chráněné krajinné oblasti Třeboňsko. Na pozemku bylo třeba zbourat majitelovy staré stodoly a postěžit novou budovu opět o jedno patro snížit. Investice v řádech desítek milionů korun umožňuje nyní zpracovat zhruba polovinu mléčné produkce z farmy.

Výroba mléka

Z hlediska produkce mléka a jeho množství se řídíme stále platným a známým rčením: „Dej krávě do držky, ona ti dá do dížky“. I z toho důvodu spolupracujeme s externím výživářem, který nás navštěvuje každých 14 dní. Průběžně odebírá vzorky krmiv a na základě jejich kvality stanovuje krmné dávky. Chováme české červenostrakaté plemeno a denně nadojíme přibližně 4 tis. l mléka. Kromě vlastní mlékárny dodáváme mléko do mlékařského družstva, které pak zásobuje společ-

nost Madeta a.s., Jindřichův Hradec. V dojírně jsme dosud nevsadili na robotizaci. Máme však špičkové ošetřovatele, kteří si kromě jiného hlídají i zdravotní stav. Chov dobytka máme rozdělený na produkční stáj s dojírnou, nalévárnu a odchovnu telat. Celkem zde pracuje 5 lidí. Co se týká dojení, to má na starosti jedna ošetřovatelka. V tandemové dojírně pro 2 x 5 kusů dojíme 2krát denně. Tučnost mléka se pohybuje v rozmezí 3,8–4,2 %. Průměrná dojivost jedné dojnice je 8 400 l/rok.

Klasický způsob pobytu venku nepraktikujeme, ale dobytek chodí ven na přepásání. Nechceme, aby došlo ke změně krmné dávky, čímž by se i trochu změnila struktura mléka. Po ranním krmení se jde dobytek na cca 2 hodiny projít, vysvětluje majitel firmy Jaroslav Auský.

Co je čerstvý sýr

Čerstvý sýr je mléčný výrobek smetanové chuti, tužší konzistence a obvykle bílé barvy.

Jedná se o nezrající, tvarohový, přírodní sýr připravovaný z kravského mléka. Výrobce dodává přírodní sýr bez jakéhokoli koření. Jedná se o velmi hodnotnou potravinu, která ve vhodných úpravách a ve spojení s ostatními vhodnými surovinami dává zdravé, syté a vysoce výživné jídlo. Čerstvý sýr by neměl chybět v žádné lednici, protože je možno ho využít na mnoho způsobů. Jeho výroba probíhá po těchto etapách: příjem a pasteurace mléka, chlazení, sýření, přidání chloridu sodného, zrání, krájení sýřeny, ruční přelévání do mistichek, odkapání syrovátky, otáčení 2–3krát, solná lázeň, odkapání od solné lázně, vakuové balení. Čerstvý sýr je vyráběn v balení 200–220 g, což je dáno ruční výrobou.

Být viděn aneb podniková prodejna

Získat pro výrobek ocenění je sice hezká věc, ale na druhé straně s ním musí jeho výrobce umět aktivně a marketingově pracovat. Majitel mlékárny v tomto směru měl nejenom šťastnou ruku v umístění mlékárny, ale hlavně

také podnikové prodejny. Obojí se nachází v obci Mláka v těsné blízkosti státní silnice Humpolec – České Budějovice. Ta navíc vede přes Jindřichův Hradec a Třeboň. Je tedy navýsost jasné, že oběma směry dnes a denně projedou stovky nákladních i osobních vozidel a mnozí z řidičů se tady rádi zastavují. Majitel mlékárny i proto velkoryse upravil u prodejny prostor na parkování aut. Bez problémů zde zaparkuje kamion, ale i auta s přívěsy. Navíc je před prodejnu rozsáhlý relaxační prostor umožňující protažení osádce aut a hlavně dětem. Řidiči kamionu zde často nakupují ve velkém pro své známé a kolegy, naopak v plné turistické sezóně parkoviště a dětské hřiště hojně využívají jak cyklisté, tak turisté, kteří přijeli auty za krásami jižních Čech. Sortiment také doplňují i různé nápoje a potravinu dalších lokálních výrobců.

Široký sortiment

Kromě Čerstvého sýra vyrábí dnes Mlékárna Mláka dalších sedm chuťových variant podle použité sušené zeleniny, například s česnekem, petrželí či pepřem. Celý mlékárenský sortiment je velice pestrý a láká nejen zákazníky, ale také prodejce. K výrobkům patří mléko plnotučné, smetanový zákys, farmářský tvaroh, jogurtové mléko s příchutěmi, polotvrdý dohřívaný sýr, slaný plachetkový sýr AKA, žervé, tvarohový krém Mláček s příchutí, jogurt bílý a další. Kromě podnikové prodejny vybudovala Mlékárna Mláka obchodní síť, do níž spadá 10 menších odběrných míst, ale i jihočeský velkoobchodník jako Kaufland, Coop a Terno. I proto si může dovolit mít mezi zaměstnanci svého řidiče, který obchody zaváží. Kromě toho také každé úterý zaváží prodejnu v samém centru Prahy. Informovanost o oceněném Čerstvém sýru titulem Regionální potravina pomáhá vytištěným letákem, který je k dispozici v každé prodejně.

Text a foto Ing. Michal Vokřál, CSc.

Český strávnick je konzervativní

Před několika týdny jsme si připomněli 20. výročí vstupu České republiky do Evropské unie. Zajímalo nás, jak naše členství v EU ovlivnilo stravovací zvyklosti Čechů a zda se to promítlo do změněné skladby potravin. Nijak zásadně, vyplývá z údajů ČSÚ.

Volný pohyb osob, zboží a služeb, což jsou hlavní pilíře členství v Evropské unii, s sebou přineslo mnoho změn v životním stylu obyvatel České republiky. Lidé cestují, pracují i studují v různých členských státech EU, poznávají zahraniční kuchyni a potraviny, u nás do té doby nepříliš známé či rozšířené. Lze předpokládat, že po návratu domů své nově nabyté stravovací zvyklosti jen tak neopustí a změni své preference ve výběru potravin. Koneckonců výběr v obchodech s potravinami je pestrý, a co není na pultech, to si lze z ciziny objednat prostřednictvím internetu...

Do spíží a chladniček domácností nevidíme, pod pokličku na sporáku také ne. Leccos ale prozradí pravidelné zjišťování Českého statistického úřadu o spotřebě potravin u nás. Prolistovali jsme publikace ČSÚ na toto téma za posledních 20 a více let a pokusili se o sondy do českého jídelníčku. Připomeňme, že náš statistický úřad sleduje spotřebu základních potravin v českých domácnostech od roku 1948.

Řekněme rovnou, že k žádným významným zvrátům ve spotřebě a struktuře potravin

od roku 2004, tedy od našeho vstupu do EU, rozhodně nedošlo. A pokud ano, nejsou tyto změny klíčové pro revoluci v české kuchyni.

Podstatně větší vliv na spotřebu potravin u nás měly politicko-ekonomické změny po roce 1989. Ty lze ze statistických údajů vysledovat v průběhu 90. let minulého století. Tehdy se postupně snižovala spotřeba mléka a mléčných výrobků, másla, hovězího a vepřového masa, vajec a brambor. Postupně naopak rostla spotřeba masa drůbežního, rostlinných tuků a ovoce a zeleniny. Po roce 2000 se propad spotřeby masa, mléčných výrobků či vajec zastavil a vrátil se opět k růstu.

Rozhoduje obsah peněženky

Ale zmiřme od minulosti k současnosti. Poslední údaje o spotřebě potravin poskytuje ČSÚ za rok 2022. Z nich vyplývá, že stravovací zvyklosti Čechů v tom roce ovlivnila zejména nižší koupěschopnost obyvatelstva a přestála epidemie covidu. V době covidové karantény a zavřených obchodů s průmyslovým zbožím se za potraviny utrácelo více, jelikož panovaly obavy, že hromadné onemocnění vyvolá výpadky v zásobování. To se nepotvrdilo, ale domácí zásoby bylo nutné v následném období sníst. Po odeznění epidemie začali lidé šetřit kvůli náhlému růstu cen energií.

„Celková spotřeba potravin na obyvatele ve výši 793 kilogramů v roce 2022 byla meziročně nižší o 32 kilogramů a klesla na úroveň posledních předcovidových let,“ uvedl ČSÚ v tiskové zprávě.

V porovnání s rokem 2021 se spotřebovalo méně mléka a mléčných výrobků, masa, vajec, tuků a také brambor, ovoce a zeleniny. Vzrostla konzumace pečiva, rýže, luštěnin a také piva. Po 10 letech se zastavil růst spotřeby masa, a to z 86 kg na obyvatele v roce 2021 na 82,9 kg. Spotřeba mléka a mléčných výrobků v roce 2022 proti roku 2021 klesla o 16 kg na 246,9 kg na obyvatele.

Více rýže, těstovin a luštěnin

Zaujalo nás, že v roce 2022 statistici zaznamenali historicky nejvyšší spotřebu rýže v ČR, a to 9 kg na obyvatele. Je to dvojnásobek proti naší spotřebě v roce 2010 (4,5 kg/obyv.) a je to i dvojnásobek ve srovnání s průměrnou spotřebou na obyvatele v Evropské unii, kde v současnosti činí okolo 5 kg, jak vyplývá z údajů OECD/FAO. Vliv unijních stravovacích zvyklostí tedy u rýže nehledáme. Je však

třeba vzít v úvahu fakt, že v České republice žije na 70 tis. Vietnanců, 9 tis. Číňanů a 7 tis. Filipínců. To jsou občané země, kde je konzumace rýže tradičně vysoká, neboť je tam součástí každodenní stravy. Počty cizinců jsme zjistili ze statistiky Ministerstva vnitra ČR, která zahrnuje cizince s trvalým i přechodným pobytem v ČR. Dodejme, že v samotném Vietnamu každý tamní obyvatel sní v průměru okolo 190 kg rýže za rok.

Za rekordní v roce 2022 označil ČSÚ spotřebu luštěnin, konkrétně 3,7 kg na obyvatele. Je to takřka dvojnásobek proti průměru z 90. let. Mezi konzumované luštěniny zahrnul ČSÚ hrách, čočku a fazole.

Od 90. let minulého století se v Česku zvyšuje konzumace těstovin. Z 3,5 kg na hlavu v roce 1990 postupně vzrostla na 7,3 kg v roce 2022. Vůbec nejvyšší spotřebu těstovin jsme u nás zaznamenali v roce 2018, kdy činila 8,2 kg na osobu. Je třeba říci, že tím nijak nevybočujeme z chuťových preferencí v EU, konkrétně v sousedním Německu je průměrná spotřeba těstovin 7,9 kg na hlavu a rok, ve Francii okolo 8 kg. Výjimkou je Itálie s 23 kg „pasty“ na hlavu a rok.

Brambor jíme méně

Rýže, těstovin a luštěnin jíme více, ale není to na úkor brambor, naší tradiční jídelní přílohy? I tak by se to dalo říci. V roce 1989 činila u nás spotřeba brambor na obyvatele 82,8 kg, v roce 2004 to bylo 72,5 kg a nyní je to 69,2 kg. Jde o brambory konzumní i zpracované do hotových výrobků, například hranolků či lupínků.

Brambor tedy jíme méně, avšak podobně jsou na tom například v Irsku s 69 kg na hlavu a rok. Ještě méně brambor jedí v sousedním Německu (59 kg) nebo v Rakousku (57 kg). Naopak Poláci zkonsumují okolo metráku brambor na obyvatele a rok. Průměrná spotřeba brambor ve světě činí 33 kg na obyvatele a rok. Dodejme, že brambory označila FAO, tedy Světová organizace pro výživu a zemědělství OSN, za třetí nejdůležitější plodinu na světě. Mají nízký obsah tuku, jsou bohaté na vlákninu, antioxidanty a jejich pěstování produkuje málo skleníkových plynů.

Věvodí rajčata a cibule

Zeleniny jíme rok od roku více. Zatímco v roce 1989 činila spotřeba 68,7 kg na obyvatele, v roce 2004 to bylo již 79,8 kg a v roce 2022 pak 87,4 kg. Nejvyšší podíl na spotřebě mají rajčata (12 kg) a cibule (10,8 kg). Obdobně vzrostla spotřeba ovoce. Ze 70,5 kg na osobu v roce 1989 na 83,8 kg v roce 2004. Poslední údaje ČSÚ za rok 2022 uvádějí, že ovoce se u nás na hlavu zkonsumovalo 87,4 kg, z toho 50,6 kg byly plody z mírného pásma, z nichž polovinu tvořila jablka. Z jižního ovoce jsou nejčastěji konzumované banány se spotřebou okolo 12 kg za rok na obyvatele.

**Naše stravovací
návyky se příliš
nezměnily, ale zvýšila
se dostupnost a pestrost
nabídky potravin.**

Spotřeba masa plná zvrátů

Nejvýznamnější zvrátů za posledních 35 let zaznamenala spotřeba masa. V roce 1989 činila 97,4 kg na obyvatele, od té doby postupně klesala až k 74,8 kg na hlavu v roce 2013. Poté opět začala růst a v roce 2022 činila 82,9 kilogramu na obyvatele. Z toho vepřové maso činilo 43,9 kg, hovězí 8,8 kg a drůbeží 28,1 kg. Pro zajímavost: v roce 1989 tvořila spotřeba vepřového masa na obyvatele 49,9 kg, hovězího 30 kg a drůbežího 13 kg.

Prakticky beze změn zůstává v průběhu let spotřeba ryb, v roce 1989 to bylo 6 kg na hlavu, v roce 2022 5,9 kg. V sousedním Německu je spotřeba ryb dvojnásobná (12,75 kg), ještě

více ryb konzumují Italové (29,8 kg) a Francouzi (34,7 kg), ve všech třech případech však jde o přímořské země. Česko jako vnitrozemský stát je odkázané na sladkovodní ryby z domácí produkce nebo mořské ryby z dovozu.

Dovážíme ovšem nejen ryby... Z ciziny pocházejí také potraviny, které rozhodně nelze označit za exotické. Tak například u produkce vepřového masa činí naše soběstačnost 41,1 %, v roce 2013 to bylo 49,1 %. V drůbežím masu jsme soběstační z 63,7 %, v roce 2013 to činilo 66,7 %. Z vlastní produkce masa kryjeme potřeby pouze u hovězího, jehož spotřeba je u nás nízká.

Z dalších zjištění ČSÚ o potravinové soběstačnosti vyplývá, že dovozem zčásti kryjeme spotřebu vajec (soběstačnost 88,4 %), másla (soběstačnost 73,5 %), zelí (soběstačnost 59,8 %), cibule (soběstačnost 43,9 %), jablka (soběstačnost 84,1 %) a včelí med (soběstačnost 66,3 %). Plně soběstační jsme v produkci mléka a výrobků z něj, sýrů, tvarohu a cukru.

Alice Olbrichová

Letní ovocné knedlíky

Červnem začíná léto, které se nese ve znamení ovoce. A kdo by si občas místo masitého pokrmu nedal ovocné knedlíky – ať už děti, nebo dospělí? Proto přinášíme dva recepty – jeden na knedlíky třešňové, druhý na knedlíky meruňkové. Vyberte si podle své chuti.

TVAROHOVÉ KNEDLÍČKY S TŘEŠNĚMI

SUROVINY

- 370g měkkého plnotučného tvarohu v alobalu
- 200g polohrubé mouky
- 120g másla
- 50g krupicového cukru
- 2 vejce
- lžičce kukuřičného škrobu
- špetka soli
- 500g velkých vyzrálých třešní

k podávání:

- jemný tvaroh
- perník
- třtinový cukr
- máslo

POSTUP

Máslo vyšleháme s cukrem do světlé pěny, pak postupně zašleháme vejce. Poté přidáme tvaroh a dobře promícháme. Nakonec vsypeme mouku smíchanou se škrobem a solí a vypracujeme hladké pevnější těsto. Z něj vytvarujeme váleček, zabalíme ho do fólie a uložíme alespoň na 30 min. do chladničky.

Omyté třešně osušíme a zbavíme stopek. Ve velkém hrnci přivedeme k varu mírně osolenou vodu. Z vychlazeného válečku těsta odkrajujeme stejně velké kousky, na pracovní ploše posypané moukou je zploštíme na placky, do nichž pečlivě zabalíme jednotlivé třešně. Knedlíčky vložíme do vroucí vody a zvolna je vaříme, dokud nevyplavou na hladinu. Pak je děrovanou naběračkou opatrně vyndáme na táč a propíchneme párátkem, aby z nich unikla pára.

Tvarohové knedlíčky s třešněmi podáváme posypané třtinovým cukrem, nastrohaným perníkem a jemným olešnickým tvarohem a přelité rozpuštěným máslem.

MERUŇKOVÉ KNEDLÍKY Z ODPALOVANÉHO TĚSTA

SUROVINY

- 500 ml plnotučného mléka
- 350 g hrubé mouky
- 100 g másla
- 4 vejce
- špetka soli
- 600 g vyzrálých pevných meruňek

k podávání:

- strouhanka
- krupicový cukr
- mletá skořice
- máslo

POSTUP

Mléko s máslem a solí přivedeme k varu, vsypeme mouku a stále mícháme, až se těsto odlepí od stěn kastrůlky a na dně se vytvoří bílý povlak. Odstavíme a necháme zchladnout. Do vychladlého těsta postupně zapracujeme vejce. Vzniklé hladké a lesklé těsto přendáme na pracovní plochu posypanou moukou a zlehka ho propracujeme. Pak z něho oddělujeme stejně velké kousky, do nichž pečlivě zabalíme omyté a osušené meruňky zbavené pecek. Ve vroucí osolené vodě zvolna vaříme 4 až 5 min., až vyplavou na hladinu. Uvařené knedlíky opatrně vyndáme děrovanou naběračkou a ihned ještě horké podáváme. Strouhanku na pánvi nasucho krátce opražíme, smícháme ji se skořicí a cukrem. Meruňkové knedlíky z odpalovaného těsta posypeme sladkou skořicovou strouhankou a přelijeme rozpuštěným máslem.

Recepty, kuchyňská úprava a foto Dalibor Pačes

ROZHODČÍ SOUD

při Hospodářské komoře České republiky
a Agrární komoře České republiky

Řešení Vašeho sporu efektivně, rychle a odborně!

O Rozhodčím soudu

- byl založen roku 1949
- řídí se zákonem, Statutem, Řádem
- vede Seznam rozhodců a tím garantuje odbornou kvalitu rozhodčího řízení probíhajícího před Rozhodčím soudem
- na Seznamu rozhodců je více než 240 rozhodců z tuzemska i zahraničí

Sekretariát Rozhodčího soudu zajišťuje

- konzultace před uzavřením smlouvy či podáním žaloby u Rozhodčího soudu
- odborné znalce
- tlumočníky
- veškerou administrativu spojenou s rozhodčím řízením před Rozhodčím soudem

Jaké spory řeší?

- obchodní vztahy (kupní smlouvy, nájemní smlouvy, smlouvy o dílo, úvěrové smlouvy ...)
- občanskoprávní (mj. i manželské smlouvy, kupní smlouvy na nemovitost, smlouvy o půjčce ...)
- pracovní právní vztahy (smluvní podmínky mzdového charakteru)

Výhody rozhodčího řízení

- řízení je jednoinstanční, neveřejné, rychlé, méně formální
- rozhodčí nálezy jsou v tuzemsku i v zahraničí dobře vykonatelné
- Newyorská úmluva z roku 1958 umožňuje uznání a výkon rozhodčích nálezů ve více než 140 státech světa
- strany si mohou určit místo i jazyk rozhodčího řízení

Podmínka pro rozhodování sporu v rozhodčím řízení před Rozhodčím soudem při HK ČR a AK ČR je platná rozhodčí doložka ve prospěch tohoto soudu.

Znění rozhodčí doložky doporučené k zapracování do Vašich smluv:

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu třemi rozhodci.

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu jedním rozhodcem jmenovaným předsedou rozhodčího soudu.

Veškeré potřebné dokumenty lze nalézt na adrese: www.soud.cz

Rozhodčí soud je tu pro Vás.

Další informační materiály jsou k dispozici stranám, ale i ostatním zájemcům v sídle soudu Vladislavova 1390/17, Praha 1, v jazyce českém, ruském, anglickém, německém a francouzském. Telefonní spojení je: tel.: +420-222 333 340, fax: +420-222 333 341, e-mail: praha@soud.cz